

תשורה

מזכרת נצח
משמחת הנישואין של
החתן הרה"ת מנחם מענדל שי'
והכלה מרת רבקה תחי'
הרצל
יום שלישי, ג' ניסן תשפ"א

תשורה

הוספה לימי בראשית – תיאור חדש ומרתק מהתועדות פורים ושבת מברכים
אדר ב' תשי"א // סקירה מקיפה על היחס המיוחד של הרבי לשליחות
באלאסקא // מענות והוראות בפרסום ראשון // וסקירה מקיפה אודות תחילת
המערכה לתיקון חוק 'מיהו יהודי' בשנים תש"ל – תשל"א, וסקירה אודות מבצע
יום הולדת במהדורה שני' עם הוספות ותיקונים

מזכרת נצח

משמחת הנישואין של

החתן הרה"ת מנחם מענדל שי

והכלה מרת רבקה תחי

הרצל

יום שלישי, ג' ניסן תשפ"א

פתח דבר

אנו מודים לה' על כל הטוב אשר גמלנו, ובחסדו הגדול זיכנו בנשואי צאצאינו החתן הרה"ת מנחם מענדל והכלה מרת רבקה שיחיו.

התודה והברכה לבני המשפחה, הידידים והמכרים שבאו מקרוב ומרחוק להשתתף בשמחתנו ולברך את הזוג שיחיו בברכת מזל טוב וחיים מאושרים בגשמיות וברוחניות.

בשמחה וטוב לבב מוגשת בזה, על יסוד הנהגת כ"ק אדמו"ר מהורי"ץ נ"ע בחתונת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו והרבנית הצדקנית נ"ע, "תשורה" מיוחדת לכל המשתתפים בשמחתנו.

התשורה נחלקת לארבעה מדורים:

א. הוספה לימי בראשית, תיאור חדש ומרתק מהתועדויות דפורים ושבת מברכים אדר ב' תשי"א, ממכתבי הרה"ג ר' יעקב יצחק המניק שליט"א.

ב. סקירה מקיפה על היחס המיוחד של כ"ק אדמו"ר לשליחות באלאסקא, למלאות שלושים שנה להקמת בית חב"ד באלאסקא בשליחות כ"ק אדמו"ר ע"י הורי הכלה הרה"ת ר' יוסף יצחק ומרת אסתר גאלדע שיחיו גרינברג, ולמעלה מיובל שנים ל"מרכז שליחות" באלאסקא בשליחות הרבי, שהחל בקייץ תש"ל.

ג. מענות, אגרות ור"ד כ"ק אדמו"ר בפרסום ראשון.

ד. סקירה מקיפה על תחילת המערכה לתיקון חוק יהודי ע"י כ"ק אדמו"ר, בשנים תש"ל-תשל"א.

ה. נספח - לרגל יום הבהיר כ"ה אדר - למלאות ק"כ שנה להולדת הרבנית הצדקנית נ"ע, מצו"ב במהדורה שני עם הוספות ותיקונים - הסקירה אודות מבצע יום הולדת.

ובבואנו זה עתה מיום הבהיר כ"ה אדר יום הולדת הרבנית הצדקנית ע"ה שבו נמלאו ק"כ שנים להולדתה, ומתכוננים ליום הבהיר י"א ניסן יום הולדת כ"ק אדמו"ר שנת הק"כ, הננו תקוה ומתוך בטחון חזק אשר תיכף ומיד נזכה לקיום היעוד "מהרה ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים קול ששון וקול שמחה", ונזכה זעהן זיך מיטן רבין דא למטה אין א גוף והוא יגאלנו.

בכבוד ובהוקרה

משפחת גרינברג
אנקארעדזש, אלאסקא

משפחת הרצל
רמת הגולן, ארה"ק

ימי בראשית

תגלית מרעישה

תיאור חדש ואתגטי מהתועדויות פורים
תשי"א, ושבת מברכים אדר ב', תשי"א

הביאו אותו לרבי. גם הרה"ת ר' פרץ העכט ע"ה למד אתו תניא וקירב אותו מאוד.

בשנותיו ברבנות בדיטרויט היה בקשר חזק עם הרב בערל שם טוב שי' ובשנותיו ברבנות בפילדלפיה היה בקשר חזק עם אחיו הרב אברהם שם טוב שי'.

הרב המניק מספר שזכה להיות עשרה פעמים ביחידות אצל הרבי וזכה לקבל כמה מכתבים מהרבי (ראה אג"ק חי"ח ע' רעט וח"ט ע' נג ועוד).

להלן כמה פנינים מהיחידות שלו:

א) ביחידות הראשונה אמר לרבי שהוא רוצה ללמוד חסידות, ושאל מה ללמוד, ענה לו הרבי ללמוד תניא. ביחידות הבאה הוא חזר לרבי ואמר שלמד תניא אך הוא לא מבין, אמר לו הרבי ללמוד בספר דרך מצוותיך. ביחידות הבאה הוא שוב חזר אל הרבי ואמר שהוא למד תניא ודרך מצוותיך כהוראת הרבי ולא הבין כלום, ענה לו הרבי:

"א ביסעל האסטו פארשטאנען. אינגאנצן - פארשטייט קיינער ניט. ביסטו דאך גלייך מיט אלעמען".

ב) כשנהיה חתן הביא את הכלה לרבי לקבל את ברכתו הק' לחתונה, וכן כשנסעו אחרי החתונה לביקור לאה"ק נכנסו שוב ליחידות לקבל את ברכת הרבי לנסיעה.

ג) הרב המניק התחיל לכהן כרב בבית הכנסת 'ישראל הצעיר' באוק פארק, מיישיגן בשנת תשי"ד. כשהרה"ת ר' דובער שם טוב ורעייתו שיחיו נסעו בשליחות הרבי לדיטרויט בשנת תשי"ח, הרב המניק היה זה שקיבל אותם ועזר להם להתבסס.

הרב המניק מספר שהוא פנה לאחד מהבעלי בתים שלו וביקש ממנו לעזור להרב שם טוב בפעולתיו ככל יכולתו. ואכן היהודי הזה נהיה מאוד קשור לעניני חב"ד עד כדי כך שכאשר הרב המניק ביקש ממנו עזרה עבור עניני הביהכנ"ס שלו, הוא טען שהוא מאוד עסוק עם עניני חב"ד, והרב המניק לא הרגיש בנוח לבקש ממנו עזרה.

ביחידות הבאה הוא סיפר על כך לרבי, והרבי הגיב:

"א מענטש קען נישט קאכען אויף צוויי פלעצער".

הרב המניק שמח לשמוע זאת מהרבי, כי הוא הבין מהמענה שהרבי מסכים שיש לו דין קדימה שהרי היהודי הזה היה בע"ב שלו, ומאז אכן התחיל לדרוש שוב מהבע"ב שיעזור לו בביהכנ"ס שלו.

ד) באחת היחידות הוא שאל את הרבי על בעיה שהיתה אצלו בנוגע לענין כיסוי ראש לנשים, והרבי אמר לו שאם רוצים לפעול ענין מסויים בעצמו זה ע"י שמלמדים זאת לאחרים.

תיאור חדש ואותנטי מהתועדויות פורים תשי"א, ושבת מברכים אדר ב', תשי"א

הננו מפרסמים בזה לראשונה מכתבים מרתקים שנכתבו ע"י הרה"ג ר' יעקב יצחק המניק שליט"א, חבר מערכת 'רש"י השלם' הוצאת אריאל, מכון הרי פישל, ירושלים.

בתפקידיו הרבים במשך השנים כיהן גם כמנכ"ל המוסד נוה ירושלים לבנות, כמנהל בית מדרש לרבנים בהולנד, וכמזכיר הרב הראשי לירושלים הגאון הרב יעקב בצלאל ז'ולטי.

לפני עלותו לאה"ק כיהן כרב בית הכנסת 'ישראל הצעיר' באוק פארק, מיישיגן, ובית הכנסת 'בני ישראל' - הלבפשטאם, בפילדלפיה, פנסילבניה.

אחינו הוא סגן ראש הכולל להוראה מעשית בקראון הייטס, הרה"ג ר' שרגא דוד המניק שי' ותודת הרבים נתונה לו בזה על שקישר אותי עם דודו.

מאז שזכה אבי הכלה הרה"ת יוסף יצחק שי' גרינברג לעסוק לפני 30 שנה בעריכת הספר ימי בראשית בסיועו של הרה"ת אליעזר שי' זקלוקבסקי, התגלו במשך השנים חומר רב ששופך אור חדש על תקופה היסטורית זו.

בהשגח"פ בשבועות שלפני החתונה הגיעו לידי אבי הכלה מכתבים אוטנטיים אלו.

המיוחד שבמכתבים אלו שזה כמעט לראשונה שמתפרסם תיאור מהרבי מתקופת קבלת הנשיאות, שנרשמו על ידי בחור דתי אמריקאי שלא היה חסיד חב"ד, שבהם הוא מספר על ההתרשמות החזקה והמיוחדת שהיתה לו באופן אישי מהרבי, וגם מתאר בכשרון רב את ההתקשרות העצומה והדביקות של החסידים ברבי כבר מיד בתחילת הנשיאות.

המכתבים נכתבו בלשון הקודש ונשלחו בשעתם לכלתו שחלתה אז בפוליו. הרב המניק שנולד באיסט סייד בניו יארק, למד בישיבת רבנו יעקב יוסף במסלול עברית, וכלתו באה מבית ציוני דתי שדיברו בו עברית כי ההורים התכוננו לעשות עליה לארה"ק. משום כך שניהם דיברו והתכתבו ביניהם גם בלשון הקודש.

המכתבים נמצאו עכשיו וניתנו ע"י הרב המניק לפרסום, לעילוי נשמת בנו משגיח ישיבות "יד אהרון" ו"בית מדרש גבוה", הגאון רבי יוסף ישראל מאיר בן הרב יעקב יצחק המניק זצ"ל, שנפטר בחודש תשרי ממחלה קשה.

הרב המניק מספר שמשפחתו באה במקורה מחסידי רחמסטריווסקע, ואשר הסבא שלו היה נוסע להרה"צ ר' יוחנן מרחמסטריווסקע ולכן היתה לו תמיד התעניינות בחסידות.

אביו התפלל בביהכנ"ס צמח צדק באיסט סייד וכיהן גם כנשיא של החברה דוקשיצער חסידים בניו יארק וכך שהיה להם קצת קשר עם חסידי חב"ד. הוא גם היה בידידות עם משפחת סיימן החב"דית והם

היה שם גם כן microphone (מיקרופון) כדי שהכל ישמעו.

כל הזמן עמדנו ושמענו ואי אפשר היה לראות כלום מהנעשה, רק שמענו את קולו של ה"רבי".

מאות אנשים אחרים גם כן עמדו ושמעו לתורה היוצאת מפי ה"רבי".

היו שם גם כן אנשים שאינם מבינים את התורה, ואף בחורים שאינם מבינים אידיש (בחורים מקבוצות הקולג' שעושים חסידי חב"ד) גם כן עמדו שם שעות שלמות.

באמצע התורה, בין פרק לפרק, מחלק ה"רבי" משקה ואומר לחיים. כל אחד מקבל משקה מה"רבי" והרבי אומר לו לחיים.

אני הייתי רחוק עד מאוד מה"רבי" ולא יכולתי להשתתף בכל הנעשה. אבל פתאום נגש אלי חסיד אחד ושאל אותי אם כבר קבלתי משקה וברכה מן הרבי - אמרתי - "לא".

לפני שידעתי מה קורה, כבר דחפו אותי לפני הרבי ממש, נתנו לי כוס ואמרו לי להושיט אותו לפני הרבי.

בינתיים הכל דוחפים, ומשתדלים להתקרב לרבי והחום בוער ואני סתם פחדתי ולבי פועם בקרבי.

אני מושיט את הכוס לפני הרבי - שואל אותי ה"רבי" - מה אתה רוצה?

חשבתי לעצמי: "הכל באים לקבל משקה, והם דחפו גם אותי לעשות את זה ואף שלא ברצוני, אז מה הוא שואל אותי מה אני רוצה?"

אבל כל החסידים בינתיים עומדים סביבי ומשתדלים לשמוע לכל מילה ומילה, וצריכים לענות, אז אמרתי: "אני רוצה לאמר לחיים!"

אומר ה"רבי": "מדוע?"

כנראה הוא הכיר בי שאני איש זר שם ורצה לשמוע אם כדאי לדבר אלי.

אמרתי לו - כי אני רוצה ברכה מה"רבי".

אמר - "אם כן טוב".

אחר ששאל אותי את שמי ואת שם אמי, הוא ברך אותי במשך עשרה רגעים.

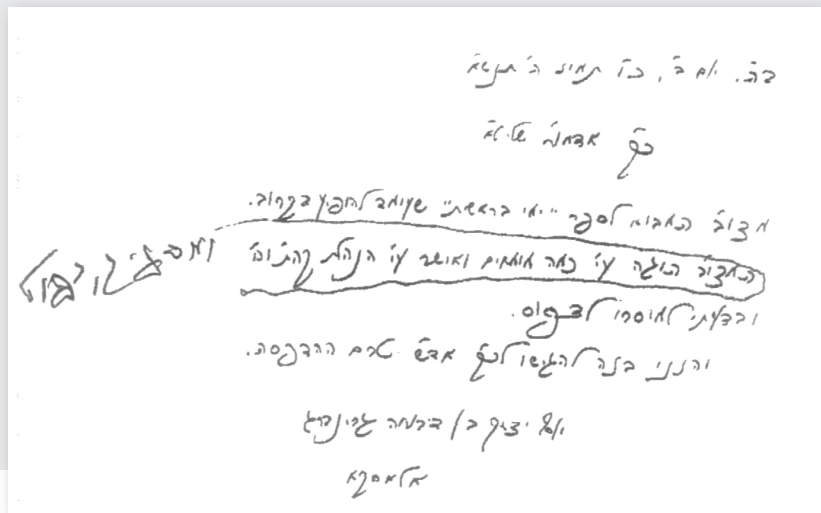
כנראה אמרו לו שאני משיבת רבינו יצחק אלחנן ולכן הוא הרגיש שאפשר יוכל להשפיע עלי.

אכתוב לך בדיוק מה שה"רבי" אמר³:

בקשר עם התגלית הנ"ל הקשורה לספר ימי בראשית, מצו"ב גם צילום מהמענה שזכיתי לקבל מהרבי בתמוז תנש"א בהיותי כבר בשליחות באלסקא, אודות המבוא של הספר ימי בראשית.

היות והמבוא של הספר עוסק בענינים של קבלת הנשיאות וכו' וקצת חששתי מזה, ולכן כתבתי לרבי שלמרות שכמה מומחים (כוונתי היתה בעיקר להרה"ת ר' דוד אולידורט ש' שעזר לי רבות בכתיבת המבוא) עברו על זה וכו' וישנו אישור מהנהלת קה"ת וכו', בכל זאת הנני מגיש את זה לרבי טרם ההדפסה.

הרבי עיגל את מה שכתבתי והוסיף "ומספיק, כפשוט".

תיאור אותנטי ומרתק מהתועדות פורים תשי"א ממכתב הרה"ג ר' יעקב יצחק המניק שליט"א

יום א' פרשת שמיני, יז אדר ב' תשי"א

בלילה¹ הלכתי לליובאוויטש עם מרדכי². הוא מעולם לא הי' שם.

אף על פי שאביו הוא מאנשי חב"ד, ולכן הבטחתו לי שאלך שמה אתו בפורים.

היו שם כל החסידים. הם באו מכל העיירות שבהם הם נמצאים להיות נוכחים ביום-טוב הראשון של ה"רבי" החדש שליט"א.

ליובאוויטש משמחת בפורים באופן אחר מכל שאר החסידים. הם רוקדים ושרים אבל העיקר הוא התורה הבאה מפי ה"רבי".

כל אחד עומד "ראש על ראש" על הכסאות, על הספסלים ועל השולחנות כדי להביט בפני ה"רבי" ולשמוע את קולו.

3. להעיר שהרב המניק ידוע כבעל חוש מיוחד לתפוס ולזכור שיעורים ולכתוב אותם מילה במילה במדויק מהזכרון, המו"ל.

1. ליל פורים, המו"ל.
2. שניידרמן, המו"ל.

ובאמת אין כל כך רע בזה, כי ה' דורש בעיקר שנקיים את המצוות המעשיות בפועל. ההתעוררות הפנימית חשובה רק כעזר לקיום המצוות בפועל, אבל כל זמן שאין חסרון בקיום המצוות, והאדם מקיים את כל המצוות המעשיות, אף על פי שאין לו ההתעוררות הפנימית, אין הבדל בזה.

זה היה אם להתעוררות הפנימית לא היתה שום שייכות לקיום המצוות המעשיות.

אבל באמת יש לה קשר, כי לפעמים מתחיל האדם לעשות את המצוות כ"מצוות אנשים מלומדה". המצוה נעשית הרגל וכשאדם מקיים מצוה אינו מרגיש כלום ורק עושה מעשה קוף בעלמא.

ואם זה נעשה למצוות אנשים מלומדה, יש חסרון בקיום המצוות המעשיות.

כשאדם עושה את המצוות בהרגל, אין הוא מקיים את התורה כראוי.

רואים אנו שהתעוררות הפנימית יש לה שייכות לקיום המצוות המעשיות בפועל ממש.

אז מה לעשות?

מה לעשות בימים שלאחר יום הכיפורים ולאחר הפורים כשההתעוררות הפנימית הולכת ומתקטנת?

צריכים לברך על התורה תחילה!

בכל יום אנו מברכים ברכות התורה. אנו אומרים "אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו, ברוך אתה ה' נותן התורה".

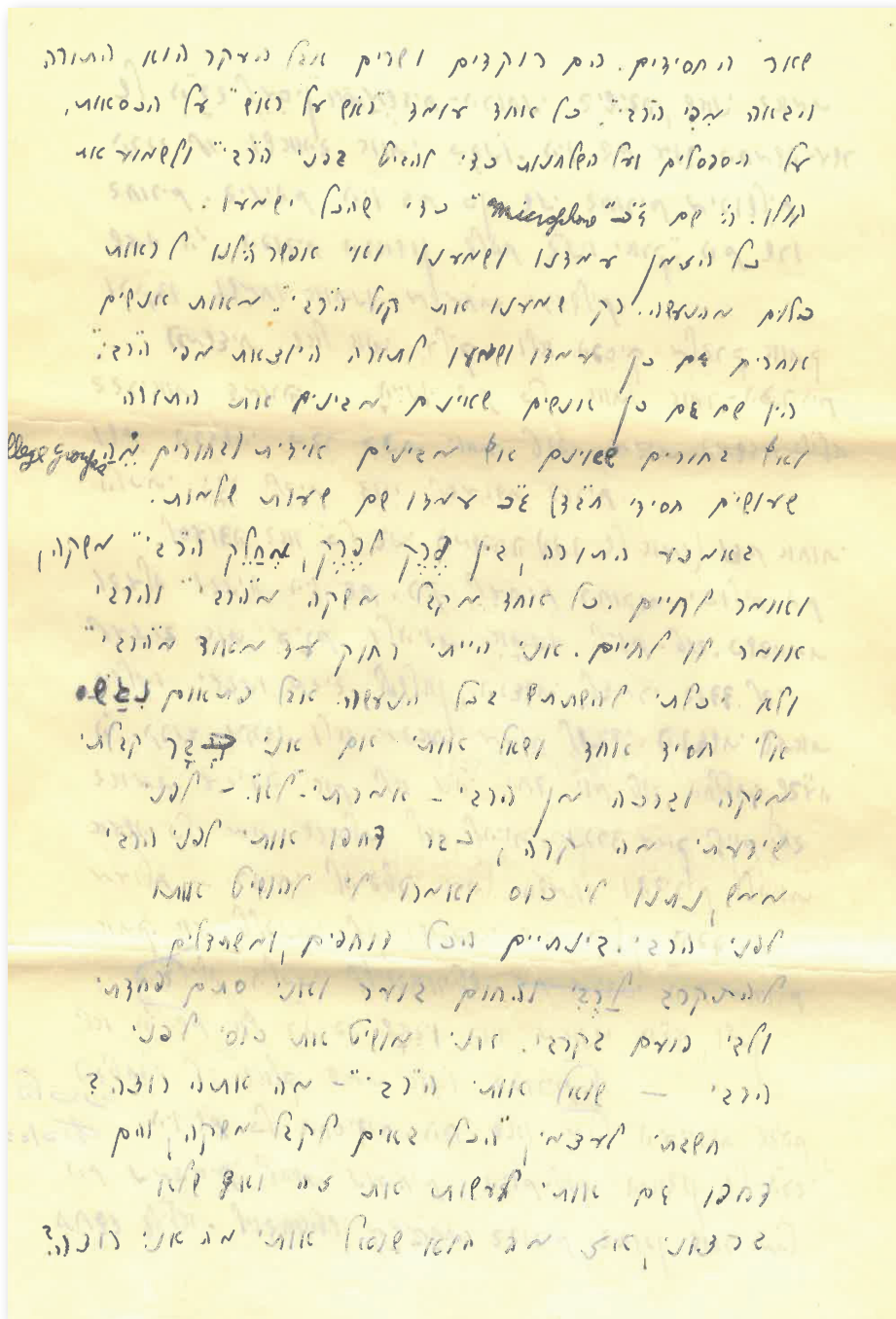
כל הברכה היא בלשון עבר: "אשר בחר . . ונתן", אבל לבסוף אנו מסיימים "נותן התורה", לשון הווה.

בכל יום צריכים להרגיש כאילו באותו היום קבלנו את התורה.

אם בכל יום תברך את ברכת התורה בכוונה, תרגיש התעוררות פנימית חדשה ולא

תצטרך לחכות לימים ידועים כדי לקבל את ההתעוררות הפנימית.

ודע, המשיך ה"רבי", שכל מה שתלמד מחכמות החיצוניות אין בהם שום סתירה לתורת ה'.

"ישנם זמנים ידועים בשנה, שהאדם מרגיש התעוררות פנימית בנוגע לדת. בימים אלו האדם מרגיש קרוב לה' ומבקש בכל לבו לקיים את תורתו. בין הימים האלו נמנים ראש השנה יום כיפורים, וגם פורים בין הימים האלו.

אבל הטבע עושה את שלו, וההתעוררות הפנימית נשארת רק לימים מספר. ובעבור הימים האדם שוכח את ההתעוררות הפנימית שהרגיש בימי היום טוב.

4. נכון, המו"ל.

5. ראה התועודות פורים תשי"א (תו"מ ח"ב ע' 313) בה נתבאר באריכות שכל הענין של חכמות חיצוניות הוא אך ורק בשביל התועלת בעבודת ה', המו"ל.

הם ספרו לי על הנפלאות שעשו חסידי חב"ד ברוסיה. איך שעל אף הרוסיים הצליחו חסידי חב"ד להציל אלפי יהודים משמד ומהתבוללות, במסירות נפש ממש לימדו תורה וקיימו כל המצוות בסתר.

גם שמעתי איך שהצליחו להוציא אלפי יהודים מרוסיה לאמריקא ולארץ ישראל, יהודים שחיו עשרים וחמש שנים תחת הבלשוויקים ושנשאר יהודים כשרים. גם כן קראתי מכל זה בעתונות.

וגם מאמריקא שמעתי איך שהם יוצאים לעיריות קטנות ובונים בתי-חינוך במסירות נפש. איך שהם מקרבים קטנים לתורת ה'. שמעתי על ה"מרכז לענייני חינוך" וגם מהחברה נגד שמד - כל זה עניין אותי וחשבתי בלבי שפעם אצטרך לראות בעיניי מה הם ומי הם. כידוע לכל, גם אני שמעתי על ה"זקנים" וה"פאות" שלהם.

יותר מכל זה, לפני איזה שנים הלכתי למחנה-קיץ של מתיבתא תורה ודעת. בכל קיץ ישיבת ליובאוויטש שולחת מתלמידיה למחנה הזאת. כשהייתי שם פגשתי איזה בחורים משם. בייחוד בחור אחד קרב אותי מאד. שמעתי עליו שהוא בחור "מצויין" בתורה וגם בלימוד חסידות חב"ד.⁶

לחסידי חב"ד יש שיטה משלהם. הרבי הראשון שלהם, רבי שניאור זלמן מלאדי היה מתלמידי הבעל שם טוב. הוא חיבר את תורת החסידות של הבעל שם טוב עם תורת ה"מתנגדות" של הגאון מווילנא.

הוא כתב ספר שידוע בשם "תניא". בתניא הוא מסביר שיטה הבנויה על חב"ד - חכמה, בינה, דעת.

כמו שאר החסידים הוא הדגיש את הרגש, ואת חשיבותו בחיים, אבל כמו המתנגדים הוא הדגיש הרבה מאד את לימוד התורה.

בתניא נמצא פילוסופיה שלימה, ומספרים שהרב סולוויצ'יק אמר שבתניא יש הפילוסופיה היותר עמוקה שבעולם...

הבחור שפגשתי במחנה מתיבתא רצה ללמוד אתי "תניא". בישיבת ליובאוויטש הם לומדים "תניא" בכל יום. מכיון שנמצאים בו הרבה מילים ומונחים מתורת הקבלה, צריכים מורה לבאר אותם.

הבחור הזה היה רזה וצנום, גבו היה לגמרי כפוף, עיניו הבהיקו כלהבות, מראיו היו רוחניים לגמרי. הוא נדמה לי כדמות צדיק ממש. הוא למד תניא אתי והתענגתי עד מאד. לדאבוני כעבור זמן מועט הצטרכתי לעזוב העירה....

כשלמדתי בספרינג וואלי, רב מנדלוביץ' זצ"ל התחיל להגיד שיעורים בתניא. השיעורים היו מצויינים. הרב מנדלוביץ' ידע היטב את תורת החסידות בכלל ותורת חב"ד בפרט. הוא הסביר את התניא באופן מודרני עד מאד, אבל לא זכינו לשמוע יותר מחמשה שיעורים ממנו כי באותו זמן הוא חלה ונסתלק מן העולם.

אחרי פטירתו הייתי קורא לפעמים ב"תניא" כי הרגשתי שישנם שם דברים חשובים שצריכים להבין אותם.

בכלל הייתי תמיד מעוניין ב"חסידות". משפחתי "יצאו" מחסידים, ורוח החסידות ירשנו.

9. הכוונה להרה"ת ר' פרץ העכט ע"ה, המו"ל.

אם תלמד איזה דבר ותחשוב שזה סתירה לדת, דע שזהו או עצת היצר הרע המדבר על לבך, או חסרון בהבנתך, כי כל החכמות אין להם קיום כשלעצמם, כל קיומם הוא רק להשפיע לטובה על התורה ועל לומדיה. (הרבי דרך אגב למד באוניברסיטאות של בערלין וסארבון. הוא גמר בתור מהנדס - Engineer).

אם תבין את זה ותרגיש התעוררות פנימית בכל יום, ממילא תיעשה צינור ותשפיע לטובה על כל הסביבה שלך, ביראת שמים, בלומדות ואחר כך בחסידות. וממילא גם אתה תתעלה.

וכשתצליח ביראת שמים בתורה ובחסידות, גם כן תצליח בשאר ענייני ותזכה להרבצת התורה ותתברך בבנים חיים ומזוני רויחי."

כל זה בירך אותי ה"רבי" ובאמת הרגשתי שהוא דבר דברים של טעם. הוא גם כן בירך את מרדכי.

ה"רבי" הוא כנראה צדיק וחכם גדול.

בינתיים למדתי ניגון חדש שם ..

השמחה המשיכה עד ארבע וחצי ואף חסידי חב"ד אמרו שלא ראו שמחה כזאת מעולם...⁶

תיאור אותנטי ומרתק מהתפילות והתועדות דשבת מברכים אדר ב', תשי"א ממכתב הרה"ג ר' יעקב יצחק המניק שליט"א

יום ג' פרשת פקודי, כח אדר א' תשי"א

אני רוצה לתאר את מה שעשיתי ביום שבת קודש שעבר.

בכל שבת "מברכים" הרבי מליובאוויטש מגיד "מאמר".

בין חסידי ליובאוויטש השבת שבה מברכים החודש היא עת שמחה, כי אז מופיע ה"רבי" בין מאות חסידיו שנאספו לשמוע תורה וברכות מפיו.

ביום השבת שבת מברכים חדש אדר ב', הלכתי ל"ליובאוויטש" לשמוע את דברי ה"רבי".

איך אני בא לליובאוויטש?

ראשית כל, כשגרתי במורד העיר⁷ אבי התפלל הרבה שנים בבית כנסת של חסידי חב"ד (ליובאוויטש) המתפללים לפי נוסח האר"י ז"ל. שם בבית הכנסת הייתי שומע הרבה על ה"רבי"⁸ ועל שיטת חב"ד בכלל.

6. ראה ימי בראשית (ע' 406) שהתועדות נמשכה כשבע וחצי שעות (התחילה בשעה 9:00 בערב ונמשכה עד 4:30 לפנות בוקר).

7. איסט סייד, המו"ל.

8. כ"ק אדמו"ר מהוריי"ץ נ"ע, המו"ל.

אני משתדל להתקרב אל הרבי ולהביט בפניו. הוא איש גבה-קומה עם זקן שחור עגול. אומרים עליו שהוא למד בבערלין וסיים את האוניברסיטה כמהנדס "engineer".

אני רואה תיכף שהוא איש מסודר, ושאינו רגזני כלל. הוא עומד ומתפלל, איננו זז כלל. איננו אף מרים את עינינו מן הסיודור, הוא מרוכז בתוך תפילתו...

בין התלמידים רואים גם כן כאלו שמתפללים בכוונה עצומה. הם שמים את כל לבם בכל מילה היוצאת מפיהם.

מי שהוא מספר לי שבאמת הם אבלים. הם עדיין מתאבלים על מיתת הרבי שלהם, חותנו של הרבי הנוכחי.

ה"רבי" שנפטר לפני כשנה היה עסקן גדול. הוא בנה את ישיבת ליובאוויטש באמערקא וגם השפיע לטובה על שאר הישיבות.

מלבד זה היה חכם וגדול בתורה. (אני עכשיו קורא ממאמריו ורואה שהוא היה איש שנלחם על הרעיונות שהאמין בהן) ובעמדי בבית הכנסת חשבתני לעצמי שחבל שלא זכיתי לראות את הרבי הזקן ז"ל.

כשנגמרה התפילה, השונה קצת בנוסחה מנוסח אשכנז וספרד (ה"רבי" הראשון שלהם קבל עליו את נוסח ה"אר" - ר' יצחק לוריא שהיה מגדולי הקבלה. נוסח האר"י מדוייק הוא עד מאד ובנוי על סודות עמוקים).

התחילו כל החסידים לרוץ לחלק החדר שבו היה ה"רבי", מכיון שהוא הולך לדרוש וכל אחד רוצה להיות קרוב אליו.

כל אחד רוצה לשמוע את דבריו הקדושים מילה במילה.

בעוד רגעים הרבי מתחיל לדבר.

הוא מדבר בקול נמוך, דבריו יוצאים מפיו כמעין המתגבר, מעולם אינו מחפש מילה.

הוא מדבר במבטא מוזר. בכלל, חסידי חב"ד יש להם מבטא באידית שונה משאר היהודים. הם מדברים כ"ליטאים" אבל הם אומרים את ה"רי"ש" כמו "אונגארים" - אך גם לשונם שונה קצת. אפילו בתוך האידית שלהם נופלים הרבה מילים עבריות ומונחים מתורת חב"ד.

הרבי מדבר במהירות ובניגון. החסידים עומדים מסביב לשולחן סגורי-עין ומרוכזי מחשבה ושומעים לכל מילה היוצאת מפיו. הוא מדבר על רזי תורה.

הרגשתי לעצמי שזה עולם חדש. עולם שעדיין מעוניין בחיים יהודיים שלמים. עולם שעדיין מעוניין בעבודת ה', בסודות התורה....

הרבי מדבר לשעה ומפסיק. החסידים מתחילים לשיר ניגון.

גם ניגוניהם של חסידי חב"ד שונים משאר ניגונים חסידיים. רוב ניגוניהם הם "דביקות'דיק", ניגונים עמוקים עד מאוד.

בתורת חסידות חב"ד יש חלק שלם המדבר על ניגונים - איך לשמוע לניגונים, ואיך לקבל ההשפעה האמיתית מהם. הם שרים את הניגון העולה מעלה מעלה ומפסיקים.

אז ראיתי מנהג יפה. כל אחד מהחסידים לוקח בידו כוס של "משקה", והרבי אומר לכל חסיד וחסיד "לחיים" והחסיד עונה לחיים.

אבל תורת החסידות, השיטה שעליה החסידות בנויה, ויש לחסידות שיטה עמוקה עד מאד שעליה נכתבו ספרים לאלפים - את שיטה זו לא הכרתי כי מעולם לא היה לי מורה ללמד אותה לי. כל הישיבות פה הן "מתנגדות" ואינן מעוניינות בדברים כאלה.

מפני כל הדברים האלה הייתי מעוניין עד מאוד ללכת ולראות מה באמת מתרחש שם ב Eastern Parkway 770s - מכיוון שליובאוויטש היא החסידות היחידה שעדיין נשארה חזקה ופעילה באמערקא - אם כן הלכתי לליובאוויטש.

בשבת מברכים כך הוא סדר היום שלהם. הם באים לבית הכנסת בשמונה. קודם כל הם טובלים במקוה, ואחר כך הם יושבים וקוראים בצבור את כל ספר תהלים. בעשר הם מוכנים להתפלל.

כאשר מי שהוא שנכנס לשם להתפלל הוא תיכף מקבל רושם חזק עד מאוד. הוא נכנס לבנין נהדר ותיכף ומיד הוא רואה יותר זקנים ממה שראה כל ימיו ביחד. זקנים ארוכים, זקנים קצרים, זקנים שחורים, זקנים אדומים. זקנים הדרי-פנים, וזקני גדיים. חסידים ותיקים עם פרק נאה וחסידים צעירים עם "עשב" קצת על פניהם.

בכלל האווירה משונה מאוירת הרחוב. על פי רוב מדברים הם באידית, אידית מבינים הכל...

ישנם אנשים משאנגהאי, אנשים שגונבו מרוסיה, בחורים שבאו מארץ ישראל ללמוד שם, בחורים שבאו מזרם-אמערקא - מכל פינות תבל הם שם, ועל פניהם אפשר להכיר מאין הם. אבל על פי רוב הם בחורים אמעריקאים, וביניהם גם בעלי-תשובה.

הם מתפללים בכוונה גדולה, אבל גם ביניהם ישנם ליצינים שמסתובבים בחוץ ומדברים. אך אפילו לדיבורם יש טעם אחר, מעין שיחת חולין של תלמידי חכמים. גם בדיבורם יש ריח חב"ד.

החדר שבו הם מתפללים הוא חדר קטן, לא יותר מ - Ft. x 20 Ft 40.

באמצע החדר נמצאת בימה.

תיכף ומיד כשנכנסתי ראיתי דבר משונה עד מאד: בחצי אחד של החדר עומדים צופים כמאה וחמשים איש ובצד השני ישנם רק כעשרה אנשים.

כשהסתכלתי היטב הבינותי. בצד השני עומד ה"רבי", ומכיוון שהם רוצים שיוכל לראות היטב את העמוד ושישמע את קול החזן, הם מניחים לו ולחסידיו היותר ותיקים, את חצי החדר כדי שלא יטרידו אותו ה"עולם".

לא היה מקום לשבת, הכל עומדים ומתפללים.

ביניהם היו גם אנשים חשובים: איש אחד הלא "כותב" בעיתונות האידית, שני הוא רופא. הרופא עומד בין שאר החסידים ומתפלל בכוונה כמותם. הרב הראשי של שנגהאי לפני המלחמה, גם הוא בין החסידים שבאו ל"שבת מברכים" - הכל עומדים ביחד ומתפללים.

הרב יעקב יצחק המניק שליט"א, כותב המכתבים

הרב' ואלאסקא

יובל שנים

חביבות מיוחדת נודעת מכ"ק אדמו"ר לענין השליחות בכלל
ולשליחות במרחקים בכל קצוי תבל במיוחד.
למלאות שלושים שנה לייסוד הבית חב"ד באלאסקא בשליחות הרבי,
ערב פורים תשנ"א – תשפ"א,
ולמלאות יובל שנים ל"מרכז שליחות" באלאסקא בשליחות הרבי, שהחל בקייץ תש"ל,
מוגשת בזה סקירה מקיפה על היחס המיוחד של הרבי לשליחות באלאסקא.

פרק א'

ההתייחסות ההלכתית של הרבי לאלסקא, בקייץ תש"ט

וכדאי להעיר לכללות מכתב זה, אשר כאשר נדפס בלקו"ש ח"ז ע' 288, הנה בהמשך לזה נדפס גם שיחת הרבי בנוגע לשאלה זו מלקו"ש ח"ג ע' 995 ואילך, ובהקדמה לכך נוסף בכותרת השיחה, כדלקמן:

"מכתב הנ"ל היא סברא ראשונה ושקו"ט, ולאחרי זמן דן עוה"פ בנדו"ד ובא למסקנא."

וע"פ המסופר לעיל בשם הרז"ש, אולי אפשר לומר שכן הוא בנוגע לדין יושבי מדינת אלסקא.

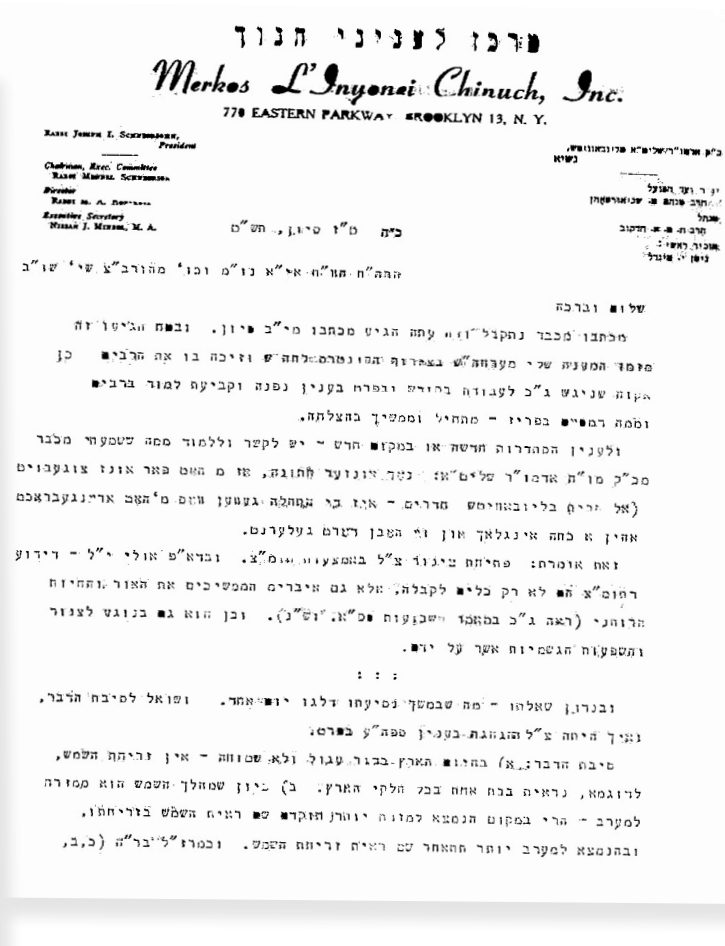
לחביבות הדבר, מצו"ב צילום מהמכתב (שכבר פורסם) עם צילום מהעמוד האחרון עם ח"ק בפרסום ראשון.

א. במכתב הידוע אודות שאלת קו התאריך, המופנה להרה"ח הרב"צ ווילשאנסקי ע"ה, מט"ז סיון תש"ט (אג"ק ח"ג ע' קיז) כותב הרבי בשולי המכתב:

"כן לא נתברר דין יושבי מדינת אלסקא שקו התאריך עובר באמצע הישוב ואי אפשר לומר אשר בצד רחוב המזרחי יה' יום ש"ק ובצד המערבי - יום הראשון דהוי כחוכא ואטלולא (ראה עירובין עו, א ס"פ הדר), עכ"ל."

וראה לקמן בפרק ד אודות בניית המקוה באלסקא, שהרה"ת ר' גרשון גראסבוים שי' שאל את הרה"ג ר' זלמן שמעון דבורקין ע"ה איך להתנהג בשבת בקשר לקו התאריך, והרז"ש מסר השאלה להרב חדוקוב שישראל את הרבי, ואח"כ הרז"ש פסק לנהוג בשבת כמו שנהוגים באלסקא, לפי איך שאו"ה סופרים שם את מנין הימים.

ובמסור (ט) שבירושלים הי' מחתור לגבי בבל שש שעות. ובזה"ל (ח"ב י, א) שטקובות שונים בארץ, ובשעה שכתן יום במק"א הוא לילה. וריה"ג שער הכולל במחילהו.
ג) ע"פ הנ"ל הנה כאשר בירושלים הוא רגע הצות תיזט דיוט ה' למשל, היינו שהחמט עומדה בראש כל אדם, הרי בקצה בבל הנמצא למזרחת הוא כבר שש שעות אחר הצות יוט א'. ומסורת קצה סיביר שהיא ממזרח לבבל במרחק בבל בירושלים הוא הצות ליל יוט שני, אבל אם החשוב בירושלים למערב הרי בבואך למזרח אמריקה, שהיא לערך במרחק בבל בירושלים, הנה ברגע הצות יוט א' בירושלים שם הוא ברגע זה שש שעות מקודם לזה, היינו בוקר יוט א'. ובמקום הנמצא למערב מזה כפי מרחק הנ"ל לערך, היינו ממזרח לקצה סיביר הנ"ל הוא שש שעות קודם לזה, היינו הצות ליל יוט א'. נמצא במקום אחר כמש' הנה כסיבובו לשם ממזרח למערב יאמרושזוט יוט א', ובבישא ממערב למזרח - שהוא יוט שני.
וכדי לצנות מן הטק' שריך למצוא המקום שפסנו מחיל מנין הימים.
ו נכתן הוא פנימיות המסוכנת: דלתיזה הטמים והארץ עגולית, ובעיגול הין שריך ראש וסוף, הנה טע"ז, הרי של כל נקודה שבה שריך לומר שהיא התחלתה, ותנה שקו"ט בסאלה זו בקלי הריסין (דברי חכמים לר"ם מאהליעקר. היומם לתרב סוקאניסקי, הלפיות שנה ה' ח"ב וזילד), וג' דעה במקום התחלת הימים: (א) צ' מקלות ממזרח ירושלים. (ב) קס"ה/בסו"י. (ג) ק"ב מקלות ממז"י.
ובנוגע לאוסטרליא - הרי לשט"ב דעות המהרונות הנ"ל מקום, להשבון הימים הנ"ל, למצרה ירושלים, מאאית לחנין הימים של או"ה הדרים שם. וכן עליו לנהוג כמאן ולהבנת, ובמפתח היחודים הדרים שם. (וזכר גם לדעת היחיד המחזיק בדעה הנ"ל, כיון שקו המהלך עובר באמצע אוסטרליא. והין להתריך כיון שט"ב שבלאה"כ הוא דעה יחיד).
ותנה בר"א - בדינים החלויים במנין ימי השבוע או ימי החודש, אבל דין טע"ז הנ"ל חלוי במסך חזמן, וז"ל, לכאנראה, אינו שריך לשקו"ט הנ"ל. והשאלה היא: מי שקבר קו התאריך, היינו המקום שבו פולגין או מוסיפין יוט, באמצע ימי טע"ז, ובחילא או ינהג במנהג המקום שבו לשט, יהיו במספרו רק מ"ה ימי

ספח"ע או נ"י יב"י שפח"ע. וא"כ מה דינו להניח ספח"ע ולענין תה"ש החלוי בספח"ע ולא בימי החדש.

והנה לע"ע לא נמצאנו מי שידבר בדין ספח"ע בהנ"ל. ובמילא כל מה שבא לקמן - אינו אלא לעלטולא בעלמא. והוא: (א) עיון דבספח"ע כל חמ"ט ימים טרימים דל"ז, הרי כשספר יום א', ה"ו, נוסף על ספירת יום זה, ג"כ התחלה מנין מ"ח ימים שלאחריו, ובתורה גברא (ולא חובת מקווא). ובמילא אריך לפנות אה"ו ע"ד מ"ח ימים, ולא מ"ו או מ"ט, רשע שבתו חמישה כתיב לא חסר ולא יחיר (מסא"כ בימי השבוע או החודש. והבן).

(ב) לאריך גיטתו ספח"ע קטור בימי החודש (בהנחה העומד אילו הי' ביהמ"ק ק"ט) וט"ו ש"ס ר"ב, נ"ל, במקומו עתה הוא ל' ניסן, לדוגמא, ולא כ"ט ניסן אריך לטבור ט"ו לעומר ולא י"ד. עוד יש להסביר ב' המנינים: בהר ירום הסופר או גור המקום אזלינן. גם אה"ל בהר סופר אזלינן בהר ספירתו אזלינן וע"ע לא הי' יכול לספור: ולא י"ג פעמים, או בהר מנין ימי החודש שלו אזלינן וכנ"ל. או יאמר: ספח"ע ענין אחד הוא לכל בנ"י כמו שהעוסק אינו אלא אחד, או ענין דכל או"א בפרט הוא, דכל או"א עליו לספור. או יאמר: באמרו חז"ט מ"ו ימים לעומר ר"י ומספיק שכיחן לחיות, אינו שיום זה הוא סיום מ"ו ימים לעומר וזו ש"צ"ל גם בספירתו הטכום דמ"ו ימים. דכיון דיש סברות לכאן ולכאן סופר שהיה, ובמילא-בלי ברובה. ובפרט לפ"ד שו"ת דבר אברהם ח"א ס"ל דגדר ספירה הוא יריעה בהחלם ולא ספירה טעם (אף דאין כן דע"ה המאור סוף פסחים דמתוך למה אין סופרין ב' ספירות משום ספיקא דיומא - באו"א).

:::

וממילא אחינו לשאלת ענין: איך יתנהג בהמ"ש. ונלמדם, אף שהוא חרוב קצתו: מיון דתה"ש תלוי אך זרק בספח"ע, כידוע, הרי על פי סברא נ"י הנ"ל, עריך הוא לזוג אח חמ"ט שני של יהודי אוסטרליא, והוא אצל יו"ט ראשון ספח"ע (ולא משום סנהג אבותיהם) - שם סברתו ה"י נכונה. ונתג גמ יו"ט הוא' שלום ספח"ע (אולי עינין סברתו אב'), ולא בוריא. ובמילא

סופר ספירה חמ"ט ומניח חסרין כיו"ט א' (ערמ"ש בשו"ע או"ח סל"א), אינו עולה לחורה בשני הימים וכו'.
ולכאורה י"ל דיהוג גם יום שלישי: דאולי הדין ע"פ סברא ה"י, וא"כ יו"ט שני של גליות שלו הוא באפרו חג של יהודי אוסטרליא. אבל אינו - וכמובן בקל. רהנה יו"ט שני, אצלנו דבקיאיין בקביעת דירחא, הוא לא משום ספקא דיומא, אלא משום אל חשנו מנהג אבותיכם. וכיון שבם אבוהינו אם היו רבים באוסטרליא לא היו נוהגין אלא שני ימים הראשונים, כמובן - גם הוא אינו נוהג ביום ג'. וכמובן סבראכו לענין חרובה לצום יומים שני ימים (מוש"ע או"ח סחכ"ד ועוד).
:::
ובחשקה ראשונה י"ל, דכלל טסקות והתנגות הנ"ל יהי' ג"כ במי שקובר קו התאריך בחוחמ"ט או בחוחמ"ט - לענין חגיגת שש"ט או שמע"צ, כי גם הם חלויים ביום ראשון של חמ"ט או חמ"ט, ולא בימי המורש.
ויש לחלק, גיש"ט אחר' קרא וקבעו גם בימי החודש וכמס"כ (שמות י"ח) ער יום האחר ועשרים בעמם לחודש בערב. והעיקר דהן בחמ"ט והן בחמ"ט לא כתיב חמישה, וכיון שבמקום זה הוא שש"ט ושע"צ לא איכפת לן מה שנדלג יום א' או נחוסף יום א'. וכמו שלא איכפת לן מה שבין שבת א' לחברו נדלג יום א' או נחוסף יום א'.
ועדין צ"ע בכל הנ"ל.
:::
וזה למורעי: הדעות הנ"ל צריך לדלג או להוסיף יום אחר כשעובדין קו התאריך דכל שיטה, ועושין ע"ז שבת ויו"ט - הוא בנוגע לקביעת ימי השבוע וחודש במקומו שבת. אבל דין הנמצאים בספינת החולכה ממקום למקום ועוברת אח תקו - לא נחברו כ"כ בשקו"ט הנ"ל, ומשעה שערבה אח תקו עד שחגיע לישור נוחגין לחומרא בשני הימים.
כן לא נחברו דין יושבי מדינת אלאסקא סקו התאריך עובר באמצע הישוב ואי אפשר לומר שכבר תרחב המזרחי יהי' יום ש"ק ובצר המערבי - יום הראשון דהוי כחובא ואטלולא (ראה ערובין ע"מ ס"ט הדר).
:::

פרק ב

השלוחים הראשונים לאלאסקא, קייץ תש"ל

(הנ"ל).

הרב נגזם מספר שזמן קצר לאחר שחזרו מאלאסקא, עוד לפני שהספיקו לכתוב דו"ח לרבי מהשליחות שלהם, ניגש אליו המזכיר הרב בנימין קליין ע"ה, וסיפר לו שהגיע מכתב מאחד מתושבי אלאסקא להודות לרבי על ששלח השלוחים לשם, ושהרבי ציין על המעטפה לברר אצלם, וכדלקמן:

בעיר אנקארעדזש התגוררה משפחה, אשה יהודיה הנשואה לבעל אינו יהודי, והיה להם בן יהודי בשם נילס. שם האב היה אז מר ערלינג קריסטאנסאהן. כשהם פגשו אותו הוא סיפר להם שכיהן כהנשיא של הטמפל הרפורמי באנקארעדזש לפני זמן, ושכבר החליט לפני כמה שנים להתגייר ליהדות, אבל א"א לעשות הגיור באלאסקא מפני שא"א לעשות כאן ברית מילה למבוגרים ורק בסיאטל, וגם שאין כאן ב"ד כשר של רבנים דתיים וכו', ואם כבר להתגייר זה צריך להיות באופן הראוי.

הנ"ל גם אמר להם שלדעתו אין ממש בשיטה הרפורמית, משום שא"א לשנות התורה שניתנה מה' שהוא נצחי ובמילא תורתו היא גם נצחית, ולכן הוא מאמין שהיות שכל שקר עומד להתגלות הרי בודאי שברבות הימים השיטה הרפורמית תתבטל.

מר קריסטאנסאהן הנ"ל כתב מכתב מאוד חם ומרגש לרבי בו הוא מודיע שזה כבר זמן רב שקיבל על עצמו את האמת הנצחית של התורה, אבל אינו יודע את התורה, ולמרות שקרא קצת תורה אבל עדיין לא למד והבין. במכתבו הוא מודה לרבי על ששלח השלוחים לאלאסקא, ושאינו לו מלים לבטאות את רגשותיו העמוקים וההערצה שלו לדרך החיים שלהם ולדברי תורה שלימדו וכו', ושהוא לעולם יודה להם על שראה בהם את קיום דברי המשנה הלומד תורה לשמה וזכה לדברים הרבה וכו'.

בשולי המכתב כתב שהוא שולח העתק מהמכתב לשלוחים שביקרו באלאסקא.

הרב קליין הראה להרב נגזם את המעטפה של המכתב מהנ"ל, ואשר ליד שמו של הנ"ל 'קריסטאנסאהן' ציין הרבי חץ וכתב "יהודי?".

הרב נגזם ענה למסור שהוא אינו יהודי ושנשוי ליהודי, ושיש לו בן יהודי ואשר רוצה להתגייר. בדו"ח שלהם לרבי הם מספרים בארוכה אודותיו ומסיימים שכנראה אם הנ"ל יתגייר הוא יהיה יהודי דתי בכל הפרטים.

בשולי הדברים כדאי לציין שבאורח פלא, הנה לאחר 21 שנים השאלה הנ"ל "יהודי?" בכ"ק הרבי, קיבלה משמעות נפלאה ושמיימית, כאשר בשנת תנש"א נסעו הורי הכלה הרה"ת ר' יוסף יצחק ורעייתו מרת אסתר גאלדע שיחיו בשליחות הרבי לפתוח בית חב"ד באלאסקא.

הרה"ת ר' שמואל נגזם שי' והרה"ת ר' שמואל שפריצר שי' היו הראשונים שנסעו ב"מרכז שליחות" לאלאסקא, ומצו"ב כמה סיפורים, הוראות וכו' שהיו בקשר לשליחות זו:

(א) הרב שפריצר מספר שכאשר התמימים הגישו בקשות להרב חדקוב לנסוע בשליחות המל"ח למדינות שונות, הם הגישו בקשה לנסוע לאלאסקא.

הרב חדקוב יצא מהרבי וענה לכל התמימים שהרבי אישר להם את הנסיעות אבל בנוגע לאלאסקא אמר שעדיין אין תשובה ושיחכו עוד יום.

למחרת הוא יצא מהרבי ואמר "ליובאוויטש הולכת בפעם הראשונה בהיסטוריה לאלאסקא".

הרב חדקוב הוסיף שיהיו הרבה הוראות בקשר לשליחות זו, ושזו לא תהיה שליחות קצרה ורגילה, ושיתחילו לעשות ההכנות.

(ב) הרב נגזם מספר שהרב חדקוב אמר להם שידעו שבאלאסקא אפשר לראות את האורות הצפוניים ושהם יכולים לקחת מזמן השליחות לראות אותם כי הם נפלאות הבורא.

(ג) הרב שפריצר מספר שכאשר באו לאלאסקא נתעוררה אצלם השאלה של קו התאריך ואיך לנהוג בנוגע לשבת. הם טילפנו להרב חודקוב שהורה להם לפנות להרה"ג הרז"ש דבורקין ע"ה. הרב דבורקין אמר שאינו רוצה לפסוק בשאלה מסובכת זו ושישאלו אצל הרבי. הם טילפנו בחזרה להרב חודקוב ובשעת מעשה ישב אצלו במשרדו השליח הנודע הרה"ג הרי"ד גרונר ע"ה. כשהרי"ד גרונר שמע את השאלה פסק בפשטות שצריכים לנהוג באלאסקא לפי הנהוג שם איך שאו"ה סופרים את הימים שם, ואשר באלאסקא נחשבת על צד העולם של קנדה וארה"ב, ואשר מכריעים לפי הדעות שקו התאריך לא עובר באמצע הישוב ביבשה וכו', וכך הם נהגו.

וראה לקמן בפרק ד אודות בניית המקוה באלאסקא, שהרב גראסבוים שאל את הרז"ש דבורקין איך להתנהג בשבת בקשר לקו התאריך? והרז"ש מסר השאלה להרב חדקוב שישאל את הרבי, ואח"כ הרז"ש פסק לנהוג בשבת כמו שנוהגים באלאסקא, לפי איך שאו"ה סופרים שם את מנין הימים.

(ד) הוא גם מספר שלפני תשעה באב התעוררה אצלם שאלת הזמנים באלאסקא מכיון שהשקיעה כ"כ מאוחרת וכו' הם שוב טילפנו להרב חדקוב ושאלו מתי להתחיל ולגמור את התענית, והרב חדקוב מסר בשם הרבי שינהגו כפי הנהוג בעיר הכי סמוכה לאלאסקא (שהיא העיר קאלגרי בקנדה). הרב נגזם מוסיף שגם נתנו להם אופציה נוספת לנהוג לפי השקיעה המאוחרת באלאסקא, שהוא קרוב לחצות הלילה (הרב נגזם מוסיף שזכור לו שזה היה פסק שקיבלו מהרי"ד גרונר

הר"ד מהדולרים), והפך לאחד מהתומכים הגדולים של הבית חב"ד באלאסקא, וכשזכה להיות פעמיים אצל הרבי בחלוקת הדולרים, זכה לקירובים גדולים כמסופר להלן בנוגע להשליחות באלאסקא.

ומצו"ב צילום מהעתק מכתבו של הנ"ל לרבי מיו"ד אב תש"ל ששלח לשלוחים.

כמו"כ מצו"ב העתק מהכתבה הראשונה בעיתון באלאסקא שפורסמה אודות השלוחים הראשונים הנ"ל באלאסקא עם תמונה של הרבי.

מר קריסטאנסאהן הנ"ל שקיבל את פניהם מיד ביום הראשון לבואם לאלאסקא, התחיל מיד לתבוע מהם, שהיות שהוא כבר מחכה שנים רבות להתגייר ולכן עכשיו שישנו שליח קבוע כאן הנה מוכרחים לגייר אותנו בגיור כהלכה.

ואכן ג' חודשים לאחרי שבאו לאלאסקא, בחודש אייר תנש"א נסעו עמו ל770, ושם הוא התגייר אצל הרב מארלו ע"ה והפך ליהודי כלשון קדשו של הרבי, נעשה לשומר תומ"ץ ולחסיד, שינה את שמו (כהוראת הרבי) ליתרו בן אברהם (ראה לקמן בפרק חב"ד באלאסקא 30 שנה

Thursday, August 6, 1970 Anchorage Daily Times 9

'Jewish Peace Corps' Representatives Are Here

Two rabbinical students from the Lubavitch Yeshiva of Brooklyn, N.Y., are in Anchorage this week to reawaken in Alaska Jews a love and understanding of their religion.

The two bearded student rabbis, Shmuel Langsam and Shmuel Spritzer, both 22, are followers of Rabbi Menachem M. Schneerson. They are the Alaska representatives this summer of the "Lubavitch" or "Brotherly Love" movement, which has been called the "Jewish Peace Corps."

Like 50 other pairs of rabbinical students, they are travelling in the United States to find Jews wherever they may be and bring them a special message — that traditional Judaism can and should be their way of life.

The "Peace Corps" is one of the many instruments for teaching better Judaism created by "Lubavitcher Rebbe" Schneerson.

Members of the Lubavitcher Peace Corps have crossed the Sahara on donkeys, visited lonely farmers and isolated settlements almost on every continent, and carried textbooks and religious instruction to children to whom being a Jew was only a name, according to the two men here.

RABBI SCHNEERSON

are some 300 Jews here in Anchorage, and we would like to bring all of them, and every Jew, closer to Judaism."

The two, who will be ordained in six months, are not "missionaries." They are, in a sense religious teachers trying to bring Jews a greater sense of what the religion and its obligations are all about.

"So far, we have been very successful," Spritzer said. "Those who were born here in Alaska don't know very much about Judaism and have said they regretted it and wanted to know more. They don't have Jewish education here and they are very interested in learning," the rabbinical student said.

From Anchorage, the pair will travel to Fairbanks, which has a smaller Jewish community. The two, both of them the sons and grandsons

of Orthodox Jewish rabbis, have already visited Jewish families in the Pacific Northwest. Like "Lubavitcher" followers throughout America, they will travel for three to five weeks showing Jews how to fulfill the religious laws written in the Torah.

"If we find a family who observes some of the laws, we ask them to observe more of them, to do other 'mitzvahs,'" Spritzer explained.

In addition, they disseminate Jewish literature so that Jews spread throughout the United States and Canada can be closer to each other.

Their ultimate goal is love of each other through observance of the holy laws. If Jews follow their religious law, the Lubavitchers say, "City of

Love" will be more than a name.

"We wish to promote greater love between Jews by teaching them what they don't know about Judaism," Spritzer said.

He indicated that in this way, Jews will have more love for every man.

Spritzer and Langsam wish to contact as many Jews as possible in Alaska. "We ask for no donations, we only want to teach Judaism," Spritzer said.

All of the "Peace Corps" expenses are covered by the Central Office for Jewish Education.

The first classrooms of the University of Oregon in Eugene were housed in a building completed in 1876.

10 AV 5730

Rabbi Menachem M. Schneerson
770 Eastern Parkway
Brooklyn, New York

Dear Rabbi Schneerson:

I have accepted the absolute truth of Torah for a long time but I was very ignorant, I knew no Torah.

I read Torah but did not study.

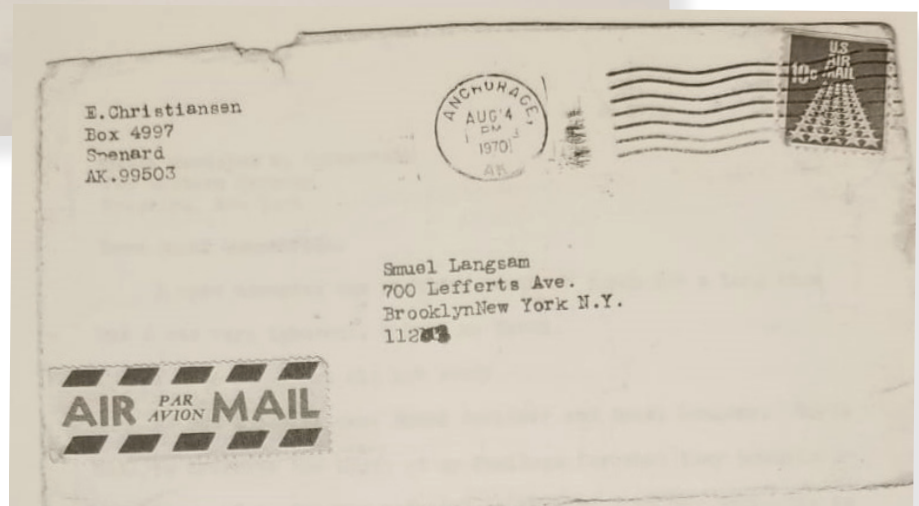
It was a joy to meet Smuel Spritzer and Smuel Langsam. Words fail to describe the depth of my feelings for what they practice and teach. I am forever indebted to them as I am now beginning to understand from "Perek Kinyan Torah, Rabbi Meir said: Whoever occupies himself with Torah for its own sake merits many things."

Since Torah is life and life is Torah, I will study until the time comes when I might hope to live what Rabbi Joshua B. Levi said: "No man is free but he who occupies himself with the Torah."

Thank you.

E. Christiansen

CC: Smuel Spritzer
Smuel Langsam

פרק ג

השליח ראשי הראשון לאלסקא, בשנת תשל"ג

ג) בשנת תשל"ד החלו לבנות את הצינור נפט חוצה לאלסקא, בעקבות משבר הנפט העולמי שהחל אחר מלחמת יום הכיפורים. שדה הנפט הגדול פרודוהו ביי ממוקם בקוטב הצפוני, 600 מייל צפונית לעיר אנקארעדזש.

הרבה יהודים צעירים מארה"ב במיוחד ומעטים גם ממדינות אחרות היגרו אז לאלסקא כדי לעזור בבניית הפרוייקט הגדולה זה שבנייתו הסתיימה בשנת תשל"ז.

באותם שנים קיבל הרבי מכתב מאשה בארה"ק שכתבה לרבי שבנה נמצא בעיר רחוקה באלסקא והיא מאוד דואגת על כך שיהיה לו מצות לפסח. המזכיר הרב לייבל גרונר ע"ה התקשר להרב לוויטין ואמר לו שהרבי הורה לו "פארבינד זיך מיט שלום בער" ולמסור לו את הפרטים ושהרב לוויטין ימצא את בנה וידאג שיהיה לו מצות לפסח. הרב לוויטין פתח בחיפוש אחרי היהודי זה ולאחר מאמצים רבים מצא אותו וסידר שיביאו לו מצות לפסח.

ד) בשלהי ניסן תשמ"א, ארגון OU בארה"ב הזמינו את מר פרץ (פערי) גרין מאלסקא כאחד מאורחי הכבוד כדינר השנתי שלהם. השליח הרב לוויטין שהוזמן כדינר המשפחה לקח את מר גרין ובני משפחתו ל770 לראות את הרבי.

זה היה ביום ראשון בבוקר הרבי הגיע מביתו לערך בשעה 10:10. הם עמדו במדרגות הכניסה ל770, וברגע שהרבי יצא מהמכונית והתחיל לעלות על המדרגות של 770, מר גרין שראה אז את הרבי בפעם הראשונה בחייו פנה מיד להרב לוויטין ואמר לו במהירות החוב שלך בטל אני נותן זאת לצדקה לחב"ד. (הרב לוויטין היה לוקח אצלו גמ"חים של כספים גדולים עבור הפעולות של חב"ד, ובאותו זמן היה חייב לו כ15 אלף דולר שהיה נחשב לסכום מאוד חשוב באותם שנים).

כשהרבי עבר לידם, הרב לוויטין (שלא הודיע לרבי מראש שהוא מתכוון להביא אותם) רצה להציג אותם בפני הרבי, אך הרבי רמז לו שאין צורך ושהוא יודע מי הם, ונענע להם בראשו הק' לאות ברכה. (יש לציין שבדו"ח מהביקור של השלוחים הראשונים באלסקא בשנת תשל"ל, הם כתבו לרבי באריכות אודות משפחת גרין בכלל ובפרט אודות מר פערי גרין הנ"ל, שהוא מאוד חם לעניני יהדות, על היותו איש חסד ועל כך שביקש שהרבי ישלח קבוע לאלסקא והבטיח לתת תרומה חדשית עבור החזקת השליח).

בהמשך לביקור זה היה למר גרין מופת גדול, כאשר כשבועיים לאחר מכן כאשר היה בעת עשיית עסקה גדולה והיה צריך לעשות החלטה חשובה ולפתע הרגיש שרואה את עיניו הק' של הרבי מביט עליו, ועשה החלטה שהתבררה כנכונה, והצליח בעסקה זו באופן למעלה מן המשוער.

ה) בשנת תשמ"ב לרגל יום הבהיר י"א ניסן שנת השמונים, הביא הרב

הרה"ת ר' שלום דובער לוויטין שי' שנסע לסיאטל בשליחות כ"ק אדמו"ר בשנת תשל"ג, נתמנה להשליח ראשי הראשון לצפון מערב ארה"ב שכולל את מדינת אלסקא (עד שנת תנש"א כשהרב יוסף יצחק גרינברג נסע להקים שם בית חב"ד ונתמנה לשליח ראשי דאלסקא).

להלן כמה סיפורים מההוראות וכו' שהיו בקשר לפעולותיו באלסקא:

א) במוצאי יב תמוז תשל"ב אחרי ההתוועדות, קיבל הרבי ליחידות את האורחים שבאו ל"ב תמוז. באותו לילה נכנס הרה"ת ר' שלום דובער לוויטין ליחידות לשאול אודות לנסוע בשליחות הרבי. הרבי הורה להרב לוויטין שי' שיברר אצל המזכיר הרב חודקוב ע"ה איזה מקומות ישנם עבורו בשביל לנסוע לשליחות. כשנכנס למשרדו של הרב חודקוב, הוא כבר חיכה לו ואמר לו שישנם שתי מקומות לנסוע לשליחות, סיאטל או בולטומיר.

ימים אחדים לאחר מכן הכניס הרב לוויטין מכתב לרבי ובו כתב את שתי המקומות שהרב חודקוב הציע לו ושאל את הרבי לאיזה מקום לנסוע בשליחות הרבי. הרבי סימן שתי חצים ליד העיר סיאטל ומתח שלשה קוים מתחת לעיר סיאטל.

ב) בשלהי תשרי תשל"ג לפני נסיעתם בשליחות הרבי לסיאטל, נכנס הרב לוויטין למשרדו של הרב חודקוב שאמר לו שהוא נתמנה לשליח ראשי על כל המדינות דלקמן ושהם תחת אחריותו:

ווינגטון, אורגון, אלסקא, איידוהו, מונטנה, בריטיש קלומביא, ואלברטא, קנדה. (הרב חודקוב הזכיר בנוגע לאלסקא שזה לא רחוק מסיביר איפוא שהסבא שלו הרש"ל ע"ה היה בגלות שם. ובכלל במשך השנים הרב חודקוב היה מתעניין במיוחד בנוגע לפעולות במדינת אלסקא).

הרב חודקוב אמר לו שעליו לדעת שהשליח במדינה נחשב אצלנו כמו המושל של המדינה. והוסיף, הרב שמעון לזרוב הוא השליח בדרום מערב ארה"ב, הרב שלמה קונין הוא השליח במרכז במערב ארה"ב, ואתה השליח בצפון מערב ארה"ב.

הרב חודקוב סיים שעליו לדעת שכאשר לאשה יהודיה במונטנה מתעוררת בעיה בכשרות, הנה הוא כהשליח למדינות אלו הוא האחראי לטפל בזה.

בקייץ תשל"ד נסע הרב לוויטין לראשונה לבקר באלסקא ומאז נסע במשך שנים רבות. הרב לוויטין העמיק והרחיב את הקשרים יהודי אלסקא בכלל ועם האחים מר ישראל יעקב (ג'ערי) ומר פרץ (פערי) למשפחת גרין בפרט, וטיפח אותם להפוך לעמודי התווך של חב"ד באלסקא.

הרב גרונר הסכים להתקשר לבית הרבי וטילפן בחזרה ואמר שהרבי נתן ברכה והיא אכן הבריאה.

ח) לערך בשנות תשל"ח - תש"מ האחים גרין באו לסיאטל להתראות עם הרואה חשבון שלהם, וסיפרו להרב לויטין שהם בצרה גדולה בעסקים שלהם. הרב לויטין טילפן מיד למזכיר הרב גרונר וביקש שיזכיר אותם אצל הרבי. הרבי היה שוב בבית הרב גרונר טילפן בחזרה ומסר שהרבי נתן ברכה שאין מה לדאוג ושהכל יהיה בסדר, וכך הוה והכל הסתדר.

ט) הרב לויטין מספר על השגח"פ מעניינת שארע לו בביקורו הראשון באלאסקא. הוא שמע על עו"ד יהודי בשם מר סאל פרידמן. כשנכנס למשרדו התבטא הנ"ל כמה טוב לראות פנים מוכרות, והתברר שהסתבא של העו"ד הנ"ל היתה הבעלים של הבנין 788 שבסמיכות ל-770, עד שמכרה את הבנין לחב"ד, ומשפחתו גרו בבנין הזה.

שאלתו הראשונה היתה איך מרגיש הרבי? וסיפר שזוכר את הרבי הולך ברחוב בשנים הראשונות לנשיאות, ואיך שאפילו הגויים היו זזים הצידה ביראת הכבוד כשראו את הרבי.

מר פרידמן הנ"ל סיפר איך שבילדותו היה אוהב לשכב במיטה בלילה ולשמוע את הניגונים של ההתוועדויות של הרבי שהתקיימו אז בשאלאש הממוקם מתחת לבנין 788.

כשהרב גרינברג פגשו שנים לאחר מכן, הוא סיפר לו שכאשר הוא ואחיו היו שומעים את אחד מהניגוני שמחה הידועים שבהם הרבי היה עומד לרקוד, הם היו קופצים מהמיטות ורצים לחלון שמשם היה אפשר להשקיף ולראות את הרבי עומד ורוקד).

לויטין את מר פרץ (פערי) גרין שוב להתוועדות של הרבי. מר גרין לא הסיר את עיניו מהרבי וישב מהופנט במשך כל ההתוועדות וזכה שהרבי ענה לו לחיים וכו'.

כידוע שבסוף ההתוועדות הכריז הרבי שהוא עומד לחלק ספרי תניא כמתנה לכל אלו שבאו להשתתף בהתוועדות. מפני ההפתעה נהיה בלגן עצום ב-770 ונהיו דחיפות גדולות וכו', אך בהשתדלותו של הרב לויטין מר גרין נשאר לחכות ביחד עם הרב לויטין עד חמש בבוקר כשזכה לקבל את התניא מידי הק' של הרבי.

כשהם ניגשו לרבי שישב על כסאו הק' בשולחן ההתוועדות וחילק את ספרי התניא, הרב לויטין התכופף לעבר הרבי וניסה להציג אותו לפני הרבי, אך הרבי שוב רמז לו שאין צורך ושהוא יודע מי הוא. הרבי חיך מאוד אל מר גרין בעת שנתן לו את התניא ופניו האירו במיוחד.

ו) בשנת תשמ"ו לשבת מברכים סיון, הביא הרב לויטין את מר ישראל יעקב (ג'ערי) גרין לשבת אצל הרבי ולהשתתף בהתוועדות של הרבי.

כשבועיים אח"כ הוא קיבל טלפון מהמזכיר הרב גרונר שהרבי התעניין וביקשו לטלפן להרב לויטין לשאול "ווי האט מיסטער גרין פארבראכט שבת אין ניו יארק"? היינו איך היתה ההתרשמות שלו מהביקור ומההתוועדות וכו'. (בשנת תשנ"ג הביא הרב גרינברג שוב את מר ג'ערי גרין לשבת אצל הרבי).

ז) לערך בשנים תשל"ח - תש"מ אחת מבנותיו של מר פרץ (פערי) גרין היתה חולה ושכבה בבית הרפואה, ומצבה היה מאוד לא טוב.

הרב לויטין טילפן למזכיר הרב גרונר לבקש ברכה דחופה עבורה אך הרב גרונר אמר שהרבי נמצא עכשיו בביתו הק'. הרב לויטין הסביר לרב גרונר שזה מצב קריטי והוא צריך דחוף ברכה מהרבי עבורה.

פרק ד

המקוה הראשונה שנבנתה באלאסקא / רב צבאי בשירות הרבי, בשנות תשל"ד - תשל"ז

להלן יבואו כמה מהיחידויות, הסיפורי מופתים וההוראות וכו' (חלקם בפרסום ראשון) שקיבלו הרב הבר ורעייתו מהרבי בליווי צילומי המכתבים וכו' בקשר לפעולותיו באלאסקא. כמו"כ יבואו להלן כמה סיפורים והוראות בנושא קו התאריך וכו' שקיבל הרב גראסבוים בקשר לנסיעתו לאלאסקא לשלשה שבועות לבנות שם את המקוה.

א) בשלהי אלול תשל"ד נסעו הרב ישראל ומרים הבר לאלאסקא, בתפקידו לשמש כרב צבאי בבסיס חיל האויר אלמענדארף, באנקארעדזש, אלאסקא.

אחד הבעיות שהוא מיד התמודד אתם היתה הצורך הדחוף בשביל מקוה עבורם. הם דיברו על כך עם האחראים בחיל האויר והסבירו

הרב ישראל הבר ש"י שימש כרב צבאי באלאסקא בשנות תשל"ד-תשל"ז וזכה לבנות את המקוה הראשונה באלאסקא, בהשגחתו של הרה"ג ר' יצחק הענדל ע"ה ובסיועו של יבדלח"ט הרה"ת ר' גרשון גראסבוים ש"י.

בעקבות בניית המקוה זכו הרב ישראל ורעייתו מרת מלכה הבר להתקרב לחב"ד ולקשר מיוחד עם הרבי, וזכו לקבל כמה מכתבים מהרבי בקשר למקוה ולפעולותיהם בענייני יהדות באלאסקא, וכן זכו להיות בכמה יחידויות וקיבלו הוראות בקשר עם פעולותיהם בענייני יהדות באלאסקא, כמסופר בארוכה בספרו יהדות מעבר להרי הקרח (הוצאת ופרצת, תשנ"ה).

וענה הרז"ש לנהוג בשבת כמו שנוהגים באלאסקא, לפי איך שאו"ה סופרים שם את מנין הימים.

בהיות שבנו את המקווה בחודשי החורף כאשר לא יורדים גשמים באלאסקא ולכן המקווה נעשתה ממי שלג.

לאחר שבועיים קרוב לסיום בניית המקווה טילפן הרב גראסבאם להרב דבורקין לארגן את נסיעתו לאלאסקא, אבל הוא לא היה בקו הבריאות ולא יכל לטוס לאלאסקא באמצע החורף, ולכן טילפן להרה"ג ר' יצחק הענדל ע"ה ממאנטריאל שהסכים לבוא לבדוק את המקווה ולהכשיר אותו.

בר"ח סיון תשל"ד זכה הרב הבר לקבל מכתב באנגלית מהרבי ובו כותב הרבי "מחמת עומס העבודה זוהי ההזדמנות הראשונה שלי לברך אותך על הזכות המיוחדת ביזום פרויקט בניית המקווה הראשונה באנקארעדזש עבור הקהילה היהודית באלאסקא בעזרת השם, כפי שמסרו לי ידידיו המשותפים, הרבנים שטסו במיוחד כדי להשתתף במאורע הגדול הזה".

הרבי הוסיף "שבודאי אין צורך להדגיש עבורך את חשיבות הענין, שכן יוזמתך היא ההוכחה הכי טובה שאתה לגמרי מודע לחשיבות הענין, אלא שעפ"י מאמר חז"ל שאין מזרזין אלא למזורזין, "ברצוני להביע את גודל בטחוני, שאתה עושה כל מה שביכולתך, כדי להפוך את המקווה למקום שוקק חיים, שמבקריות בו לא רק הנשים הנמצאות ישירות תחת השפעתך הטובה, אלא גם הידידות והמכרות שלהן, שתושפענה גם להתנהג כך מהדוגמא האישית שלהן".

במכתבו כותב הרבי אשר למרות שאופן זה של השפעה דתית הוא "חובה" בכל מקום שבו גרים יהודים, הדבר נכון שבעתיים בעיר ובמדינה שם הוקם מקווה בפעם הראשונה מאז ומעולם. טוב לזכור תמיד, כי "לב ישראל ער הוא ונענה לתורה ומצוות".

הרבי מוסיף ש"משמעות רבה נודעת לעובדה שבעל הזכות הגדולה בהקמת המקווה הוא אדם בשירות צבאי, שכן שירות צבאי מעצם הגדרתו וטיבו ממחיש ברורות את העקרון הבסיסי של המחויבות לתורה ומצוות, דהיינו 'נעשה ונשמע'".

במכתבו ממשיך הרבי להסביר באריכות את הנקודות המשותפות שמוצאים במשמעת צבאית הדומה למשמעת של התורה ומצוותיה.

בסיום המכתב כותב הרבי "יהי רצון שתלך מחיל אל חיל בכל האמור לעיל, בכל עניני יהדות הכוללים גם את ההשפעה לקדם בין לא יהודים את שמירת השבע מצוות (=בני נח) היסודיות, עם כל הסעיפים שלהם, המחייבות את כל האנושות, והם היסוד של החברה האנושית".

"בעמדינו עתה לפני שבועות, אני מאחל לך, ולכל אחינו בני ישראל הנמצאים בבסיס והן אלו הנמצאים בקהילה (=בעיר), חג שמח מלא השראה של קבלת תורתנו, עם הברכה החסידית המסורתית - לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות".

"בהערכה ובברכה, חתי"ק".

ומצו"ב צילום מכתב הרבי להרב הבר שי".

שבלי מקווה אינם יכולים לנסוע לאלאסקא, ולאחר כמה דיונים הודיעו להם ממטה חיל האויר בווינגטון שהם יבנו מקווה עבורם. הם התקשרו לכמה ארגונים יהודיים וביקשו את עזרתם לבנות מקווה באלאסקא אך לא קיבלו מענה ורק תכניות לבניית מקווה.

בהשגח"פ הם החליטו לנהוג במכונית כל הדרך מניו יארק לאלאסקא ובדרכם הם עצרו אצל ידיד המשפחה בס. פאול, מינסוטה. בהשגח"פ באותו שבוע התקיימה חנוכת הבית של בנין חדש לבית חב"ד במינסוטה. הידידים הזמינו אותם לאירוע ושם פגשו את השלוחים הרה"ת ר' משה פעלער שי' והרה"ת ר' גרשון גראסבאם שי'.

בפגישתם עם השלוחים סיפרו להם על נסיעתם לאלאסקא ועל הבעיה עם המקווה. הרב פעלער אמר להם מיד שהרב גראסבאם הוא מומחה לבניית מקוואות ואם הצבא יטיס אותו לשם הוא יסע בשמחה לאלאסקא לבנות מקווה.

כשבועיים לאחר מכן שלח הרב גראסבאם מכתב להרב הבר עם תוכניות של מקווה כדי להראות זאת למהנדסים של הבסיס, ושוב הציע את עזרתו בבניית המקווה, ואכן לפני פורים הזמינו הנהלת הבסיס רשמית את הרב גראסבאם לבוא לאלאסקא ולהתחיל בבניית המקווה.

טרם נסיעתו לאלאסקא סיפר לו הרב הבר שישנה בעיה באלאסקא בנוגע לקו התאריך לפי דעה אחת. הרב גראסבאם טילפן הרה"ג ר' זלמן שמעון דבורקין ע"ה לשאול, שהיות והוא נוסע לאלאסקא לג' שבועות בשביל לבנות המקווה, איך לנהוג בנוגע לשבת מפני השאלה של קו התאריך.

הרב דבורקין ענה לו שיטלפן אליו למחר בחזרה ואז יענה לו.

כשטילפן למחר סיפר לו שנכנס להרב חדקוב ע"ה וסיפר לו את כל הענין וביקשו לשאול אצל הרבי. הרב חדקוב אמר לו שיכנס אליו אחרי מעריב.

כשנכנס אליו סיפר לו הרב חדקוב שנכנס לרבי וסיפר את כל הענין והשאלה אודות קו התאריך וכו' והרבי הגיב: "גרשון פארט בויען א מקווה? גרשון פארט בויען א מקווה? זאל פארן א בר סמכא! זאל פארן א בר סמכא!".

(הוא היה אז אברך צעיר מאוד והמקווה באלאסקא היתה המקווה הראשונה שבנה לבדו, כי עד אז רק קיבל שימוש אצל הרב פיניע קרינסקי ע"ה שהיה מומחה לבניית מקוואות וגם אצל הרב דבורקין).

הרב גראסבאם שאל את הרב דבורקין שהיות והוא כבר בקשר עם המנהדסים בבסיס חיל האויר באלאסקא וכו' זה יכול להיות בעיה באם הוא לא ימשיך הקשר עמם, ושאל באם הוא יבנה את המקווה לפי הוראותיו של הרב דבורקין במקווה שבנו אז בבוסטון ואח"כ הרב דבורקין יבוא לבדוק ולהכשיר את המקווה, אם לדעתו זה נחשב שהוא מקיים את הוראת הרבי שבר סמכא יסע, וענה הרב דבורקין שהוא חושב שזה תכנית טובה ושבזה יקויימו דברי הרבי.

הרב גראסבאם שאל ומה בנוגע איך להתנהג בשבת בקשר לקו התאריך?

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213

Hyacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

By the Grace of G-d
Rosh Chodesh Sivan,
5734. Brooklyn, N.Y.

Chaplain Israel Haber
Elmendorf Air Force Base
Alaska.

Greeting and Blessing:

Due to a very crowded schedule, this is my first opportunity of congratulating you on your extraordinary Zechus of initiating the project of the first Mikveh in Anchorage for the Alaskan Jewish community, which you accomplished, with G-d's help, as I am informed by our mutual friends, the Rabbonim who flew in to participate in this great event.

As for the importance of this matter, I need hardly emphasize it to you, since your own initiative is best proof of being fully aware of it.

However, on the basis of the dictum of our Sages, "Encourage the energetic," I wish to express my confident hope that you are doing all you can to make the Mikveh a busy place, frequented regularly not only by the women who directly benefit from your good influence, but also by their friends and acquaintances who will be induced by them to follow their example. And while this kind of religious inspiration is a "must" wherever Jews live, it is even more so in the City and State where the Mikveh has just been established for the first time. It is well to bear in mind that a "Jewish heart is always awake" and responsive to Torah and Mitzvoth.

It is significant in this case that the one who merited the great Zechus of establishing the Mikveh is a person in military service. For, military service, by definition and practice, very aptly illustrates the basic principle of commitment to Torah and Mitzvoth, namely, naaseh ("we will do"), and then v'nishma ("we will understand").

Moreover, the soldier's duty to carry out the orders of a commanding officer, and carry them out promptly and to the best of his ability, is in no way inhibited by the fact that in civilian life the soldier may be vastly superior to his commanding officer in many respects. Nor does such a circumstance diminish in the least the soldier's self-esteem in obeying the order. On the contrary, by not allowing any personal views to interfere with his military duties, he demonstrates his strength of character and integrity.

- 2 -

The same is true in the area of Torah and Mitzvoth. One may be a very rich man - in the ordinary sense, or rich in knowledge of the sciences, or in other achievements in public life. Yet, when it comes to Halachah, the Law of Torah conduct, he accepts it with complete obedience and dedication, on the authority of a fellow-Jew who had consecrated all his life to Torah study and Torah living and is eminently qualified to transmit the "Word of G-d - the Halachah."

A further point which characterizes military discipline also has a bearing on the subject of Torah and Mitzvoth. In the military, no soldier can claim that his conduct is his personal affair; nor can he take the attitude that there are many other soldiers to carry out military assignments, but he will do as he pleases. For it has often been demonstrated in military history how one action of a single soldier could have far-reaching consequences for an entire army and country.

Every Jew is a soldier in the "Army of G-d," as is often emphasized in this week's Sedra - kol yotze tzovo, "everyone going forth as a soldier." And he is bound by the same two basic rules: To carry out G-d's commandments promptly and fully, without question (naaseh before v'nishma), and to recognize his responsibility to his people ("All Jews are responsible for one another"), hence the consequences of one good deed. To quote the Rambam: "Every person should always consider himself and the whole world as equi-balanced. Hence, when he does one Mitzva, he tips the scale in favor of himself and of the whole world" (see it at length in Hil. Teshuvah, 3 hal. 4).

May you go from strength to strength in all that has been said above, in all aspects of Yiddishkeit, which includes also influence to promote among non-Jews the observance of the basic Seven Mitzvoth, with all their numerous ramifications, which are incumbent upon all mankind and the foundation of human society.

At this time before Shovuos, I wish you and all our brethren at the Base as well as the community, a happy and inspiring Festival of Receiving Our Torah, with the traditional Chasidic blessing - to receive the Torah with joy and inwardness.

With esteem and blessing *M. Schneerson*

בחימת המכתב מוסיף הרבי בכ"ק "ולהצלחה בעבודת הקודש". ומצו"ב צילום המכתב.

ג) בחודש תמוז תשל"ד קיבל הרב הבר מכתב כללי פרטי מהרבי ובראשו כותב הרבי "נתקבל המכתב מיום ה' תמוז (והמצו"ב) והקודמו", ומוסיף בכ"ק "ות"ח על הבשו"ט".

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

ב"ח, החילת חודש תמוז, חודש הגאולה, ה"תשל"ד
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ כו'
מז"ה הרב ישראל שי"

שלום וברכה!

נתקבל המכתב מיום ה' תמוז (והמצו"ב) והקודמו, ות"ח על הבשו"ט, ובצמדנו לפני ימי הגאולה יב- יג תמוז, גאולה כ"ק מו"ח אדמו"ר, ובלשוננו:

לא אוהי בלבד גאל הקב"ה ב"ב תמוז, כי גם את כל סחביו חורתו הק', שומרי מצוה, וגם את אשר בשם ישראל יכונה, כי כל איש ישראל (מבלי התחשב במצבו הפרטי בשמירת וקיום המצוות) לבו תמים עם ד' ותורתו,

ועל פי ההמשך במכתבו האמור - ברכה והיזוק לב כאו"א "להוסיף אומץ בהרצאת תורה וחזקת היהדות",

הרי זה מזכיר ומעורר עוה"פ בהענין אודותו ה"י הדיבור של חיבה ושל חובה מצוי במשך שבעות האחרונים - ענין המשח המבצעים: מבצע תורה, מבצע תפילין, מבצע מצוה, מבצע צדקה ומבצע ספרי קדש בכל בית. ולא נצרכה אלא, כנ"ל, לחוספת התעוררות ויזריות יתרה ביתר שאו ויתר עז כפולה ומכופלת למעלה מעלה"מבטאר ענינים,

שהיך בכל עניני תורה ומצוות גדולה מעלת חזריותו, כנאמר ונשנה בדברי גדולי לעולם יקדים אדם לדבר מצוה כו",

על אחת כמה וכמה בחמשת הענינים המוזכרים לעיל, אשר כלליים הם, כאו"א מהם מבגא ומפלא, בכאו"א מהם - כל יום ויום דיו שיפקיע את עצמו, שמוה מובן אין שצ"ל בכל יומא ויומא עביד עבידתי".

וכמו שאחת מהוראות ימי הגאולה הבע"ל היא שכשיהודי מחליט בתוקף המתאים בעניני תורה ומצוות, הקב"ה עוזרו לקיים ההחלטה כפועל למרוח כל המניעות ועובינים, וכמו שראינו אשר בעל הגאולה התגבר על ההתנגדות של כו' ונצח ועז אשר, ונהפוך הוא, שע"י המאמר שנחתיים בגאולה נתוסף יום אשר "ראוי הוא" ומסוגל "לקובעו ליום התעוררות והתעוררות לחיזוק התורה והיהדות בכל אתר ואחר לפי ענינו",

מכל שכן בחקופתנו ובמקופות שאין התנגדות כלל וכלל, או - רק התנגדות הכי קטנה ובודאי ובודאי שאינה בערך כלל להתנגדות שהיחה לבעל הגאולה בימים ההם בזמן הזה

כי לאחרי שפחה בעבודה האמורה, הרי על ידי פחיתה זו סלל דרך לכל אחד ואחת לעשות מעין האמור, בחיזוק כלל להתנגדות והיהדות ובאופן דמוסיף והולך וכחון החלהבות ואור וחיות,

כולל גם - ועיקר - להשפיע על הזולת ובהסביבה כולה, ששמנו ידאו וכן יעשו רבים, ובדול זכות והצלחה העוסק עם הרבים והצבור כמפורש בדברי חז"ל, ועי"ז גם מרבים השלום, כלי מחזיק ברכה: של הקב"ה, כולל קיום היעוד: ונתמי שלום בארץ גו' ואולך אתכם קומטיו.

ברכת הצלחה בכל האמור ומתוך שמחה ובאולה מכל דברים המונעים בה ומבלבליים ובברכה חג הגאולה. *התורה קדושה קדושה*

ובלשוננו: במכתב מס"ו סיון התרפ"ח (בסה"ט תש"ח, ע' רסג), בשם ישראל יכונה ואינו עיקר שמו (ראה מפורשים ריש נדרים, ובכ"מ). מבלי התחשב. וחזרתו: ראה רמב"ם הל' גירושין ס"ב, לבן מימיו כמ"ג (שה"ש ה"ב), אני ישנה (בגלותא, ח"ב צ"ג, א) ולבי עז. (ראה לקו"ת שה"ש לד, א, לה"ב, ובכ"מ). המבצעים להעיר מט' ערה"כ (לבעה"ט סדה"ד) ונט' קה"י: בצע אוהיות השנינו דאברהם יצחק יעקב. ומצינו למעלה: מצוה לבצוע (ס"ג ו, ב). חזרתו: דמבגא ומפלא (שופטא כא, א). וראה סיום ההמשך מים רבים, חז"ל. קונטרס עה"ח בחתלתו. תפילין: דע"י תשי"ר ויראו מתן (ברכות ו, סע"א), וחש"ר זקוקה (להקדמת) תשי"ר מנחת: לו, סע"א). וראה תורת הבעש"ט על מרז"ל תפילין דמרי. עלמא (תשי"ט קי"ג ה"ש"ע ע' 133) **מצוה**: עי"ז ה"י יסמר צאתך וכו' עולם (זה"ג רסג, ב). ובירוש' פאה ט"א האמר רבי לארסבון חפצין וחפצי לא יסווג בה. וראה ההוספה שאלתהו קמה. ועי"כ ככתבי האריז"ל (סירורו בחתלתו סוף כוונת המזו"ה בגן קרוב למהפ"ש' ההיימנות ד"ו בכניסת המתות. בחתלתו ובסופו) דמצייל פיצא"ר, לא ישלש השטן בבית, הבית יכ. ששדים ורוחות הצות, מגין מן המזיקין, מברית את חקליפנות, אין נאחזות (ינרון) שם. **צדקה**: עמשה"ע בתנהומא משפטים טו: והחית אותו. הייך כו". וראה סידור (עם דא"ח) עה"פ צדק הוי". קונטרס ישי"כ תשי"ט. ספרי: בית: ראה בסדרי"ף קורות: בית מלא ספרים. וכאוה"ח (ע' תרס"ג) ע"ם דאצילות. וזרינות. סעלה"גאנה"ק ס"ס"ו. וראה ליקוטי לוי יצחק בהקרות לשם. ונשנה: כו'. אנה"ק סכ"א. כלליים הם: התורה (ספרי קודש) כוללת כל המצוות ות"ח כנגד בולט. תפילין הן לעיני המוח והלב. (ש"ר"ע אה"י תו"ח סכ"ה ס"א). מזוזה כוללת כל המצוות (סירור שער החנוכה רעה"א). צדקה שקולה כנגד כל המצוות ובכל תלמוד וירושלמי היא קריאה מצוה חסם. (תניא על"ו). ובאו"ח לה"מ ס"פ ראה: הרב מדותיו ר"ל מה הקב"ה משפיע אף אתה התי' משפיע (ע"ז) - באבה"ק ס"ו). שכשיהודי מחליט בתוקף כו' הקב"ה עוזרו לקיים כו' למרוח האד"ר. ויחיל שמוהו ש"ג. (תהלים עג, כא) שחי בא"י הוי' מספי לסמר כל מלאכותיה. כו'. עי"ז ביכולה כה"ל כו"ח (ס"ה כי כאשר השמים, חרע"ח). ככברי תז"ל: אבות פ"ב, ט"ג. ובכ"מ. ד"ה עשרה שיושבים תרפ"ח (בסה"ט ע"ט). השלום. עקב"ה: דאה עוקצין בטופה. **נפתות**: בחוקותיו, בחוקותיו טו, ו-יג. **עמשה"ע**: בקומה זקופה (חלי"ע ותי"כ, הובא בפרש"י ס').

למקוה, כדי שלנכדים שלהן תהיה, לפחות, סבתא טהורה. רעייתו הסכימה מיד לכך למרות שהיה מדובר ברעיון נועז ביותר לשכנוע נשים חילוניות, רפורמית וכו' שילכו למקוה.

אח"כ החל הרבי לדבר אתה אודות איך לסדר תכנית חינוכית במיוחד עבור ילדים אוטיסטים. (=היא לא סיפרה או כתבה מעולם לרבי שהיא עוסקת בחינוך המיוחד וגם נושא זה לא היה אז כמעט ידוע בעולם והיה רק בראשית התפתחותו).

הרבי אמר לה שההורים של ילדי החינוך המיוחד הם חלק בלתי נפרד של החינוך של הילדים האלו!

הרבי הוסיף, תמיד תזכרי שהילדים האלו הם הקליינטים שלך ואשר תמיד יקבלו את היחס הזה ממך!

היא לקחה את המסר הזה מהרבי כמורה, כיועצת וכמנהלת בחינוך המיוחד. כתוצאה מדברי הרבי ביחידות התזה לתואר שני שלה היה

ד) בחודש טבת תשל"ה נסעו הרב הבר ורעייתו לניו יארק והרב גרוסבאם עורר אותו על ההזדמנות שיכול להכנס לרבי ליחידות, ואכן הרב הבר רצה מאוד להכנס וגם בשביל לבקש ברכה לילדים, מאחר שמאז נישואיהם ב"ג תמוז תשל"ב כבר עברו כמעט ארבע שנים ועדיין לא זכו להתברך בילדים.

(בתור ליחידות עמד גם הרב לייבל ביסטרצקי שהכיר אותו מפני שהרב הבר גדל בקראון הייטס, ולמרות שהיה רואה את הרבי בתשל"ך וכן היה הולך להשתתף בהקפות בשמח"ת אבל חוץ מזה לא היה לו קשר עם חב"י. כשסיפר להרב ביסטרצקי על בניית המקוה ע"י שלוחי הרבי ועל התקרבות שלו לחב"ד, הגיב "היית צריך לרוץ עד אלסקא בשביל להגיע בסוף 770?").

כשנכנסו הרבי הושיט לו את ידו הק' ולחץ את ידו. הרבי פנה אל רעייתו מרת מרים מלכה תחי' ושאל אותה באם היא מוכנה לקחת על עצמה לארגן את כל הנשים המבוגרות באלסקא ולבקש מהם ללכת

על הנושא "המדריך להורים בחינוך המיוחד".

אח"כ דיבר הרבי עם הרב הבר ורעייתו והורה לעשות כל אשר ביכולתם בתחום החינוך של הילדים וכן המבוגרים, בלימוד אלף בית, קריאה בסידור, שמירת שבת וכשרות וכו'.

הרב הבר חשב בלבו שרוצה לבקש ברכה לילדים אבל לפני שהספיק לומר דבר מה חייך אליהם הרבי והתחיל לברכם "שיהיו לכם בנים ובנות, ושהבנים יהיו רבנים, ולא רק כאביהם, אלא שיהיו רבנים בערים גדולות, ושהבנות ילמדו עוד בנות לשמור על טהרת המשפחה".

בסוף היחידות הרבי ביקשם לעמוד בקשר אתו. הם היו ביחידות למשך 27 דקות.

בחזרתם לאלאסקא רעייתו זימנה לפגישה את הנשים היהודיות בעיר וסיפרה להם את בקשת הרבי שילכו למקוה והסבירה להם את הענין של טהרת המשפחה.

ולפלא שלא היתה שום התנגדות וכולם הסכימו לזה.

כמו"כ סיפרה באוניברסיטה את דברי הרבי בנוגע לחינוך המיוחד ואת עצתו בשינוי הטכניקה לזה והם אימצו את דברי הרבי.

ה) בקייץ תשל"ז ברגע שהשלוחים הרב נחמיה קסלער ע"ה ויבלח"ט הרב ליפא ברענען שי' נכנסו בהפתעה למשרדו בבסיס בביקורם ב"מרכז שליחות", הרב הבר קיבל טלפון מאשתו שברכת הרבי התקיימה ואשר נכנסה להריון.

הרב הבר הודיע זאת לרבי ובה' מנ"א תשל"ז קיבל הרב הבר מענה מהרבי שבו כותב "במענה להודעתו אודות מצב זוג' תחי', השי"ת ימלא ימי הריונה כשורה ובנקל ותלד זחור"ק בעתה ובזמנה כשורה ובקל".

הרבי מסיים "בכבוד ובברכה להצלחה בהפצת היהדות התומ"צ ובאופן דמוסיף ואור". ומצו"ב צילום המכתב.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסמערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ה' מנ"א תשל"ז
ברוקלין, נ. י.

הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ הרק
מוה' ישראל שי'

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אודות מצב זוג' תחי',

השי"ת ימלא ימי הריונה כשורה ובנקל
ותלד זחור"ק בעתה ובזמנה כשורה ובקל.

בכבוד ובברכה להצלחה בהפצת היהדות
התומ"צ ובאופן דמוסיף ואור'

כשורה ובנקל ותלד זחור"ק בעתה ובזמנה כשורה ובקל".

לפני החתימה מוסיף הרבי בכ"ק "להצלחה רבה בהפצת היהדות ולבשו"ט בכל זה".

בשולי המכתב הוסיף הרבי:

"נ.ב.

בטח מתכתב עם הממלא מקומם באלסקא ומעודדו ומזרזו וכו'. וה"ז נוגע לרבים, כמובן".

בראש העתק המזכירות נרשם בגוף כ"ק הוראה למזכירות - לצרף לאג"ק זו את ה LNS דפורים (הכוונה לשירות ידיעות וחדשות לעתונות שע"י המרכז לענייני חינוך). וכן הורה לשלוח זאת ב Air Mail (בדואר אויר) מודגש עם שתי קווים לדחיפות העניין.

ומצו"ב הצילומים מכ"ק הרבי (מאוסף המזכירות) שהוסיף את הנב. על המכתב הראשוני שהוכנס להגהה, והמכתב הסופי כפי שנחתם ע"י הרבי ונשלח רשמית אל הרב הבר.

(ו) בכ"ח אלול תשל"ז זכו לקבל מכתב ברכה באנגלית ובשונה מהמכתבים הקודמים שהיו מיועדים רק להרב הבר, הפעם המכתב היה גם מיועד לרעייתו. (הרבי פונה אליה עם השם היהודי שלה מלכה, כי השם מרים הוא השם האנגלי שלה).

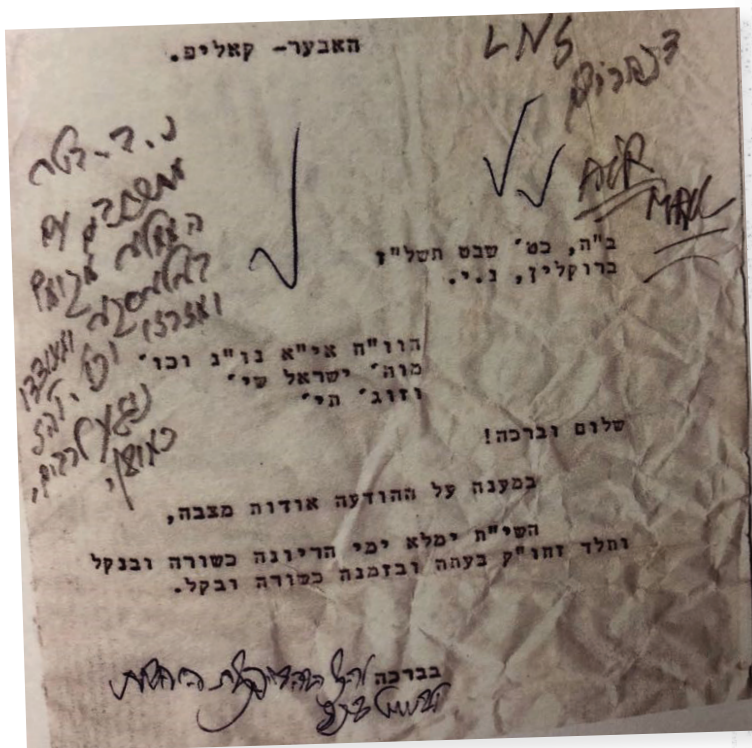
במכתבו מאשר הרבי את קבלת מכתבם עם החומר המצורף, וכותב "אני מרוצה לקרוא אודות הפעולות השונות שלכם ואני בטוח שהצלחה בעבר תמריץ אותכם להוסיף ביותר מרץ בעתיד".

הרבי מסיים בברכת כתיבה וחתומה טובה להם ולבני משפחתם ולכל אלו העומדים תחת השפעתם.

הרבי שלח להם אישור קבלה על הצדקה ששלחו ואיחל שזה יעמוד לזכותם ולזכות בני משפחתם.

(ז) בשנת תשל"ז עזבו הרב הבר ורעייתו את אלסקא ועברו לקליפורניה.

(ח) בכ"ט שבט תשל"ז קיבלו הרב הבר ורעייתו מכתב נוסף מהרבי בקשר להריון ובו מברכם הרבי שוב "שהשי"ת ימלא ימי הריונה

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, כ"ט שבט תשל"ז
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נו"נ וכו' ה"ק
מוה' ישראל שי'
וזוג' הי'

שלום וברכה!

במענה על ההודעה אודות מצבה,

השי"ת ימלא ימי הריונה כשורה ובנקל ותלד זחור"ק בעתה ובזמנה כשורה ובקל.

בברכה ובהצלחה רבה
היהנות זולתם
Rabbi M. Schneerson

נ.ב. בטח מתכתב עם הממלא מקומם באלסקא ומעודדו ומזרזו וכו'. וה"ז נוגע לרבים, כמובן.

הוא ישב לומר תהלים ולפתע ראה שהרופאים רצים עם מסכים של מוניטורים. הוא קפץ בבהלה לשאול האם קרה משהו חמור, ואחד הרופאים לקח אותו לצד והסביר לו מה שקרה.

זמן קצר לאחר שהתקבלה הברכה מהרבי, המוניטור שליד רעייתו הראה שאין שום בעיה עם העובר. הרופאים חשבו שזה לא הגיוני וזה לא יכול להיות ובודאי שהמוניטור שבור, ולכן ביקשו שיביאו מיד מוניטורים אחרים מכל המחלקות לבדוק את רעייתו, אך כולם הראו את אותה התוצאה, שכל הבעיה הרפואית שהייתה קודם נעלמה לגמרי וכלא היה.

הרופאים הודו בפה מלא שמעולם לא קרה להם דבר כזה ושהם לא מאמינים למראה עיניהם!

הרופאים שעוד לא השתכנעו לגמרי אמרו בוא נחכה עוד 24 שעות ואז נראה כיצד יתפתחו הדברים. לאחר 24 שעות שראו שב"ה אין שום שינוי ושהכל בסדר עם העובר שלחו אותה בחזרה הביתה, וביו"ד ניסן תשל"ז נולד להם ילד בריא ונקרא שמו בישראל מאיר משה.

הם כמובן הודיעו לרבי על הלידה של הבן ובכ"ה ניסן תשל"ז קיבל מכתב ברכה ללידת הבן. ומצו"ב הצילום.

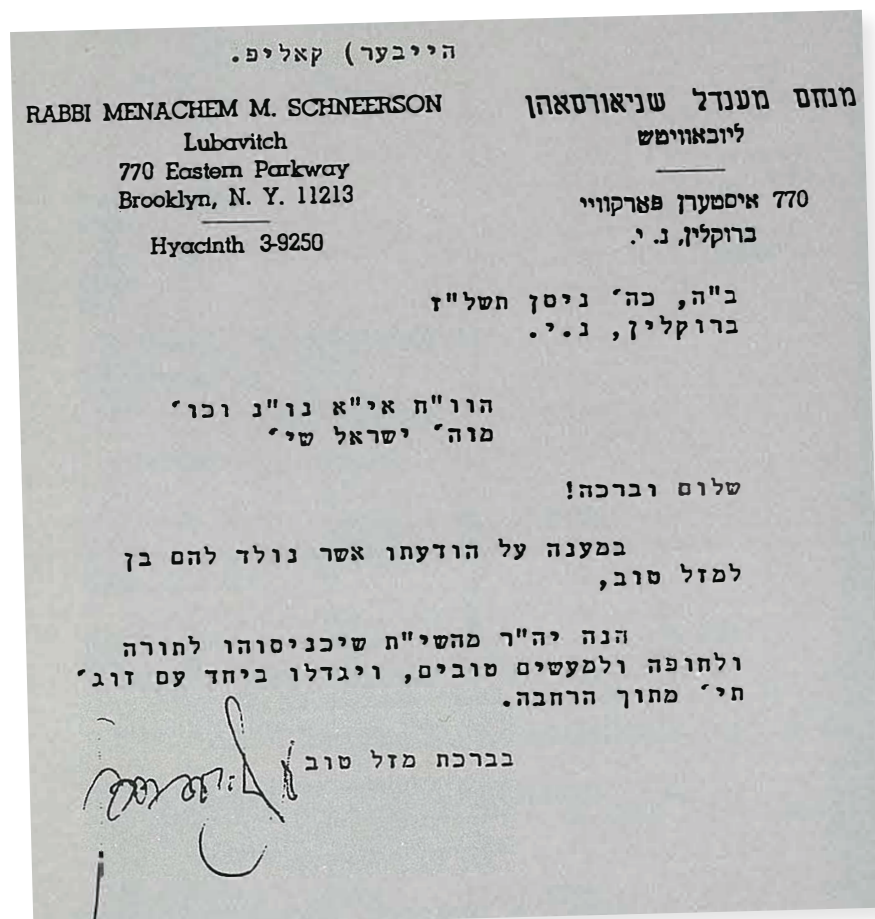
ט) בתחילת החודש השמיני להריונה היו כבר בקליפורניה ולפתע רעייתו לא הרגישה טוב וחשה שמשהו לא בסדר. ונסעו לבית רפואה ובבדיקת הרופאים מצאו שהתינוק נמצא בסכנה וחייבים לעשות מיד ניתוח קיסרי בשביל להציל את העובר.

הרב הבר טילפן מיד למזכירות להודיע לרבי. המזכיר נכנס לרבי לכמה דקות וחזר ואמר שהרבי רוצה לדעת מה בדיוק הבעיה הרפואית, שישאל את הרופאים שיסבירו בדיוק ושיתקשר בחזרה.

הרופאים להפתעתם נתנו את כל הדיווח הרפואי והוא אמר זאת למזכיר שנכנס לרבי למסור, לאחר כמה שניות יצא המזכיר ואמר לו "תאמר לרופאים שלא יעשו שום ניתוח! אנחנו ממתנים לבשורות טובות! כל טוב!".

הוא רץ בחזרה למחלקה ואמר לרעייתו את תשובת הרבי והיא מיד הסכימה לא לעשות ניתוח. הרופאים כעסו מאוד וטענו שמוכרחים לעשות ניתוח חירום מיד, אבל הוא ענה שהרבי אמר שלא יעשו ניתוח והוא בשום אופן לא ירשה לעשות ניתוח.

הרופאים נדהמו מלשמוע את דבריו שהרי לא היה נראה אז כחסיד מן השורה וכו', והרופא הראשי אמר אם כך נחכה עוד חצי שעה ונראה מה יקרה.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N.Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

By the Grace of G-d
In the Beginning of Cheshvan,
5738, Brooklyn, N.Y.

Chaplain & Mrs. Israel Haber
108 Bradley Blvd
Travis AFB, Cal. 94535

Greeting and Blessing:

I appreciate very much your thoughtful expression of concern and your good wishes for a speedy and complete recovery.

With the help of G-d, the Healer of All Flesh Who Works Wondrously, my health has improved satisfactorily and I am, thank G-d, able to continue my work and activities.

In accordance with the Divine promise, "I (G-d, the Source of all blessings) will bless them that bless you,"

May G-d bestow His generous blessings on you and yours, materially and spiritually.

With esteem

P.S. Thank you for foto of your son Meir Moshe &
Have much true Yiddish Nachas from him.

(י) בחודש חשוון תשל"ח לאחר האירוע הרפואי שארע ל"ע לרבי בליל שמע"צ, שלחו הרב הבר ורעייתו לרבי איחולים לרפואה שלימה.

במכתב מענה באנגלית מחשוון תשל"ח מודה להם הרבי על האיחולים ומברכם.

בשולי המכתב הוסיף הרבי "תודה על התמונה של בנכם מאיר משה שי". שיהיה לכם הרבה נחת יהודי אמיתי ממנו".

הרב הבר שאל "כמה זמן אצטרך לשהות שם?"

והרבי ענה "אפילו שעה אחת".

מענה הרבי היה קצת לפלא בעיניו מה היתה כוונת הרבי שעליו לתקן שם ואפילו במשך שעה אחת וגם לא הבין מדוע רצה הרבי שדוקא הוא יסע לשם ולא אחד מהשלוחים בסיאטל שגרים בסמיכות יותר לאלאסקא וכו'.

הרב הבר נסע לאלבמה ומשם נסע ביום שישי לאלאסקא והתאכסן בשבת אצל משפחת גרין וגראשין.

ביום ראשון בבוקר נסע לבדוק המקוה ומצא שהכל בסדר, ועדיין לא הבין למה היתה כוונת הרבי.

ביום ראשון בערב היה צריך לחזור מאלאסקא לניו יארק.

כשעה לפני מועד הטיסה בחזרה לניו יארק, נכנסו לפתע שני אחים יהודים מסורתיים מפילדלפיה ואמרו שהם שמעו בעיר שהרב האורטודוקסי לשעבר מבקר עכשיו באלאסקא, ולכן באו כי רוצים להתיעץ עמו. הם סיפרו שלרגל העסקים שלהם הם יגורו באלאסקא למשך שנה שלימה והיות ואביהם נפטר לאחרונה והם צריכים לומר קדיש במשך השנה, והם רוצים להתיעץ עמו אם יש דרך לארגן מנין בכל שבת כדי שיוכלו לומר קדיש לפחות בכל שבת.

(יא) גם לאחר לידת הבן הראשון שלהם הרופאים אמרו לרעייתו שבדרך הטבע זה יהיה מאוד מסוכן עבורה ללדת ילדים.

רעייתו שלחה מכתב לרבי על כך וביקשה שכל הסכנות והקשיים יעלמו והיא קיבלה את ברכת הרבי.

בקיץ תשל"ח החליטו הרב הבר ורעייתו לעשות עליה לארץ הקודש. הם זכו להכנס שוב ליחידות וביקשו את ברכת הרבי. הם נכנסו עם התינוק שלהם הרבי התעניין בתינוק, שאל על הקורה באלאסקא ועל המקוה, ונתן להם את ברכתו הקדושה לעלייתם לארץ הקודש.

ואכן ברכת הרבי התקיימה ונולדו להם עוד שלשה ילדים בארה"ק.

(יב) בשנת תש"מ נסע הרב הבר עם משפחתו מאה"ק לביקור בארה"ב בשביל משימה שהיה צריך לעשות עבור חיל האוויר האמריקאי במדינת אלבמה.

הם זכו אז שוב להכנס ליחידות אצל הרבי עם שתי הילדים שלהם. בתחילת היחידות הרב הבר אמר משהו לבנו הגדול באנגלית, ושאל הרבי "מדוע מדברים באנגלית ולא בלשון הקודש עם ילד שגדל בארץ ישראל".

טרם שיצאו מהיחידות הורה הרבי להרב הבר לטוס בשליחותו לאלאסקא. "כדי לבדוק שם את המקוה ולתקן שם את הדברים הצריכים תיקון".

הרופאים לרבי.

לאחר כמה שעות המזכיר התקשר ואמר שהרבי הורה "לאסוף את השכנים ולומר לחיים אתם כי הכל יהיה בסדר!" וכך עשו.

בחודש התשיעי להריונה שוב עשו בדיקה והרופאים שוב אמרו שהמצב מסוכן ולהתכונן לגרוע מכל.

שוב טילפנו למזכירות ולאחר כמה שעות טילפן המזכיר ואמר שמכתב מהרבי נמצא בדרך אליהם, ושהרבי חזר על ההוראה לומר לחיים, לא לדאוג ושתהיה לידה קלה וניפגש בשמחות.

ביום הלידה רעייתו קיבלה כאבים בלתי רגילים והבהילו אותה לבית הרפואה ובמשך זמן הלידה היא כל הזמן התרכזה בציוור פניו הק' של הרבי כפי שזכרה מהיחידות, והתינוק נולד בריא ושלם בכל אבריו. הרופאים התנצלו שכנראה היתה טעות במכונת צילום...

למחרת הגיע בדואר מכתב מהרבי עם ברכת מזל טוב!

הילד נכנס בבריתו של א"א ע"ה ונקרא שמו בישראל מנחם מענדל!

ומצו"ב צילום המכתב ברכה שקיבלו מהרבי ב"א מנ"א תשמ"ז.

הרב הבר הגיב לדבריהם ואמר זוהי הרי הזדמנות יוצאת מן הכלל לארגן מנין קבוע בכל שבת באלאסקא. את המנין אפשר לארגן כאן בסלון של משפחת גרין באם הם מסכימים והרב הבר ידאג לשלוח להם ספר תורה, סידורים וחומשים וכו'.

האחים גרין הסכימו לכך אבל העירו לו שבעוד שעה הטיסה שלו ואיך יוכל לארגן את המנין כאשר הוא צריך לצאת מיד לנסוע לשדה התעופה.

מר גרין הציע שהיות שהוא בידידות עם המנהלים המקומיים בחברת התעופה והוא יסדר שידחו את הטיסה לשעה אחת, ושאל אותו אם זה יספיק בשביל לארגן את המנין. הרב הבר אמר שחושב שבשעה אחת יצליח לארגן את המנין.

הרב הבר טילפן לכמה מידידיו באנקארעדזש וסיפר להם על הרעיון של ייסוד מנין בכל שבת וביקשם באם יוכלו לבוא להשלים המנין והם הסכימו וביחד עם שני האחים ועם האחים גרין כבר היה מספיק אנשים למנין.

וכך נוסד הביהכנ"ס האורטודוקסי הראשון באלאסקא, שאח"כ כאשר הרב גרינברג הגיע הפך לבית חב"ד, והכל אורגן במשך שעה אחת כדברי הרבי!

(ג) בקי"ץ תשמ"ז הרב הבר גר בחיסיפין ארה"ק ובהוראת הרבי שימש כמנהל בית ספר חב"ד ביבנאל.

רעייתו היתה אז בהריונה הרביעי ולאחר בדיקת אולטור סאונד רגילה אמרו להם הרופאים שיש חשש גדול שהילד שיוולד בעוד כמה חודשים יהיה בעל מום וחולה מאוד.

הם מיד כתבו פתק לרבי ועל המילים שכתב שרעייתו "פוחדת מן הלידה", מחק הרבי את המילים האלו וכתב "אין יסוד כלל", היינו שאין שום יסוד לפחד מהלידה הזאת. הרבי גם הורה לבדוק התפילין והמזוזות.

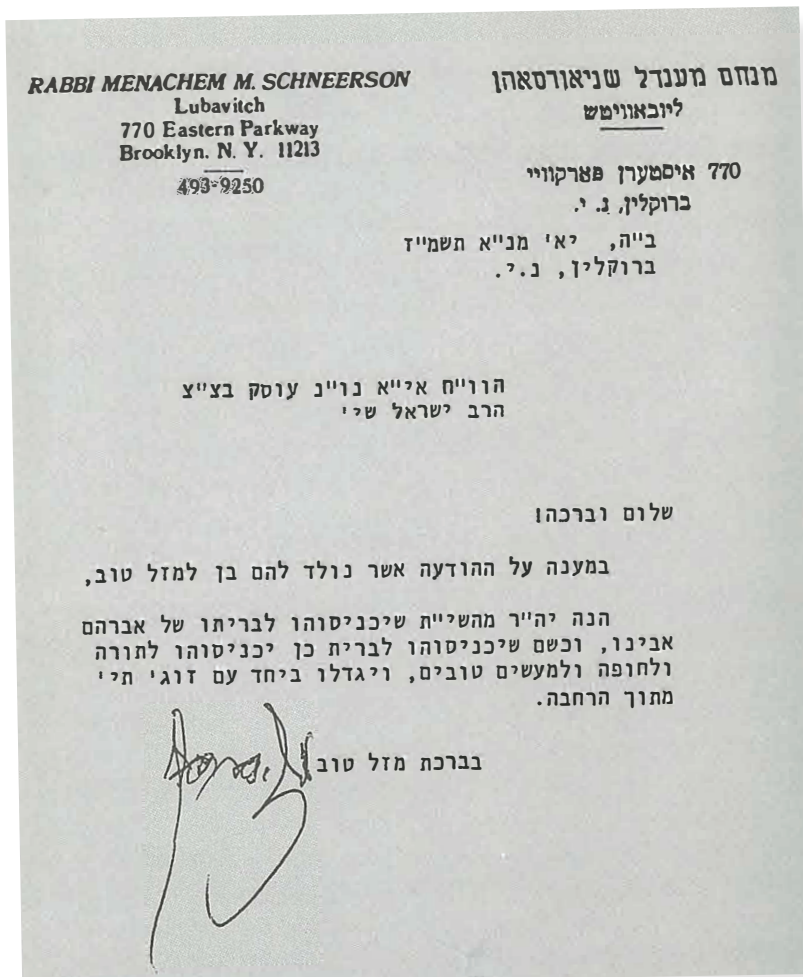
למרות שהוא בדק את התפילין לא מזמן וגם המזוזות שלו היו חדשות, הוא כמובן מסר התפילין לבדיקה ומצאו פגם בתפילין של ראש, וכן כמה בעיות במזוזות.

לאחר שתיקנו התפילין והמזוזות שיהיו בתכלית הכשרות עשו שוב בדיקת אולטורא סאונד בבית הרפואה רמב"ם בחיפה ועדיין הבדיקה הראתה שהמצב עדיין גרוע והרופאים אמרו להם שזו סכנה חמורה מאוד.

שוב כתבו לרבי וביקשו ברכה והרבי ענה "ויבשר טוב".

הם שמחו לשמוע מענה כזה אבל שוב כתבו לרבי את דברי הרופאים שהם נחרצים בדעתם שהמצב מסוכן, אך הרבי ענה שוב שהלידה תהיה "בעתה ובזמנה כשורה ובנקל". והרבי הורה על "עבודת השם בשמחה וטוב לבב".

הרופאים שוב הזהירו אותם שזה סכנה גדולה עבור העובר והם שוב טילפנו למזכירות למסור את דברי

פרק ה

השלוחים לאלאסקא, קייץ תשל"ז

כלל וכו'.

הרב חודקוב ענה להם שהוא ישאל את הרבי, ומענה הרבי היה שיתפללו באותם הזמנים שמתפללים כאן, שחרית בשעה 9:30, מנחה בשעה 3:15, ומעריב בשעה 9:30 בערב.

והרבי הוסיף:

"וועלן זיי טראכטן פון אונז, וועלען מיר טראכטן וועגען זיי".

ב) השלוחים הרב קעסלר והרב ברענען רצו לנסוע לבקר באחד העיירות הרחוקות בקוטב הצפוני, אך האפשרות היחידה להגיע לשם היה רק עם טיסה במטוס קטן. הם טיילנו להרב חודקוב ושאלו באם לטוס לשם והרב חודקוב ענה להם "לא לטוס במטוס שיש לו רק מנוע אחד".

ג) בחודש אלול תשל"ו הגיע לרבי מכתב בקשה מיהודים בעיר פיירבענקס שביקשו לשלוח בחורים לעשות מנין לר"ה ויוהכ"פ תשל"ז.

הרב חודקוב קרא לתמימים הנ"ל וביקשם לנסוע לשם לחגים אך הם רצו מאוד להשאיר אצל הרבי לחודש תשרי.

הרב לוויטין ששמע מזאת טען שאלאסקא היא חלק מהשליחות שניתנה לו ואשר הוא יטפל בזה, ואכן שלח לשם את השליח הרב יחזקאל קורנפלד שי' מסיאטל.

הרה"ת ר' נחמיה קסלער ע"ה ויבלח"ט הרה"ת ר' ליפא ברענען שי' זכו לנסוע ב"מרכז שליחות" לאלאסקא בקייץ תשל"ז.

לקמן יבואו כמה סיפורים מההוראות וכו' שהיו בקשר לשליחות זו:

א) הרב ליפא ברענען מספר, שטרם נסיעתם לאלאסקא שאלו את הרב חודקוב איך להתנהג בנוגע לזמנים של שבת וכו' בימות הקייץ מפני השקיעה המאוחרת ואשר ברוב ימות הקייץ מסויימים אין צאת הכוכבים וכו', וענה להם שישאלו אצל הרז"ש ע"ה דווארקין.

הרז"ש אמר להם שבהיות שעכשיו נמצא כאן ב770 הר"י הענדל הכהן ע"ה ממאנטריאל שהוא היה זה שנסע ביחד עם יבדלח"ט הרב גראסבוים לאלאסקא לבנות את המקוה שם, ולכן שישאלו אותו איך להתנהג בזה.

הרב הענדל ענה שיתנהגו לפי הזמנים של הקהילה היהודית הכי סמוכה לאלאסקא כמו סיאטל וכו"ב, ובאם נמצאים בעיר אנקארעדזש שבו ישנה תמיד שקיעה גם בחדשי הקייץ, הנה אפשר להתנהג לפי הזמן באלאסקא.

אבל בנוגע למקומות הרחוקים בקוטב הצפוני שאין בהם שקיעה וזריחה כלל, זו אכן בעיה הלכתית שאין לו מענה על זה כרגע.

הם חזרו להרב חודקוב לשאול מה לעשות בנוגע לזמני התפלה באם יגיעו לעיירות רחוקות בקוטב הצפוני איפוא שאין שם שקיעה וזריחה

פרק ו

אגרת קודש באנגלית מקייץ תשל"ט לאלאסקא, אודות גיור שלא כהלכה

שגם לבני נח יש מצוות משלהם, והם יכולים לקבל סיפוק רוחני מזה שיוסיפו צדק ויושר בעולם.

שנית, הרבי מבהיר להם שמחמת רצינות העניין הם מוכרחים לדבר עם רב אורטודוקסי פנים אל פנים, ורק אם זה בלתי אפשרי עליהם לפנות בכתב לארגון של רבנים.

שלישית והוא העיקר, בסוף המכתב הרבי מתנצל על הסגנון החרף והתקיף שבו השתמש במכתבו, כאשר הדגיש כמה פעמים שלגיור יש תוקף אך ורק אם נעשה עפ"י ההלכה, ואם לאו - זה לא שווה כלום.

מסיבה זו כותב לה הרבי שלא תהיה מופתעת מזה שרבנים לא רצו

לפנינו מכתב נדיר ששלח הרבי בט"ז אב תשל"ט לאשה לא יהודיה שגרה באנקארעדזש, אלאסקא ורצתה להתגייר.

מי שעודד את האשה הלא יהודיה לכתוב לרבי, היתה ידידה שלה בשם מרים רחל ק, בעצמה גיורת, שהיתה קשורה לחסידי חב"ד. כשהנ"ל ביקרה באלאסקא ופגשה את האשה, היא סיפרה לה שהיא ובעלה רוצים להתגייר. הידידה אמרה להם שכדאי שיכתבו על כך לרבי.

במכתב זה נותן הרבי הנחיות ברורות כיצד עלינו להתייחס למי שפונה אלינו ומבקש להתגייר.

ראשית, הרבי מנסה לשכנע אותה שאין צורך בכך שתגייר, היות

לה יותר.

בברכה

(חי"ק)

התאחדות הרבנים האורתודוקסים בארה"ב וקנדה

235 איסט ברודוויי. ניו יורק, נ.י.

ג.ב. הנני מסיק מתוך מכתבה שידועה לה הגישה הכללית של הדת היהודית שלא לעודד המרת דת, ואדרבה, לנסות להרתיע את מי שרוצה להתגייר. לגוי שרוצה להתקבל לדת ישראל, מזכירים לעתים קרובות כבר בהתחלה שגם לגויים יש בחיים תכלית שנקבעה מלמעלה, להפיץ את חוקי הצדק והיושר ואת יתר שבעת הציוויים היסודיים שניתנו מאת אלוקים, עם כל הסעיפים שלהם. אשר ניתנו לכל האנושות (שהם צאצאיו של נח, ולכן הם מכוונים 'שבע מצוות בני נח'), ובדרך זו הם מגיעים לסיפוק רוחני.

ולכן, אל לה להתפלא על כך שלא עודדו אותה בתשוקתה לעבור גיור עפ"י ההלכה, שהוא הסוג היחיד של גיור שיש לו תוקף, שהרי מובן מאליו שכל סוג אחר של גיור אין לו שום תוקף כלל, שהרי זו תהיה סתירה מניה וביה לקבל על עצמה דת חדשה בדרך שהיא מנוגדת לדת זו עצמה. ומכיון שגיור עפ"י ההלכה דורשת התחייבות מוחלטת של המתגייר לקיים בקפדנות את כל החוקים - העשה והלא תעשה - של הדת היהודית, שבמקומה עתה ובמצב העכשווי זה כמעט בלתי אפשרי למלאות דרישה זו, שזוהי סיבה חזקה נוספת להרתיע אותך מלעשות צעד זה. שהרי עם כל הרצון הטוב שלך, לא תוכלי לנהל חיים תורניים אמיתיים ומלאים במקומך הנוכחי - שזהו התנאי הראשון לגיור ע"פ ההלכה, ואשר בלעדיו לא יכול להערך שום גיור.

מכיון שזוהו נושא רציני מאוד, הנני חוזר בזה שוב על מה שציינתי בגוף המכתב הזה, והוא, שלפני שעוברת לגור בעיר ובשכונה, ששם תוכל להיות בטוחה שתהיה מסוגלת לקיים את ההתחייבות החד-משמעית הנ"ל, לנהל את החיים היוםיומיים ע"פ ספר החוקים של היהדות (ה'שולחן ערוך'), אין שום ענין לדבר על גירות. אלא אם כן, לאחר שתדון בנושא זה עם רב אורתודוקסי, וחרף הנימוקים וההרתעה שלו, יהיה ניתן למצוא יסוד להמשיך בעניין זה.

תקוותי שתקבל את מה שנאמר למעלה ברוח הנכונה, מכיון שלכל לראש זוהי חובתי להבהיר את הצדדים האמיתיים של המצב, וזה גם יהיה למען מיטב האינטרסים שלה, וכן של בני משפחתה, לצעוד בנתיב האמת.

לסייע לה להתגייר, מכיון שהיא גרה במקום שבמצב הנוכחי אין אפשרות שתוכל לקיים שם את השו"ע בחייה היום יומיים.

ועל כל זה מתנצל לפני הרבי בהתבטאות מאוד מרגשת "תקוותי שתקבל את מה שנאמר למעלה ברוח הנכונה, מכיון שלכל לראש זוהי חובתי להבהיר את הצדדים האמיתיים של המצב"...

במכתב זה מלמד אותנו הרבי לדעת איך לשכנע אינם יהודים שלא להתגייר ואיך לעשות זאת באופן עדין בלי לפגוע ברגשותיהם ויחד עם זאת מבלי להעלים את כל האמת.

כשפגשתי אותם לפני שנים רבות והראו לי את המכתב הם סיפרו לי שלדאבוני הרב לא שמעו בקול הרבי ועשו גיור בטמפל הרפורמי. נודעתי מהם ששני בני הזוג נהיו חולים במחלות כרוניות לכל החיים, וגם הילד היחיד שלהם הוא חולה.

וראיתי במוחש את קיום דברי הרבי כאשר כתב במכתב אליהם שישמעו בקולו ולא יעשו גיור שלא עפ"י ההלכה כי "זה גם יהיה למען מיטב האינטרסים שלה, וכן של בני משפחתה, לצעוד בנתיב האמת"...

ומצו"ב צילום מהמכתב בליווי תרגום חפשי מאנגלית:

ב"ה

ט"ז אב תשל"ט

ברוקלין, נ.י.

מרת לין,

אנקארעדווש, אלאסקא

ברכה ושלוש:

במענה על מכתבה מה-27 ביולי, בו כותבת בנוגע לגיור עפ"י ההלכה, שהוא הגיור היחיד, כמובן, שהוא בר-תוקף.

למותר לומר שקשה לעסוק בנושא כזה באמצעות התכתבות. הדבר הכי טוב היה אילו הייתה יכולה לדבר באופן אישי עם רב אורתודוקסי המכהן כמורה-הוראה בפועל, משום שזוהו עניין חשוב ורציני מאוד. ואם מסיבה כל שהיא אי אפשר לעשות זאת באופן מידי, תהיה חייבת לכתוב לאחד מארגוני הרבנים המוסמכים, כמו התאחדות הרבנים האורתודוקסים (שכתובתו מופיע למטה), שהנושא הוא בתחום הטיפול שלהם - ולא התחום שלי. ומכיון שהם מטפלים בעניינים כאלו בסודיות, יכולה היא לכתוב להם באופן חופשי לגמרי, עם כל הפרטים.

אע"פ שכותבת שכבר דיברה עם רב אורתודוקסי, הנני רואה מתוך מכתבה שהיא עדיין מבולבלת, וככל שמצבה יתוקן מהר יותר, כך ייטב

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

By the Grace of G-d
16 Av, 5739
Brooklyn, N. Y.

Mrs. H. Linn
8420 E. 12th Ct.
Anchorage, Alaska 99504

Blessing and Greeting:

I am in receipt of your letter of July 27, in which you write in regard to conversion in accordance with the Halachah which, of course, is the only valid conversion.

Needless to say it is difficult to deal with such a matter through correspondence. The best thing would be if you could speak personally to a practising orthodox Rabbi, for it is a very important and serious matter. If for some reason this is impossible to do without delay, you ought to write to one of the competent Rabbinic authorities, such as the Union of Orthodox Rabbis (address below), in whose domain it is - not in mine. And since they treat such matters in confidence, you can write to them quite freely in every detail.

Though you write that you have spoken with an orthodox Rabbi, I see from your letter that you ~~status is~~ still ~~quite~~ confused, and the sooner it is rectified the better.

your status

With blessing, *M. Schneerson*

Union of Orthodox Rabbis of the USA & Canad
235 East Broadway, New York, N. Y.

(P. T. O.)

Mrs. H. Linn

Page Two

of P.S. I gather from your letter that you are aware of the general attitude of the Jewish religion not to encourage proselytising, and, indeed, to discourage would-be converts. A gentile who wishes to embrace the Jewish faith is reminded at the outset that gentiles, too, have a Divinely ordained purpose in life to promote the rule of justice and decency and the other basic Seven Divine Precepts, with all their ramifications, which have been given to all mankind (the descendants of Noah, hence the so-called Seven Noahide Laws), thereby attaining spiritual fulfillment.

You should therefore not be surprised that you have not been encouraged in your desire for Geyrus (conversion) according to the Halachah, which is the only kind of valid conversion. For, obviously, any other form of conversion has no validity whatsoever, since it would be a self-contradiction to adopt a new religion in a way which is contrary to that religion. And since Halachic conversion requires a total commitment on the part of the proselyte to strictly adhere to all the laws - the ~~do's~~ and the ~~don'ts~~ - of the Jewish religion, which, in your present place and circumstances is well nigh impossible to fulfil, there is an additional strong reason to discourage you from taking that step. For, with all your best intentions, you would not be able to conduct a full Torah-true life in your present place - the first condition of Halachic conversion, lacking which there can be no conversion.

Since it is a very serious matter, I am reiterating here what has been indicated in the main body of the letter, namely, that before you take up residence in a city and neighborhood where you can be certain of being able to carry out the said unequivocal commitment to conduct the everyday life in accordance with the Jewish Code of Law (Shulchan Aruch), there is no point in talking about Geyrus. Unless after discussing the matter with an orthodox Rabbi, and despite his reasoning and discouragement, you a basis may be found for pursuing the matter.

I trust you will accept the above in the proper spirit, since it is first of all my duty to clarify the true aspects of the situation, and it would also be in your best interests, as well as your family's, to follow the path of truth.

פרק ז

הדפסת התניא לראשונה באלסקא / יום החינוך הראשון באלסקא, מרכז שלוחים לאלסקא, קייץ תשמ"ג - תשד"מ

אבל היות שח"י אלול חל באותה שנה בשבת, הוציעו להם לכתוב בהודעה לעתונות שאת הצדקה יתנו ביום שישי לפני שבת.

ואכן בפארקלמיישען המושל קבע את ח"י אלול ליום מיוחד כ"יום הרב שניאורסאהן"!

הם הכניסו זאת לרבי וקיבלו מענה חריף ביותר. בראש המענה כתב הרבי אות "ח" שיהיה בחשאי, וכן "מהיר" שיעבירו את התשובה אליהם באופן מהיר.

במענה כותב הרבי וז"ל"ק:

"כנראה אין רואים כלל דבר הכי בולט! -

והמדובר בשמירת שבת בפרהסיה הכי גדול!

מה הכריח לקבוע ביום שאסור לטלפן, לנסוע לאסיפה,

לכתוב פר"כ או ברכה וכו' וכו'

אלא שנזכרו להציע שיתנו הצדקה בעש"ק! והרי 99% דפעולות דיום מיוחד בארצה"ב - אסורות בש"ק!!

וההבלה הכי גדולה היא -

שכ"ז בא אך מהעדר מוחלט דשימת לב ולגמרי למה שעושים (ובשם כל ליובאוויטש - ובתור מרכז לחינוך בני"י!)

והשם הטוב יכפר כו"

לאחרי קבלת המענה התקשרו מיד למשרד של המושל וביקשו לשנות התאריך וכו' והסבירו הטעם לזה,

אך במשרד המושל סירבו לשנות ורק הוסיפו בפארקלאמיישען שאת הצדקה יתנו לפני שבת.

הרה"ת ר' ישראל וויינגרטן שי' והרה"ת ר' משה ווילנסקי שי' נסעו למרכז שליחות באלסקא בשנים תשמ"ג - תשד"מ, להלן כמה מענות והוראות בקשר לפעולות באלסקא.

כמו"כ בשנת תשד"מ נדפס לראשונה ספר התניא באלסקא ע"י הרב לוויטין ומר דוד גרשין, ולהלן כמה פרטים בנוגע לפעולה זו.

(א) בקייץ תשמ"ג נסעו הרב וויינגרטן והרב ווילנסקי, למרכז שליחות באלסקא.

בחזרתם לניו יארק הכניסו דו"ח לרבי מהפעולות, וזכו לקבל מענה (מהזכרון):

"נת' ות"ח, ואעזה"צ".

(ב) בשנת תשד"מ הדפיסו לראשונה את התניא באלסקא, עפ"י הוראת כ"ק אדמו"ר בחנוכה תשד"מ שבכל עיר ועיירה ידפיסו את ספר התניא.

הרב שלום בער לוויטין ביקש מר' דוד גראשין (חתנו של מר פרץ (פערי) גרין, שהיה החזן והגבאי בקהילה וניהל את ביהכנ"ס שומרי אור במשך כעשר שנים) להדפיס את התניא באלסקא..

מר גרשין הסכים לטפל בזה ומצא דפוס שהסכים לעשות זאת. הרב לוויטין שלח לו את לוחות ההדפסה ומר גראשין הדפיס את התניא לראשונה באלסקא, בעיר אנקארעדזש.

ג. בקייץ תשד"מ נסעו הרב וויינגרטן והרב ווילנסקי שוב במרכז שליחות לאלסקא, ובסיעו של מר פרץ (פערי) גרין שי' נפגשו עם המושל והציעו לו לקבוע 'יום החינוך' באלסקא.

בהתייעצות עם הנהלת המל"ח הוחלט שהיות שבדרך כלל קובעים את יום החינוך ב"א ניסן לכבוד יום ההולדת של הרבי, ומכיון שח"י אלול הוא יום הולדת של הבעש"ט ואדה"ז, אז במילא מתאים שיום החינוך לכבוד הנשיא השביעי יהיה גם ביום זה.

SEATTLE OFFICE 527-1411

Central Organization for Jewish Education
Chabad-Lubavitch
Pacific Northwest
(SPANNING STATES OF WASHINGTON, OREGON, IDAHO, MONTANA, ALASKA, AND PROVINCES OF B.C. AND ALBERTA, CANADA)
 CHABAD HOUSE/YESHIVA/YOUTH GROUPS/CHEDER/CAMPS
 4541 19TH AVENUE N.E.
 SEATTLE, WASHINGTON 98105

RABBI SHOLOM B. LEVITIN
 REGIONAL DIRECTOR
 RABBI ABE KAVKA
 ADMINISTRATOR
 RABBI YEchezkel KORNFIELD
 CHABAD HOUSE RABBI
 RABBI LIES KAPLAN
 DEAN--YESHIVA GEOLA
 RABBI TETTELBAUM
 PRINCIPAL--YESHIVA GEOLA

FOR IMMEDIATE RELEASE

JUNEAU, ALASKA: The Governor of Alaska, the Honorable Bill Sheffield, proclaimed September 15th as "Rabbi Menachem M. Schneerson Day" across the State of Alaska.

In an executive proclamation issued by the Governor, he states that this honor is in tribute to Rabbi Schneerson "for his selfless dedication to the service of world Jewry and humanity in general."

September 15, 1984, coincides with the 18th day of the Hebrew month of Elul, the birthday of two great luminaries, Rabbi Israel Baal ShemTov, the founder of the Chassidic movement, and Rabbi Schneur Zalman of Liadi, the founder of the Chabad-Lubavitch movement.

The present Chabad-Lubavitch leader, Rabbi Menachem M. Schneerson, the Lubavitcher Rebbe, who is being honored in Alaska on September 15th, is the 7th leader in a dynamic lineage of world Chabad-Lubavitch leaders. The Rebbe, through his educational centers throughout the United States and dozens of other countries, has reached and affected the lives of millions of Jews as well as millions of others around the globe.

The Governor said that "in recognition of Rabbi Schneerson's efforts to promote education and to better mankind in general, municipalities, state governments, both houses of the Congress, and the President of the United States have proclaimed "Education Day U.S.A." and "National Day of Reflection" on his birthday," and urged all residents to honor the Lubavitcher Rebbe for his "lifelong dedication to education and the humanities."

STATE OF ALASKA

Executive Proclamation
 by
Bill Sheffield, Governor

The Lubavitcher Rebbe, Rabbi Menachem M. Schneerson, has reached the eighty-third year of his life, and has dedicated himself to the service of world Jewry and humanity in general.

The Lubavitcher movement, through scores of educational centers in this country and abroad, dedicates itself to preserve, protect, and foster universal values that all free men and women hold dear.

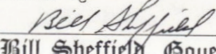
In recognition of Rabbi Schneerson's efforts to promote education and to better mankind in general, municipalities, state governments, both houses of the Congress, and the President of the United States have proclaimed "Education Day U.S.A." and "National Day of Reflection" on his birthday.

NOW, THEREFORE, I, Bill Sheffield, Governor of the State of Alaska, do hereby proclaim September 15, 1984, as:

Rabbi Menachem M. Schneerson Day

in Alaska and urge all residents to honor Rabbi Schneerson on his eighty-third birthday for his lifelong dedication to education and the humanities.

Dated: August 14, 1984

Done by—

Bill Sheffield, Governor

...day U.S.A." and "National Day of Reflection" on his birthday," and urged all residents to honor the Lubavitcher Rebbe for his "lifelong dedication to education and the humanities."

A proper way to honor this day would be to reflect on the ideals propounded by the Rebbe to intensify Torah study, prayer and charity. Since this day occurs on the Sabbath the charity should be given on Friday before the Sabbath begins.

SEATTLE OFFICE 527-1411

Central Organization for Jewish Education
Chabad-Lubavitch
Pacific Northwest
(SPANNING STATES OF WASHINGTON, OREGON, IDAHO, MONTANA, ALASKA, AND PROVINCES OF B.C. AND ALBERTA, CANADA)
 CHABAD HOUSE/YESHIVA/YOUTH GROUPS/CHEDER/CAMPS
 4541 19TH AVENUE N.E.
 SEATTLE, WASHINGTON 98105

RABBI SHOLOM B. LEVITIN
 REGIONAL DIRECTOR
 RABBI ABE KAVKA
 ADMINISTRATOR
 RABBI YEchezkel KORNFIELD
 CHABAD HOUSE RABBI
 RABBI LIES KAPLAN
 DEAN--YESHIVA GEOLA
 RABBI TETTELBAUM
 PRINCIPAL--YESHIVA GEOLA

FOR IMMEDIATE RELEASE

י"ד אלול ה'תשמ"ד

כנראה אין רואים כלל דבר הכי נולט! - והמדובר ששמירת שבת בפרהסיא הכי גדול! מה הכריח לקבוע ביום שאסור לטלפן, לנטוע לאסיפה, לכתוב פר"א או ברכה וכו' וכו' - אלא שנזכרו להציע שיחנו הצדקה בע"מ! והרי 99% דפעולה דיום מיוחד בארצה"ב - אסורות בע"מ! - וההבחה הכי גדולה היא - שכ"ז בא אך מהעדר מוחלט דשימת לב ורגפרי - למה שעושים (ובסס כל ליובו אויטש - ונהור מרכז לחינוך בני"י!)

ה' הטוב יכפר וכו'.

STATE OF ALASKA

בית חב"ד באלאסקא

שלושים שנה

למלאות שלושים שנה להתחלת השליחות בקביעות
והקמת הבית חב"ד באלאסקא ע"י הורי הכלה,
השלוחים הרה"ת ר' יוסף יצחק ואסתר גאלדע
שיחזו, (ערב פורים תשנ"א - תשפ"א) –
מוגשת בזה סקירה מקיפה על היחס המיוחד של
הרבי לשליחות והבית חב"ד באלאסקא.

ביום ג', כ"ג אייר תנש"א כתבתי לרבי, עם התואר הנ"ל, שהיום בלילה אנו נוסעים לניו יארק עם מר ערלינג קריסטאנסהן לגייר אותו ולהביא אותו אח"כ לרבי.

במוצש"ק נכנסתי למשרד של המזכיר הרלי"ג ע"ה כדי לסדר תור מיוחד עבור הזוג בע"ב שהבאנו מאלאסקא, בעת חלוקת הדולרים שתתקיים למחרת ביום ראשון, כ"ח אייר תנש"א.

הרלי"ג סיפר לי שהרבי הפך את המכתב וכתב על הצד השני "לכשיבוא יודיע לו".

כמוכן שמאוד נבהלתי מהמענה וכו', ובין הדברים סיפר לי הרלי"ג שכמה מהעסקנים בענין זה וכו' קיבלו מענה דומה בימים אלו.

ו. ביום ראשון, כ"ח אייר תנש"א זכינו לעבור בחלוקת הדולרים עם מר יתרו ורעייתו פיליס.

הרבי נתן לי דולר ואמר "ברכה", הרלי"ג אמר לרבי שאני השליח באלאסקא, הרבי נתן לי דולר נוסף באומרו: "אפגעבן אויף צדקה אין אלאסקא".

הצגתי לרבי את מר יתרו ואמרתי שזהו הגר מאלאסקא שנתגייר ביום שישי אצל הרב מארלאו, הרבי נתן דולר למר יתרו ואמר "ס'זאל זיין בשורות טובות, הצלחה רבה".

אמרתי שהוא עוזר לנו רבות עם הפעולות בהבית חב"ד, הרבי נתן לו דולר נוסף באומרו: "דאָס וועט זיין פאַר די הילף וואָס וועט צוגעבען ביז איצטער, זיין בשורות טובות און הצלחה רבה".

הרבי נתן דולר למרת פיליס והצביע על בעלה מר יתרו באומרו: "דאס איז דאָך אַייער מאַן?",

ונתן לה דולר נוסף באומרו (באנגלית):

That you should give to charity, for your success, in helping your husband, and doing both together, for spreading especially in Alaska.

That is very far from here, and that has a name to be a cold, a cold attention to all things around them.

Don't use coldness around you.

And, to have a special temperature, especially for all the things of in Alaska.

("את זה תתני לצדקה בשביל הצלחה, בסיוע לבעלך, ולעשות שניכם יחדיו, להפיץ יהדות, במיוחד באלאסקא.

היא (= אלאסקא) מאוד רחוקה מאן (ובאמרו זאת הרים את ידו הק' והצביע כלפי מעלה לצד שמאלו), ויש לה שם של (= מקום) קר, ותשומת לב 'קרה', לכל הענינים שמסביבם.

אל תשתמשו בקרירות בנוגע ליהדות סביבכם, ואדרבה - שיהי לכם טמפרטורה מיוחדת (= חזקה), במיוחד, בהנוגע לכל עניני יהדות

א) בקייץ תש"נ כתבנו לרבי שהשליח הרה"ת ר' שלום דובער לוויטין מסיאטל מציע לנו לנסוע בשליחות כ"ק אדמו"ר למדינת אלאסקא וביקשנו את הסכמת וברכת כ"ק אדמו"ר האם להתעניין בהצעה זו, ולבקר שם ולהפגש עם הקהילה באלאסקא.

וזכינו לקבל מענה, הרבי מתח קו מתחת המילים הסכמתו וברכתו, וקיבלנו הסכמה וברכה מהרבי להתעניין בשליחות באלאסקא ולבקר שם.

ב) לפני הנסיעה לביקור באלאסקא בח' תמוז תש"נ עברנו בחלוקת הדולרים.

כשעברתי הרבי נתן לי דולר, המזכיר הרלי"ג ע"ה אמר לרבי שאני נוסע מחר לאלאסקא, הרבי נתן לי דולר נוסף באומרו: "אפגעבן אויף צדקה אין אלאסקע, ס'זאל זיין בשורות טובות".

ג) ביום ג', יג תשרי תנש"א כתבנו לרבי שהננו מוכנים לקבל את ההצעה של הרב לוויטין לנסוע בשליחות כ"ק אדמו"ר למדינת אלאסקא, לפתוח בית חב"ד באלאסקא ולהיות רב בביהכ"ס "שומרי אור" באנקארעדזש, וביקשנו את הסכמתו וברכתו הק'.

בערב חגה"ס בבוקר קיבלנו התשובה, הרבי מתח קו מתחת המילים הסכמתו וברכתו, וקיבלנו הסכמה וברכה מהרבי לנסוע בשליחות לאלאסקא, ואזכיר על הציון.

ד) ביום ד', ער"ח אדר תנש"א כתבנו לרבי שבהמשך להסכמה וברכה שקיבלנו על נסיעתנו בשליחות הק' לאלאסקא, הננו להודיע שקבענו את יום נסיעתנו לאלאסקא בשעטומ"צ ליום ג', יב אדר תנש"א.

ביום ראשון, יו"ד אדר תנש"א זכינו לעבור בחלוקת הדולרים. הרלי"ג אמר לרבי שביום שלישי אנו נוסעים לאלאסקא לפתוח שם בית חב"ד חדש.

הרבי נתן בתחילה דולר לבנינו מנחם מענדל שי' ואח"כ שאל "ער פארט אויך אין אלאסקא?" ונתן לו דולר נוסף באומרו: "אפגעבן אויף צדקה אין אלאסקא".

אח"כ הרבי הביט עלי וחיך מאוד בפנים מאירות, ונתן לי דולר באמרו: "ברכה והצלחה", ונתן לי דולר נוסף ואמר:

"אפגעבן אויף צדקה אין אלאסקא".

ואח"כ נתן דולר לרעייתו תחי' באמרו "ברכה והצלחה", ונתן לה דולר נוסף ואמר: "אפגעבן אויף צדקה אין אלאסקא".

ה) לאחר השיחה הידועה דכ"ח ניסן תנש"א כאשר כולם היו אובדי עצות ולא ידעו מה צריך לעשות כתוצאה מהדברים המזעזעים ששמענו מהרבי, היתה אז הצעה שנתקבלה בין רבים מאנ"ש והשלוחים לחתום על קבלת המלכות של הרבי כמלך המשיח, וכמובן שגם אני וב"ב חתמנו על זה.

במשך חודש אייר שלחתי כמה מכתבים לרבי עם התואר "כ"ק אדמו"ר מלך המשיח, יחי המלך לעולם".

(באלאסקא).

אח"כ פנה למר יתרו והביט עליו ואמר באנגלית:

G-d Almighty bless you to be successful

(הש"ת יברך אותך להיות מוצלח. בשורות טובות). ולחץ את ידו ואמר "ברכה והצלחה".

אח"כ עברה רעייתי שהחזיקה את בננו מנחם מענדל שי,

הריל"ג אמר לרבי שזוהי השלוחה לאלאסקא, הרבי נתן בתחילה דולר לבנינו שי ואמר "ברכה והצלחה". אח"כ נתן דולר לרעייתי תחי' ואמר "איר פארט אויכעט אין אלאסקא?", ואח"כ נתן דולר נוסף לבנינו שי ואמר "ער פארט אויך אין אלאסקא?", ונתן לה דולר נוסף ואמר "ברכה והצלחה".

ח) בט' תמוז תנש"א כתבתי לרבי אשר בי"ב תמוז אנו עומדים לפתוח את הקעמפ גן ישראל הראשון שלנו באלאסקא וביקשתי את ברכתו הק' להצלחה.

במוצש"ק פ' חוקת, יו"ד תמוז תנש"א קיבלתי מענה מהרבי זל"ק:

"נת' ות"ח

ותהא פעולה נמשכת

ובהוספה

והזמ"ג, כנתינת כח

דחז"ל וברכתם דכל

המוסיף מוסיפין לו,

ובמיוחד ברכתו דהקב"ה

שתוספות מרובה כו'.

והזמ"ג שבאים מירחא תליתאי

בו ניתן אוריין תליתאי

לעם תליתאי

ור"ת שלו יומא תליתאי,

ונמצאים בחודש תמוז,

חודש הגאולה דנשיאנו,

והנשיא הוא הכל - כל הדור

בשנת ה(י) (ת)הא (ש)נת

א(ראנו) ג(פלאות)

אזכיר עה"צ"

ט) ביום ו' עש"ק, כ"ו תשרי תשנ"ב כתבתי דו"ח מהפעולות לרבי, ובין השאר ביקשתי ברכה שהיות ביום חמישי סיימנו לשפץ המקוה בבסיס חיל האויר וסיימנו לבנות המרזב עבור המי גשמים, וחששתי מאוד היות שכבר התחיל להיות מאוד קר וכבר לא היו גשמים באלאסקא, ובחורף לא יורדים כאן גשמים בגלל הקור ורק שלג, וביקשתי את ברכת הרבי שירדו מספיק גשמים בשביל למלאות הבור וכו', וכשהבור יתמלא יבוא הרב זעליג שארפשטיין להכשיר את המקוה.

ואכן באחד הלילות היה לפתע גשם חזק מאוד שמילא את השיעור הראשון וחצי מהשיעור השני של הבור.

ובסמיכות ליוד שבט בא הרב שארפשטיין להכשיר את המקוה. (וראה לקמן הר"ד מהרבי בדולרים בנוגע לביקור הרב שארפשטיין באלאסקא).

יא) ביום ה' ב' חשון תשנ"ב כתבתי לרבי שאני נוסע עם הגר צדק מאלאסקא מר יתרו, אשתו ובנו לערוך את החתונה היהודית שלהם ב770 אצל הרבי.

בערב שבת פ' נח, ד' מר חשון תשנ"ב הכנסנו בקבוק משקה לרבי בקשר עם חתונת הנ"ל שהתקיימה ב770 ביום ראשון, ה' חשוון תשנ"ב.

בהתוועדות ניגשתי עם מר יתרו הנ"ל אל הרבי והרבי מזג לנו לחיים מהבקבוק ונתן לנו את הבקבוק בידו הקדושה.

החופה עצמה היתה באותה שעה שהרבי קיבל את הרב מרדכי אליהו ליחידות בספריה. החופה היתה צריכה להיות בחצר בגלל ריבוי האורחים, וכששמעו שהרבי מקבל את הרב אליהו בספריה. הזיזו מיד את החופה למדרגות הכניסה ל770, כי הרבי היה צריך לעבור שם.

יב) ביום ראשון ה' מ"ח תשנ"ב זכינו לעבור אצל הרבי. הרבי נתן לי דולר ואמר "ברכה", והמזכיר הריל"ג אמר שזה השליח באלאסקא, הרבי נתן לי נתן דולר נוסף באומרו:

"אויף צדקה אין אלאסקא. זאל זיין די שליחות בהצלחה רבה".

מר יתרו מסר לרבי אלבום מהפעולות של הבית חב"ד באלאסקא, וביקש ברכה לחתונה היהודית שלו שעומדת להתקיים באותו לילה, וכן הציג את בנו נילס.

הרבי נתן לו שני דולרים נוספים באומרו: "פאר די חתונה בשעה טובה ומוצלחת", ונתן לו דולר נוסף באומרו: "דאס איז פאר דעם אלבום, זאל זיין בשורות טובות, א בנין עדי עד". הרבי נתן לבנו נילס דולר ואמר "ברכה והצלחה".

יג) ביום ראשון, י"ב חשון תשנ"ב הרב שמואל שי שפריצר (שהיה בשליחות באלאסקא בשנת תש"ל כמסופר לעיל פרק ב'), עבר עם מר יתרו ורעייתו פיליס אצל הרבי והציג אותו לפני הרבי כר' יתרו הגר צדק מאלאסקא.

ר' יתרו שאל את הרבי, בהיות שם משפחתו הוא קריסטנסאהן (Christianson) שואל הוא באם לשנות את השם?

הרבי ענה: Ye! certainly! ("כן, בודאי").

ר' יתרו ביקש מהרבי ברכה לבריאות לעצמו ולרעייתו בקשר עם החתונה היהודית שלהם.

הרבי הביט על רעייתו ואמר "that's your wife?" (זוהי אשתך?) ונתן לה דולר ולא אמר כלום. ואח"כ פנה אל ר' יתרו ונתן לו דולר נוסף ואמר

"That is for your marriage, to be a healthy, long and happy one".

(זה עבור הנישואין שלך, שיהי' מתוך בריאות, אריכות ימים ושמחה). ובאמרו "בריאות" נתן לרעייתו דולר נוסף.

(יש לציין אשר כמסופר לעיל בפרק ב', זה היה על שם המשפחה של הנ"ל "קריסטנסאהן" שהרבי ציין בשנת תש"ל וכתב: "יהודי?" והנה 21 שנים לאח"ז הסימן שאלה הזה קרם עור וגידים והנה הוא עומד אצל הרבי לאחר גיור כהלכה, ושואל אם לשנות את שם המשפחה הנ"ל, והרבי עונה לו בחיוב!).

(יד) בסמיכות ליוד שבט בא הרב עזריאל שארפשטיין ע"ה לבדוק ולהכשיר את המקוה במחנה חיל האויר שע"י העיר אנקארעדזש ששופצה מחדש, וכן שונתה ממי שלגים למי גשמים בעזרתו של יבדלח"ט הרה"ת ר' גרשון גראסבוים שי'.

לפני נסיעתו לאלאסקא ביום א' ז' שבט תשנ"ב הוא עבר בדולרים אצל הרבי, הרבי הביט עליו ונתן לו דולר א' בלי לומר מאומה, המזכיר הרי"ג ע"ה אמר לרבי שהוא נוסע היום לאלאסקא לבדוק את המקוה ומבקש ברכה.

הרב שארפשטיין הוסיף שהוא נוסע לבית חב"ד שם.

הרבי אסף מהשולחן בשתי ידיו הק' שלשה דולרים נוספים, ונתן לו ואמר וזל"ק:

"געבן דארט אויף צדקה,

זאל זיין בהצלחה רבה".

(טו) בט"ז שבט תשנ"ב כתבתי לרבי אשר אנו נוסעים כל המשפחה לרבי ליום ההילולא כ"ב שבט ולכינוס השלוחות.

ביום ראשון, כ"ח שבט תשנ"ב זכינו לעבור אצל הרבי בדולרים.

הרבי נתן דולר אחד לבנינו מנחם מענדל שי', הרי"ג אמר לרבי שאלו השליח והשלוחה באלאסקא ושאלנו חוזרים ביום חמישי לאלאסקא.

הרבי נתן לי דולר אחד, ואח"כ פנה לעבר בנינו שי' ונתן לו דולר נוסף והתחיל לומר "אפגעבן אויף" והפסיק ושאל: "ער פאָרט אויכעט אין אַלאַסקאַ?", ונתן לי דולר ואמר "אפגעבן אויף צדקה אין אלאסקא".

רעייתי החזיקה את בתנו חי' מושקא תחי' על הידיים, והרבי לקח שני דולרים והניח עליה באמרו "ברכה והצלחה", אח"כ נתן לרעייתי שני דולרים באומרו:

"איין דולר דאָ, איינער אין אַלאַסקאַ, הצלחה רבה ומופלגה".

לאחר שכבר עברנו ופסענו לעבר געה"ת, הרבי התחיל לתת דולר למישהו שבא אחרינו, ולפתע הפסיק ופנה אלינו וקרא לנו בקול "איר זאלט מאכען דארט", ובאנו מיד בחזרה והכריז בקול וחיך בפנים מאירות מאוד ואמר "איר זאָלט מאַכן דארטן ואַרעם!".

(טז) לסיום הגנו בזה להודות לה' אשר בכל 30 שנה של השליחות באלאסקא, לפני ולאחרי ג' תמוז בלי שום הבדל ממש, זכינו לראות במוחש איך שהרבי מנהל ומנהיג אותנו ומשגיח עלינו בעינא פקיא, און פירט אונז באם האנט און גיסט ברכות בכל הענינים ממש, ושנזכה להמשיך לראות את ברכות הרבי בגלוי תמיד כל הימים.

גם חברי הקהילה שלנו הרגישו כך ולדוגמא:

לפני לערך כעשרים שנה מר פרץ (פערי) גרין רצה להכנס לתחום מסויים במסחר, אלא שאלו שהתחרו נגדו היו חברה עולמית וכמעט שלא היה לו סיכוי. הוא הזמין אותי למשרדו וישב והקליד מכתב לרבי וביקשני שאשלח זאת לאוהל הק'.

במכתבו הבטיח לרבי שבאם יצליח לקבל את העסקה נגד כל התחזיות, הוא מבטיח לתת מליון דולר עבור בניית בנין גדול עבור הבית חב"ד באלאסקא.

להפתעת כולם הוא זכה במרכז נגד כל הסיכויים. וכעבור כמה שנים כשנהיתה הזדמנות לקנות את הקעמפוס של חב"ד באלאסקא, הוא עמד בהבטחתו ונתן את מה שהבטיח לרבי וגם סידר מענק חשוב מהמדינה עבור הקעמפוס.

תפילתנו שנזכה עוד לפני יום הבהיר יא ניסן, שנת הק"כ, זעהן זיך מיטן רבין דא למטה, והוא יגאלנו.

מענות,
ר"ד ואגרות

ביום א', כ"א מר חשוון ה'תשד"מ זכה אבי הכלה הרה"ת יוסף יצחק שי' גרינברג לנסוע בשליחות כ"ק אדמו"ר בקבוצת 'תלמידים השלוחים' ללמוד בישיבה גדולה בסיאטל.

בבוקר קיבלנו מהרבי (ע"י המזכירות) מכתבים כלליים דח"י אלול ודימי הסליחות ש.ז. מצורף עם דולר אחד.

כ"ק אדמור כתב לנו וזל"ק:

"לצדקה שם,

מכ' לר"ה לכאו"א שי'

אזכיר עה"צ".

בשעה 2:00 אחה"צ עמדנו בהול של 770 ע"י הדלת של געה"ת. כ"ק אדמו"ר יצא בדרכו לאוהל ופנה לכולם (עמדו שם עוד כו"כ אורחים שנסעו באותו היום) ואמר וזל"ק: "פארט געזונטרהייט".

אח"כ פנה לעברינו (עמד שם מייק) ואמר וזל"ק: "ס'זאל זיין א שנת הצלחה, ושמחת תורה על כל השנה כולה. ס'זאל זיין בשורות טובות", עכלה"ק.

ומצו"ב צילומים ממכתבים שקיבלנו בהיותנו בשליחות בסיאטל.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ט"ז אד"ר תשד"מ
ברוקלין

הנהלת חברת גמילות חסדים
קרן אברהם יעקב - סיאטל

ה' עליהם יחיו

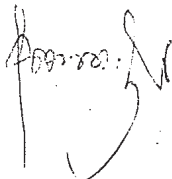
שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבם-דו"ח מפעולותיהם הטובות, ות"ח.

ובטח, כמו בכל דבר שבקדושה שצריך להיות מעלין בקודש,

גם בפעולות אלו יוסיפו כהנה וכהנה, וה' יצליחם.

מצו"ב העתק מכתבי לחברת גמ"ח, וכמובן - גם אליהם שייך תוכנו.

בברכת הצלחה בכהנ"ל

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ט"ז אד"ש תשד"מ
ברוקלין

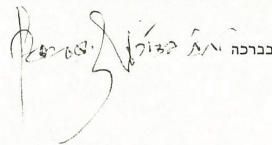
מערכת הערות התמימים ואנ"ש
סיאטל
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת גליון פורים, ות"ח.
ודבר כפתו -

בסמיכות לימי הפורים שבהם ליהודים הייתה אורה
ושמחה ויקר - כפשוטו, וככל דחז"ל בזה -
כן תהי' לנו.

הפ"נ שמכ' יקראו בעת רצון על הציון הק'.

בברכה ויהי צלחה

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN, N. Y. 11213

Haorais Hatmimim Veanash
5220 20th N. E.
Seattle, Washington 98105

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.
בי"ה, י"ג אדיר תש"י
ברוקלין

תלמידים השלוחים
יעזבו גדולה טיסעל
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה

מאשר הנני קבלת המכ" דו"ח, ות"ח.
ודבר בעתו -

בחדש אדר ראשון - חדש העיבור המשלים שנה זו,
ובסמיכות לפורים קטן, ומפורסם מאמר דא"ח דפ"ק
שנה פרחה, והמעשה הוא העיקר.

הפ"ש שבמכ" יקראו בעת רצון על הציון הקי.

ברכה
(Handwritten signature)

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

בי"ה, יום שלישי, שהוכפל בו כי טוב,
פ' אס כסף תלוה את עמי,
ה'תש"י. ברוקלין, נ. י.

הנהלת חברת גמילות חסדים
שומרי שבת
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה

בעונת קבלתי מכתבם מבשר טוב אשר התקיים "המלוה מלכה השנתית במוצאי פ' משפטים" -
והי"ר שהיא בשעה טובה ומוצלחת, והרי גמ"ח ענינה טוב (לשמים ולבריות גם יחד)

ובפרט אשר הי"ד מוציאת מברכים ומוצאת (לשון), והשנה שנת עבור ובמספר ימים הכי גדול
ושלט, והרי ימים יוצרו ולך (ולא) אחד בהם, להגדיל עוד יותר ולהשלים במעשינו ועבודתנו
בכלל, אשר כל יומא ויומא עבד עבדתי, ובמיוחד-בצדקה ובגמ"ח שהיא בממונו בגופו ובנפשו
אחדות כל עיני האדם, במצוה השקולה כנגד כל המצות

שהיא גם עושה שלום ומאחדת את כל בניי, שהרי גמ"ח הוא בין לעניים ובין לעשירים,
וכולנו כאחד ממשיך ברכנו אבינו באור פניך, עד למטה מה, שהרי גמ"ח אדם אוכל
פירותי בעוה"ז,

והי"ר אשר כ"ז יחיש עוד יותר קיום אמירת ותקות השם בספר דוד, דאד היא סעודת דודו
מלאך משיחא -
אני אמרת אלקים אתם - כמלאכי אתון חשיבין,

ובמיוחד *יחש* תפלה אשר לה *קורינו כל היום*, גאולה האמתית והשלמה במהרה בימינו
מש. *יחש*
בכבוד ובגברת הצלחה בכה"ל

יום שלישי: שנחברך משבת פ' מתן תורה - אוריאל תליתאי (שניתנה לעם תליתאי ע"י תליתאי ביום
תליתאי בלוח תליתאי) - שבת פח, א. וראה ר"ן גאון שם. וראה לקו"א להתייב ספמי"ח. יום טוב:
ראה אה"ת בראשית (לג, א, נאילך). שם משפטים (ע' א'קנז. א'קסא ואילך). שמוכפל. טוב: ראה
קידושין מ, א. פיה"מ להרמב"ם פאה בתחלתה. מכתב כ"ק אדני"ע בטי המאמרים תשי"ו ע' יח. מ"י ואמ"ר
כ"ק מו"ח אדמו"ר שם. ועיין רש"י בראשית (א, ז) בסופו - דגם העבר נעשה טוב. אס כסף תלוה:
ראה אה"ת עה"פ. ד"ה זה בספר תרכ"ז, תרכ"ט. הנגלת. חסדים: מעלת גבאי צדקה - ראה כ"ב ח, א.
זח"א רח, סע"א. לקו"ט לוי"צ לזח"ב (ע' רכב). - ולהעיר מכשי"ט בסופו (ס"י תל). גמ"ח. גמ'
יח: ראה פיה"מ להרמב"ם שם. ס' המאמרים תשי"ט שם. ומביאה הצלחה: ראה כה"ת שם דגמ"ח בכתר,
דמשם נמשכת הצלחה (אוה"ת בראשית ע' רכח). ובמספר ימים: ראה סד"ה: ואלה המשפטים בתו"א ובתו"א,
ימים. בהם: ראה שם. אה"ת לתהלים (יהל אור) להצ"ע עה"פ קלט, טז. כל. עבדתי: זח"ג צד,
ב. ובגמ"ח. ובנפשו: ראה סוכה מט, ב. ד"ה אשר ברא תרפי"ט (ספ"מ קונטרס ח"א) פ"ר ואילך.
ולהעיר מהמשך מ"ס רבי'ם תרל"ו ספמי"ח. ובגמ"ח. אה"ת: רש"י ברכות (א, ח) ד"ה פ"ה שלום.
השקולה כנגד כל המצות: ירו"ש פאה פ"א, ה"א תניא פל"ז. וראה מפרשי המשנה אבות פ"א מ"ב.
שהיא גם. כל בניי: ראה ד"ה אני בצדק אחזה פניך (בהקדמת ס"י אדני"ז). - ולהעיר מדח"א (יג,
ב): שליט על כל בריין דעלמא. גמ"ח. לעשירים: סוכה שם. (ואולי ל"פ כן - ע"פ ברמז - בזה"ל
שם רע"ב). וראה שו"ע אדני"ז ריש הל' הלואה. וכולנו. פנ"ך: נוסח ברכת ש"ס שלום. וראה תניא
פ' לב. קונטרס אה"ת ישראל. גמ"ח. בעוה"ז: ריש מ"י פאה. דאד. משיחא: ס"י האר"ז"ל ובכ"ת.
אני. לשב"ן: תהלים פג, וא"ו וז'תרגום. קורינו כל היום: תפלת ד"ה ברכת צמח דוד.

ABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN, N. Y. 11213

Talmidim Sasheluchim
Yeshivah Gedola
5220 20th Ave. N.E.
Seattle, Wash. 98105

לר"ה תשמ"ז נסעתי עפ"י בקשת ולחץ
אחותי וגיסי השליח הרה"ת ר' יוסף לברטוב
שיחיו לעזור עם התפילות, הסעודות
ומבצע שופר בבית חב"ד באוסטין, טקסס.

כשחזרתי ביום ו', עש"ק פ' וילך, ו' תשרי
תשמ"ז כתבתני דו"ח מהפעולות לרבי,
וזכיתי בעש"ק האזינו י"ב תשרי לקבל
מענה מהרבי וזל"ק:

"נת' ות"ח"

ודבר בעתו -

והזמ"ג וכו'

אזכיר עה"צ."

באלול תשמ"ח נסעתי עם כמה בחורים וביניהם ידידי הרה"ר ר' ברוך אובעלנדער שי' ועוד לעזור לגיסי הרב יוסף לברטוב שי' בבית חב"ד באוסטין לקבל את פני הסטודנטים החדשים שהגיעו לשנת הלימודים החדשה, ולהתחיל עמם את הקשר עם הבית חב"ד.

בתקופה זו ביקר בבית חב"ד באוסטין פרופסור לארי הורביץ מהמחלקה לפיזיקה באוניברסיטת בר אילן שהיה אז מרצה חלק מהשנה באוניברסיטת תל אביב וחלק מהשנה באוניברסיטה באוסטין טקסס. נכנסנו בדברים ושאלתיו על איזה נושאים הוא מרצה ובאיזה תחום המחקר שלו. וענה לי שאחד מהמחקרים שלו הוא בנושא הזמן וביאר זאת באריכות.

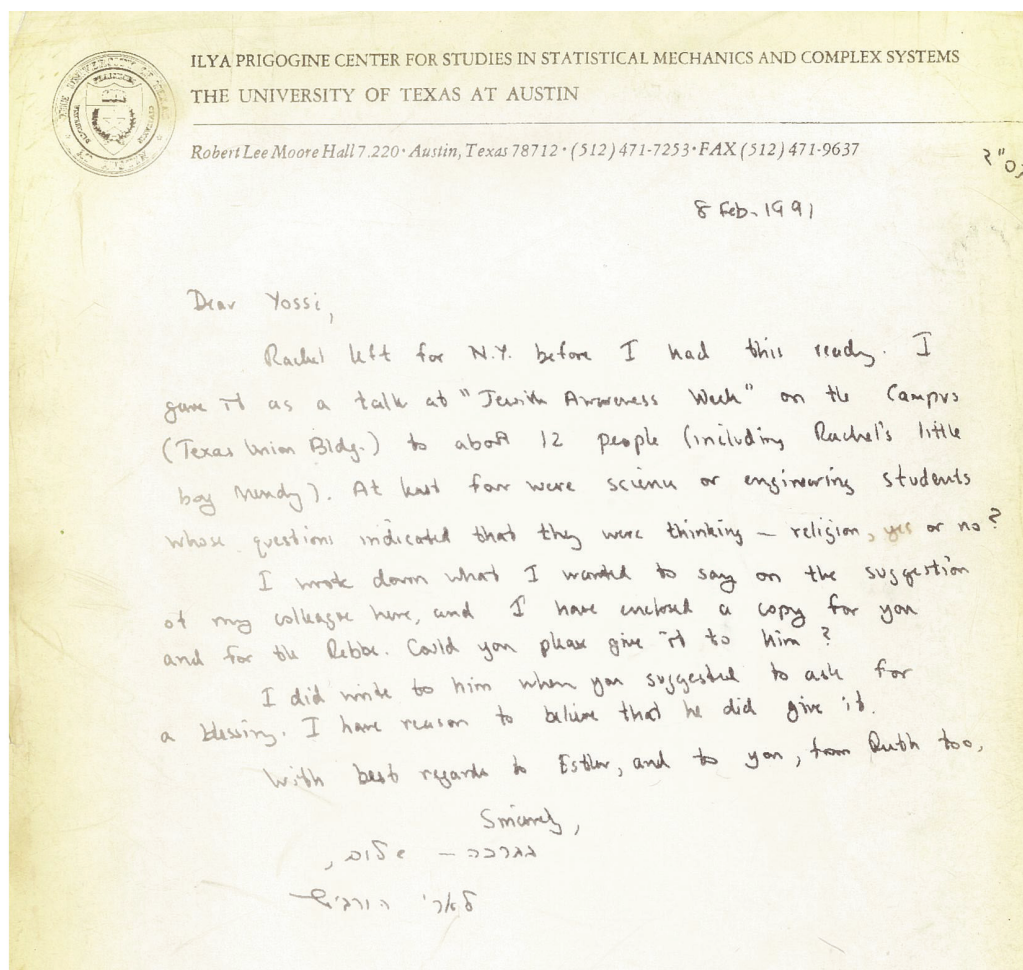
הערתי לו שלא מזמן יצא לאור האג"ק הראשון של הרבי (בניסן תשמ"ז) ושם ישנו מכתב להרב יאלעס ע"ה בנוגע לענין הזמן, ואשמח ללמוד אתו. התיישבנו ביחד ללמוד המכתב ששם מבאר הרבי שישנם כמה ענינים בזמן, "זמן המשוער ונמדד (ע"י תנועה איזה שתהי'), עצם המשך הזמן. . . וסדר זמנים הוא דק יותר מענין הזמן. . . והוא שורש הזמן".

הפרופסור יצא מן הכלים בהתפעלות באמרו שהרבי כתב בכמה שורות לפני 50 שנה את כל מה שהוא חקר בכל משך ימי חייו.

הוא מאוד התלהב והזמנתי אותו לבוא אל הרבי לשבת. הוא השתתף בהתוועדות ואח"כ במעריב שהרבי היה אז בשנת האבילות אחרי הרבנית הצדקנית נ"ע והיה מתפלל לפני העמוד במוצש"ק בזאל למטה, הוא עמד אתי בין הבחורים בפרמידה ליד השולחן בכותל המזרח, והרבי הביט בו בארוכה. כליל שבת אכלנו אצל החזור הרה"ח הרב יואל כהן שי' שהסביר לו את המכתב הנ"ל ואת ענין הזמן עפ"י דא"ח.

הוא כתב אז מכתב לרבי בנוגע לענין הזמן ואת ההתפעלות שלו ממכתב הרבי אבל עד כמה שידוע לי לא קיבל מענה. מאז הוא הפך למעריץ גדול של הרבי והיה מתכתב אתי במשך שנים רבות.

ומצו"ב מכתבו אלי משנת תשנ"א ביחד עם נאום שנתן אודות תורה ומדע, ושם מדבר אודות המחקר שלו בענין הזמן ומזכיר את ההתפעלות שלו ממכתב הרבי הנ"ל שאחד מהדרגות שהרבי מבאר בענין הזמן מתאים למחקר שלו.

February 6, 1991

Science and Religion

About twelve years ago, in commemoration of the 25th year after Einstein's death, there was a conference in Jerusalem on his work and the philosophical ideas and historical events associated with him. Somebody at Tel Aviv University was alert enough to notice that there were some very nice displays, with photographs and short stories and quotations hanging on the walls when the meeting was over; the hall in which I work was soon adorned with these objects.

On one of these, it was recorded that Einstein was asked whether, as a Jew, he is religious, and whether he believes in God. He answered that he does not follow formal religious practice, but that he does believe in God in the sense that God created the world as an ordered, working structure with definite laws. It is our great challenge to find out what is that order and what are its laws.

Although this was a very beautiful answer, and seems to give a deep insight into how the scientist could think about religion and God, I would like to explain here why I think that Einstein missed a very important point. The point is that what we do know of the truth about the structure, order and laws of our world is gained not only by our own efforts, but with the help of God.

This sounds like a notion of revelation, and in fact, it is. Alvin Radkowsky argued, in an article in B'Or Tora a couple of years ago, that for a

person to be a serious scientist, he must be deeply religious. I would argue that there must be a deep feeling of belief in the idea of revelation. As an orthodox Jew, I certainly find achieving a serious viewpoint about science is very much simpler and easier than it was before I returned to religious practice and studies.

Let me illustrate my point by some examples. For the last hundred years or so, the existence of the electron, the lightest charged particle, has been widely accepted and considered as a fact. No one has ever seen an electron, however, and no one ever will. Its size, according to our understanding of this object, is much smaller than the wavelength of visible light. All of our perceptions of the existence of the electron are based on indirect measurement and the interpretation we place on the outcome of these measurements. These interpretations are not based on facts which are directly, visibly verifiable by common perception, but on theories of how to simply and consistently account for the visibly verifiable facts, such as meter readings or flashing lights, or computer printouts.

Millikan noticed that the electric field required to stop oil drops from falling varies by discrete amounts, and it's obviously very convenient to suppose that there is an integer number of discrete, identical little charged objects which cling to the droplets. Could there be some state of matter that is modified more or less by the history of the oil drop and behaves in this way?

J.J. Thomson's experiment with a vacuum tube shows that a magnetic field between the cathode and anode of the tube causes the movement of a little spot on a phosphorescent material on the face of the tube. Calculation,

according to the widely accepted ideas of Maxwell and Lorenz, show that these results are consistent with the idea derived from Millikan's experiment, assigning a little mass to the object that carried the charge Millikan thought he saw. Could there be some systematic effect on the state of matter that produced the little spot on the surface of that tube which is not made by a scaled down version of a billiard ball carrying charge? The properties of atoms, molecules, solids, hot gaseous plasma, and other forms of matter, are consistent with the idea of the existence of an electron, but can we really prove that there is no other way of accounting for the macroscopic world as we see it?

I have used the notion of electrons and magnetic fields to describe the experiments made which search for the properties of electrons. There is much made of the notion of fields these days, but do they really exist? Faraday saw experimentally that when a charged body moves, another moving charged body experiences a force. It is very convenient mathematically to represent the force on the second body as due to a field created by the motion of the first. If there were no second body, would there be a field? The answer seemed to come from Hertz's remarkable experiment. Yes, there are not only fields, but waves, that can float around in space, be emitted somewhere and detected very much later somewhere else. If there were no charged particle somewhere else, later, would those waves be there? Could there be an influence of one charged particle on another, at another place and another time, no matter how far and later (or earlier?) without anything really "going" between?

I have taken a somewhat extreme position in questioning these concepts as established facts. There is a very consistent, workable structure of ideas that follows from these concepts, in close agreement with the macroscopic observations that we make of the consequences of our actions with materials. One might argue that there must therefore be a lot of truth in them. We don't really know, however that there is any. A very cynical protagonist could argue that we really can't know anything. Then what sense is there to all this science and its beautiful methods? A way to get a salary, keep busy and get some temporarily workable rules?

If a scientist wishes to achieve something real by his labors, to discover the "truth" of the world order, he must deeply believe that perhaps not all, but something of what he has found, has been given to him as the truth. This faith, that God reveals to man something of the truth of his world, makes it possible for the seeker to take his search seriously.

Let me take another example. I have been working, for many years now, on a subject which deals very much with the concept of time. Einstein's, relativity teaches us that the arrangement we set up for a physical system at a given time, technically called a "state" of the system, will appear as a collection of events occurring at different times when viewed from a laboratory in motion. The concept of a world at a given time seems to be negated by the well-tested and very useful theory of relativity. It would appear that the ideas of Galileo and Newton, of a world at a given time (once accepted, by the way, as incontrovertible fact) are wrong. However, one cannot build a consistent theory of mechanics or quantum mechanics, in a

a third, more spiritual time, which I will not discuss here. The second corresponds to the world time that we have postulated.

It would be presumptuous at this point to argue that this solution of the difficult kinematic problem posed by relativity is the result of revelation, or has some aspect of truth in it. We simply do not have the experience yet to gain sufficient confidence. But that is our goal. We were open to the idea of Stueckelberg and wished to explore its consequences to gain that experience. We will never really "know." The fact that the Rebbe, searching for the spiritual truths of the world, and coming from another and very exacting discipline, reached a similar conclusion, I would say, is encouraging.

Finally, I would like to tell a little story. I brought to Rabbi Cahn, a close associate of the Rebbe, some of these ideas, my eyes shining with the pride of having the privilege of working in a discipline that can bear witness to the glory of God's creation in the most striking way, that of Science, in particular, Physics. He brought a simple question that helped to put things into perspective. He asked me, compared to infinity, what is the number 1? The number 2? They are all essentially zero, and equal! Compared to the Infinity of God, every craftsman, the shoemaker, the mathematician, the physicist, the home-maker, all stand equal, and have equal chance to find and experience the glory of God's creation if they work honestly, with conviction and faith that there is a truth that will be given to them if their work is to this purpose.

א"ג
Lawrence P. Horwitz
א' ניסן תשפ"א

relativistic world, which we believe our world to be, in this situation. In 1941, Stueckelberg suggested that there must be another kind of time, a scalar time, according to which objects move in space and time. Piron and I postulated a single world time for an arbitrary many body system. The mixing up of space and time implied by relativity, due to the motion, does not affect this world time. One can then describe a system by setting it up in space-time at some initial value of the world time, and in any moving laboratory, this distribution changes according to the laws of relativity, but always corresponds to a set of conditions at the invariant value of the world time. It is then a good way to describe a state, and it is indeed possible to build a consistent classical and quantum mechanics. Newton, who was a deeply religious man, said in his *Principia*, when he postulated the existence of time, that such a thing must exist, that flows "equably," but "you may not see it" very precisely. I don't claim that he foresaw the theory of relativity, but this world time is apparently the time that Newton postulated. The time of Einstein, which is sensitive to the state of motion of the observer, is a new thing: it is the time detected by a receiving instrument, and is different from the time the signal is emitted according to the state of motion of the receiver. Such a phenomenon could not have been detected in Galileo's world.

I was surprised, after all these years of laboring with these concepts, to discover, with the help of my friend, Rabbi Yossi Greenberg, that Rabbi Schneersohn, the Lubavitch "Rebbe," wrote about twenty years ago on the existence of different kinds of time. One is a time that you measure on your watch when you see something, another is an intrinsic time of the world, and

כידוע בשנת תשמ"ט יצא אחד לפלג את אגודת ישראל ואת קהילות החרדים, מפני שקהילות החסידים לא נשמעו לו במלחמתו הנבזית ר"ל בנשיא הדור ובתנועת חב"ד. היות שאגו"י בבחירות הקודמות בשנת תשד"מ קיבלו רק שתי מנדטים, והיה חשש רציני שהם לא יעברו את אחוז החסימה כתוצאה מהתפלגות זאת, באופן יוצא מן הכלל הורה אז הרבי בחוה"מ סוכות תשמ"ט לעשות תעמולה גדולה לטובת אגודת ישראל ושרבני חב"ד ועסקני חב"ד וכו' וכו' ישקיעו עצמם בזה, שכלל שיותר אנשים יצביעו בעד ג' בבחירות שהתקיימו בחשון תשמ"ט (גם ביחידות הידועה לאגו"ח מחשון תשמ"ט הזכיר הרבי ר"ע"ד בנוגע לענין הבחירות באה"ק שעד עתה חב"ד לא התערבה וכעת לקחו עמדה בדבר מצד ריבוי טעמים").

גם בניו יארק הוקם מטה ג' מיוחד שפעל יומם ולילה להצלחת המבצע, ואכן באופן ניסי חב"ד הביאה חמישה מנדטים לאגו"י, כאשר הצד שכנגד קיבלו רק שתי מנדטים. זה היה אז דידן נצח ונצחון גמור שהרים את קרן חב"ד וקרן החסידים בעולם החרדי. אחר הבחירות הורה הרבי שזה היה ענין חד פעמי ושמוכאן ואילך חב"ד חוזרת לשיטתה הידועה שלא להתערב בבחירות.

ב"ה. יום ועש"ק פ' ויחי, ט"ו טבת, ה'תשמ"ט.

כ"ק אדמו"ר שליט"א

מצו"ב דו"ח מפעולות "מטה ג'" כאן בניו-יארק.

ביום א', י"ב חשון ה'תשמ"ט התקיימה אסיפה של כל תלמידי הת' בחדר אוכל של תות"ל – 1414 פרעזידענט סט. דיברו: ר' דוד שי' ראסקין, ר' משה שי' סלונים, ר' ישראל שי' הלפרין (בשידור חי מכפ"ח), ר' שרגא שי' זלמנוב, ר' יקותיאל מנחם שי' ראפ, הת' יוסף יצחק שי' גרינברג.

באותו לילה הוקם "מטה" במשרדי הועדה לדוברי עברית – 788 קומה ג', חדר 402.

"חומר הסברה" עבור המטה קיבלנו כל הזמן מארה"ק.

ה"מטה" פעל בכמה מישורים:

(א) נסעו בכל יום קבוצת תמימים לשדה התעופה ושוחחו עם הנוסעים לארה"ק (בכל החברות), נתנו להם חומר וכו'. כמה מהם צרפו בקשות ברכה אל כ"ק אדמו"ר שליט"א ומצו"ב. את השמות שקבלנו העברנו גם ב"פאקס" לארה"ק כדי שיעמדו אתם בקשר ביום הבחירות. בנוסף ע"ז התקשרנו אליהם גם מכאן ביום הבחירות עצמו, וביום שלפניו.

(ב) קבוצות מהת' התקשרו בטלפון לאנשים המקורבים קצת לחב"ד (או לאנשים ששמותיהם מופיעים ברשימות של חב"ד); קבוצה מהת' הלכו לביקורי בית בשכונת סטארט-סיטי; קבוצה הלכה למסעדות בשעות הערב; כל הת' הלכו אל האנשים שמכירים אותם מה"מבצעים" ביום ששי; ועם כל הנ"ל דברו ועוררו שישפיעו על קרוביהם באה"ק שיצביעו ג'. לחלק גדול מהם התקשרנו בסוף השבוע לשאול אותם באם עשו ובאם הצליחו וכו'.

(ג) שני תמימים נסעו למיאמי לפעול על ישראלים שהם מכירים טוב, שיעשו כנ"ל ס"ב. חצי מהכרטיסים מומן ע"י ה"מטה"; כמו"כ נסעו שנים מהת' לפילדלפי' לעשות כנ"ל.

(ד) שלחנו "חומר" לקליפורני' אל הרה"ת אמיתו שי' ימינלי, ועוררנו אותו שידבר עם המקורבים שלו אודות זה. כמו"כ עמדנו בקשר עם א' הת' מניו הילווען שיתעסק שם כנ"ל. וכן התקשרו אל השליח דורון שי' אייזנמאן שיתעסק בזה עם הישראלים שמכיר ב"מירטל ביטש", וכו' וכו'.

(ה) עוררנו את הת' שיש להם קרובים או ידידים באה"ק, שיתקשרו אליהם וישפיעו עליהם להצביע ג'. בלומים האחרונים שלפני הבחירות העמדנו את הטלפון שבמשרד לרשותם, ואכן הם השפיעו ע"ז על אנשים רבים שלצביעו ג'.

האחראי בפועל על ה"מטה" בניו-יארק הי' הת' יוסף יצחק שי' גרינברג.

והננו מבקשים את ברכת כ"ק אדמו"ר שליט"א שיהי' בארה"ק ו"דידן נצח" גמור וסופי, ו"דידן נצח" בכיטול הגזירה האיומה ד"מיהו יהודי", ונזכה לגרום אך ורק נח"ר לכ"ק אדמו"ר שליט"א תמיד כה"י.

מצו"ב הדו"ח שהכנסנו
אז לרבי, ועל זה זכינו
לקבל מהרבי את המענה
דלקמן וזל"ק:
"נת' ות"ח
אזכיר עוה"פ עה"צ
לפעולה נמשכת
ובהוספה
רבה - והזמ"ג שובבי"ם
ושנה תמימה ומליאה
והבאה
מהכנת דשנת תשמח
תשמח
ודהקהל ותשמט ידיך".

יום צדק בן ז'דא סמא

וילחום מלחמות ה' שלימות הזעם

סקירה מקיפה אודות תחילת המערכה לתיקון חוק 'מיהו יהודי' בשנים תש"ל - תשל"א
נערך ע"י החתן הרה"ת מנחם מענדל שי' הרצל
בשנת תש"ל החל מאבקו הגלוי חסר הפשרות של הרבי, נגד הגזירה האיזמה של 'מיהו יהודי' ולתיקון החוק האומלל.
הרבי הקדיש שיחות ארוכות כואבות ומזעזעות בהתוועדיותיו ברבים, באגרותיו הקדושות, וכיחידויות רבות לאישים
ציבוריים למאבק זה שנגע בעומק נפשו הקדושה.
להלן סקירה ראשונה ומקיפה על השנה הראשונה של המערכה לתיקון חוק השבות, מפורים תש"ל עד שבט
תשל"א, עם הקדמה קצרה אודות השתלשלות הדברים החל משנת תשי"ח.

תוכן עניינים:

השתלשלות העניינים עד לחקיקה

- תשי"ח - תש"ל
- בג"ץ שליט

חקיקת החוק בכנסת

- ההסכמים הקואליציוניים
- ההצבעה בפועל
- קריאה שניה ושלישית

מהלך העניינים שהביא לפסק דין הרבנות הראשית

- פרשת הלן זיידמן

לאחר פסק הדין

- גיורי וינה (חלקי)
- רקע כללי
- הבעיות הבטחוניות בעקבות החוק
- מעורבות רוסית במצרים
- הפיגוע באביבים

משה חיים שפירא (מהמפד"ל) קיבל את משרת שר-הפנים, והוא הורה לפקידי ההגירה לרשום כיהודי רק מי שהוא בן לאם יהודיה או שנתגייר כהלכה והוראת שר הפנים דאז השתנתה.

בשנת תשכ"ב ביקש מבג"צ יהודי פולני שהתנצר לאחר השואה - לעלות לארץ, ע"פ ההלכה אין המרת דת משמעותה ביטול היות האדם יהודי, אך בכל זאת פסק הבג"צ כי משמעות התנצרותו היא עזיבת היהדות והיותו כבר אינו יהודי, פסק דין זה היה תקדים לכך שאין ההלכה כבר משחקת אצל בית המשפט העליון.

בג"ץ שליט

בשנת תשכ"ט עתר יהודי ישראלי בשם בנימין שליט שהתחתן עם אישה סקוטית שאינה יהודיה - לבג"צ עקב סירוב פקיד משרד האוכלוסין בשל הוראת שר-הפנים - לרשום את ילדיו כחלק מהלאום היהודי למרות שהוא מצהיר שרצונם להיות יהודים אלא שהם חסרי דת, כיוון שאינם יהודים ע"פ ההלכה, מאחר והוראת שר-הפנים הייתה הפוכה נדרשו שופטי בג"צ לדיון. עניין זה היה סכנה גדולה עד מאוד עבור היהדות בארץ הפרדה בין דת ללאום תביא להתבוללות גדולה עד מאוד ועירוב בין יהודים לגויים באופן חסר תקדים.

תשעה משופטי בג"צ נתבקשו לשאלה זו ודנו בעניין זה.

עם ישראל הנאמנים לדבר ה' השמיע את קולו ברמה, כבר בכ"ד טבת תשכ"ט נערך כינוס גדול של רבני ישראל ממדינות שונות, הרבנים נאמו והביעו את דעתם בתוקף אשר לא תיתכן מציאות של יהודי מלבד פסק דין ההלכה, הרבנים הראשיים הכריזו בקול אשר לא ייתכן שבמדינה זו יהיה מצב שכל גוי שירצה להרשם יהודי ירשם יהודי כינוס זה חולל רעש גדול בכל המדינה ועורר מחדש את הדיונים אודות "מיהו יהודי".

כמה ימים לאחמ"כ באה מארה"ב משלחת מיוחדת של רבנים מאגודת הרבנים של ארה"ב וקנדה בראשם מזכירם הרב שמחה עלברג (שידועים אשר לו היו קשרים עם הרבי בכל נושא בצורה יוצאת דופן), והם פעלו להביא לידיעת היהודים בארץ שכל ניסיון לפגוע ביהודי ההלכתי יפעל התבוללות עצומה באמריקה.

בתחילת תש"ל היו בחירות לכנסת השביעית, יו"ר מפא"י דאז - וגולדה מאיר הייתה במגעים עם המפד"ל לשיתוף פעולה קואליציוני כדי לכוון ממשלת ליכוד לאומית (יחד עם גח"ל ול"ע), המפד"ל ניסו להכניס תנאי עבור כניסה לקואליציה לעגן בחוק את דין "מיהו יהודי", כדי שבישראל יהיה אדם יהודי רק עפ"י ההלכה, אך הסכימו לחכות לפסק הדין שינתן ע"י בג"צ בסופו של דבר.

בחודש שבט אותה שנה בג"ץ הוציא את פסק דינו, ופסק ברוב של חמישה שופטים נגד ארבעה לרשום את ילדי שליט כחלק מהלאום היהודי.

השתלשלות העניינים עד לחקיקה

עד תש"ל לא נחקק חוק האומר מיהו יהודי ע"פ המדינה, והוויכוחים היו בעיקר משפטיים או בהוראות שר הפנים.

תשי"ח - תש"ל

בלוח היום היום בשלשלת היחס נכתב על הרבי אשר "בשנת תש"ל מתחיל המאבק על מיהו יהודי", הרבי הוסיף את המילים "גם בגלוי", היינו שהיה מאבק נסתר לפני כן גם כן, לא הרבה ידוע לנו על המאבק הנסתר של הרבי קודם לכן, אך דבר אחד כן ידוע.

בשנת תשי"ח הנחה שר הפנים דאז לרשום כיהודי כל ילד שהוריו מבקשים לרשום אותו כיהודי, הוראה זו גרמה למפד"ל לפרוש מהקואליציה, (על אף שהממשלה רשמה בהוראה אח"כ גם את המילים "ואינו בן דת אחרת"), במסגרת משבר זה החליט ראש הממשלה דאז מר דוד בן-גוריון לשאול 50 מ"חכמי ישראל דתיים ושאינם, בארץ ובעולם מיהו יהודי לדעתם, אף הרבי קיבל מכתב כזה והשיבו:

דעתי ברורה בהחלט, בהתאם לתורה ולמסורת המקובלת מדורי דורות, כי בעניינים כאלה אין כל תוקף להצהרה בדיבור על הרצון להרשם בתור יהודי, ואין בכח הצהרה זו לשנות את המציאות.

על פי התורה והמסורת של דורי דורות הקיימת וחי' עד היום הזה - יהודי, או - בסגנון שונה אבל בתוכן שווה - שייך לעם בני ישראל, הוא זה ורק זה שנוגד מאם יהודי או גר שנתגייר באופן גירות מדויק, אשר פרטי סדר גירות זה מבוארים בספרי פסקי דינים של עמנו בית ישראל מדור לדור ועד להשולחן ערוך.

האמור במלוא תקפו לא רק בנוגע לילדים שהוריהם או מי שהוא אחר מצהיר על רצונו לרשום אותם בתור יהודי, אלא גם בנוגע לכל מי שיבוא להצהיר על עצמו שרוצה לשנות מעמדו ומצבו כדי להכנס לכלל ישראל, שאין בהצהרה כזו ולא כלום אלא אם כן יקיים בפועל, או שכבר קיים בפועל, סדר הגירות מתאים להמסורה וכמפורט בספר השולחן ערוך, כנ"ל

אגרות קודש חלק יח מכתב ותש"ד

מאחר ורוב החכמים השיבו כי הגדרת יהודי היא לפי ההלכה, המצב לא השתנה בפועל, ואכן בעקבות כך בממשלה הבאה תשי"ט ר'

עזיבתם לא יישארו הצדדים השונים בממשלת ליכוד זו) ההחלטת הממשלה הייתה להעלות חוק זו לתיקון בכנסת.

אך חשש נוסף היה לשרי הממשלה - מייעוט העליה, לפי הקריטריונים ההלכתיים הללו הקובעים מיהו יהודי יכול להיות שפחות אנשים יחפצו לעלות לארץ בגלל שנישאו לנשים נכריות ולכן הורה שר המשפטים יעקב שמשון שפירא שבנוסף לתיקון חוק זה יתוקן גם "חוק השבות" הקובע מיהו יהודי לפי אותם הכללים, ובנוסף לזוגות מעורבים יינתנו זכויות "שבות" גם לילדיהם ושאר בני משפחתם יחד איתם², אחד מחברי הממשלה התנה ואמר במפורש שמאחר ולא נכתב "כהלכה" בחוק השבות, זה כולל גם אדם המתגייר בגיור רפורמי בחו"ל וגם הוא יקבל את אותם זכויות עליה כמו לכל גר צדק והוא יירשם כיהודי במשרד האוכלוסין.

תיקון זה לא היה ברצון המפד"ל שלא רצו להיכנס לכל מה שיכול להתפרש כסכנה לעליה וכו', אך בסופו של דבר הוסכם על הכל גם סעיף זה, אלא שגרים אלו לא יחותנו ע"י הרבנות הראשית.

ההצבעה בפועל

הצעת תיקון החוק נמשכה יומיים במהלכם העלו חברי הכנסת הסתייגויות רבות מהתיקון, וחלקם אף טען נגד התיקון כולו³:

- רוב חברי הכנסת שעלו לדבר ביקשו שמכיון וכעת אחרי מלחמת ששת הימים הייתה התעוררות גדולה ברוסיה למען עליה לארץ, ובוודאי יהיו נשים וילדים גוים שיעלו יחד עם משפחתם היהודית יש להקל בגיורם, כדי לכבד את עלייתם לארץ, בעודם מציינים כתבה עיתונאית המספרת על אישה שהתגיירה רק עבור ילדיה שלא יסתבכו במדינה והיא נפגעה מאוד מכך שבמקווה היו רבנים ש(לטענתה) צפו בה⁴.
- היו כאלו שאף הסמיכו עצמם על שיטות קבלת הגרים השונות של שמאי והלל, ומובן שעל הרבנות לנהוג כהלל.
- אם היהדות היחידה המוכרת בישראל היא לפי ההלכה ישנם מחבלים שאינם הייתה יהודייה וא"כ גם הם יהודים ויקבלו זכויות של יהודים, משא"כ אדם שנלחם בצה"ל ונהיה נכה צה"ל רק אמו הייתה גויה וא"כ הוא יהיה גוי.
- רוב העם היהודי כבר מזמן לא מקבל את ההלכה כגורם המאחד שלו אלא את הרצון שלו להיות מאוחד ואם כן למה פתאום ההלכה תכריע מי יהיה יהודי ומי לא, בענייני המדינה?

2. בשנת תשנ"ה שינה משרד הפנים את מדיניותו והפסיק להכיר בבני זוג לא-יהודים של יהודים אורחי ישראל כזכאי חוק השבות.
 3. כיוון שהרבי השיב על חלק מהשאלות כדלקמן, יובאו כאן השאלות וההסתייגויות הנוגעות לעניינינו.
 4. על זה ענו שם חברי הכנסת הדתיים כי על פי ההלכה על הרבנים לעמוד בחוץ.

נימוקי המחייבים היו: א) הפקיד מחויב להקשיב לנתונים שאומר לו האדם הבא להירשם ואין סמכות לשר הפנים בנידון זה, ב) הילדים שואפים לחיות בלאומיות היהודית כי אחרת אין להם, יוצאת דופן הייתה דעת יחיד: ג) אין משמעות הלאום כמשמעות ההלכה היהודית כמו שנפסק בתשכ"ב במפורש (כנ"ל).

נימוקי המתנגדים היו: א) על הפקיד לרשום את הנתונים ע"פ המסמכים שלפניו ועל שר הפנים להנחותו מה והיכן, ב) לא יכול להיות שילדים בני ארבע ושנה ירצו לחיות בלאומיות כזו או אחרת, ג) אין לאומיות חילונית, ופסק בית המשפט להוציא מכלל ישראל יהודי מומר הוא ע"פ הרעיון המובן לכל אדם.

הפסיקה לא הייתה מחייבת והיא הייתה הבעת דעה אישית של השופטים בלבד. בנוסף לכך בית המשפט פסק כי הוא איננו מתכוון כלל להכריע בשאלת "מיהו יהודי" אלא פסק זה רלוונטי רק עבור הפקיד הרושם.

פסק דין זה זעזע את כל עם ישראל החרדים לדבר ה' בעולם כולו, ומכל העולם נתקבלו תגובות שאין בכח אף אחד להפריד בין העם לדת ועד כמה פסק דין זה עלול לחולל תוהו ובוהו, הרבנות הראשית לכל לראש ערכה מחאה על סכנת פילוג העם, וכמה ימים אח"כ ערכה כינוס גדול ובו פסקה שאין פסק בית המשפט בתוקף, ובני שליט אינם יהודים ואסור לאף פקיד לרשום אותם כיהודים.

חקיקת החוק בכנסת

ההסכמים הקואליציוניים

בעקבות כך ביקשו המפד"ל מהממשלה להכניס רשמית בחוק מרשם האוכלוסין את הנחיות שר-הפנים חיים משה שפירא, טענתם הייתה כי פסק כזה גורם לפילוג בעם ישראל, מה שאין המדינה יכולה להרשות לעצמה לעשות, ולכן עליה לקבוע בחוק המדינה מיהו יהודי, ושההלכה היהודית תהיה היחידה שתוכל לקבוע מיהו יהודי בארץ כמו שהיה עד עתה. הקביעה בחוק נוסחה "יהודי הוא מי שנולד לאם יהודיה או שנתגייר", ובמדינת ישראל הרבנות הראשית היא היחידה שיכולה לגייר.

כמה ימים אחרי פסק הדין התכנסה הממשלה בתל-אביב, רוב שרי הממשלה תמכו בהצעה זו (חלקם עם הסתייגויות שונות), כדי לא לגרום למפד"ל לעזוב את הקואליציה, (חששם היה כי ע"י

1. בין המתנגדים לרישומם כיהודים היה סגן נשיא בית המשפט העליון דאז – משה זילברג, בהיותו שומר מצוות לא היה יכול להסכים לשופטים החילונים בעניין, בסוף שנת תשל"ה התפטר מבית המשפט, מעניין לציין כי הרבי הצטער על התפטרותו ואמר שכעת יצא שיש בבית המשפט רק שופטים לא דתיים, ומדוע לא היה יכול לנסות להישאר.

בנוגע לטענות להקל בגיור: לעזרא היה עניין עצום בעליה לארץ⁹ ועד שהלויים שלא עלו נקנסו על ידו שלא יקבלו מעשרות¹⁰, בכל זאת כשראה שהאנשים העולים לארץ עולים יחד עם "נשים אשדודיות" הורה לשלח את הנשים ואת ילדיהם כולם, ומכך שלא ניסה למצוא פתרונות והקלה בגיור להקל את העליה א"כ אין יכולת לאף אחד להקל בעניין כזה חמור אפי' בשביל עליית יהודים לארץ - א"כ אין סיבה יהודית להקל בעניין הגיור גם בשביל עליה גדולה מחו"ל. ולגבי אותה מתגיירת שהתלוננה ביאר הרבי: שכיוון שענינם של כמה יהודים צרה במקיימי ההלכה ובאחדות ישראל, הם שכנעו אותה לכתוב את מה שכתבה על אף שהיא בעצמה השלימה עם זה וכבר התגיירה גיור כהלכה.

בנוגע להשוואה לגיורי הלל המקלים אמר הרבי שגם הלל לא עשה מגר הצדק כהן גדול¹¹ למרות שזה היה רצונו.

בנוגע לטענה שא"כ ישנם מחבלים יהודים: יהודי שחילל שבת ע"פ ההלכה חייב מיתה, למרות שהוא יהודי, אין נוגע מעשים כדי להיות יהודי ואכן יהודי כזה לא יזכה לזכויות של יהודים אחרים, משא"כ גוי שהציל יהודים רבים בוודאי יקבל עולם הבא ויצטרף אל היהודים בעניין זה. והרי ה"דרושים" שנים שומרים על היהודים בארץ ואף אחד לא חשב לומר שהם יהודים, משא"כ יהודי בקצה העולם שלא שמע על ישראל יבקשו ממנו כסף.

בנוגע לטענה שההלכה לא מאחדת את העם היהודי: הרבי ציין לדבריו של נשיא צרפת באותה עת - ז'ורז' פומפידו - שאמר מדוע יש קשר בין יהודי התפוצות ליהודי ישראל, הרי הם צרפתים או אמריקאים והם ישראלים בלבד? והרבי אמר כי טענה כזו היא חזרה על דבריו של פומפידו, כולם יודעים שהיהדות היא אינה דת ולא לאום היא חיים, ולכן היא מקשרת בין יהודים מארצות שונות.

הרבי סיים שיחה זו בקושיא שאם יסכימו לכל גיור אפילו רפורמי של איזה רב שיהיה, יבוא יום ויאמר "רב" רפורמי שהיהדות היא שובת ביום ראשון, והיהדות מקיימת תפילות ליש"ו וכדו', ומי יודע מה יהיה הסוף¹².

במכתב מיוחד לד"ר יעקב רוזנטל מבאר הרבי עוד כמה נקודות שלא הובהרו בשיחה במפורש. הרבי מסביר כי חוק זה הוא הפעם הראשונה בו נעשה ניסיון בחוק לומר מיהו יהודי, ולאחר החקיקה אין פתרון מלבד תיקון החוק. אפילו הורדת סעיף הלאום מתעודת הזהות לא יסייע, מאחר ובחוק השבות מוכרחים להגדיר את היהודי.

לאחר ההצבעה נשמעו קולות שסוף סוף הבינה היהדות הדתית שכיום חובה לצאת מהגבולות ההלכתיים כדי לפעול דבר אמת, היו שאמרו שזה פתח כללי לויתורים בדת כדי לקרב את היהדות הדתית לדורנו זה. אך גם הם הסתייגו מההשלכות העתידיות של חוק זה כאשר יהיה שלום עם הערבים, מי יקבע אז מיהו יהודי ומי לא, כשכולם חיים יחד בשלווה לפי ההגדרות הללו כל תושבי הארץ והסמוכים לה - יהודים.

בפורים תש"ל התייחס הרבי לראשונה לעניין בפומבי⁵, "ראשית כל" - טען - "לא היה צריך להביא לחקיקה בכנסת מיהו יהודי", אין הכנסת - אשר בה נמצאים לא רק יהודים ותפקידה הוא לא יהודי - אחראית כלל לפסוק מיהו יהודי או לאו, זה עניין השייך לרבנים ולאנשים המתעסקים ביהדות, אין סברא לומר שמאחר ובנחרו אישי ציבור ע"י רוב המדינה הם יקבעו ע"פ הסכמים קואליציונים "מיהו יהודי" ולכן היה עדיף שעניין זה אכן יישאר כפסיקת בית המשפט בלבד, שבמרשם האוכלוסין יירשם כיהודי כל מי שמצהיר בתום לב שהוא יהודי⁶. ולא הכרעה מיהו יהודי.

וגם אחרי זה אמר הרבי אם כבר קובעים מיהו יהודי בכנסת לא יכול להיות שהמפלגות הדתיות תתפשרנה, אין הן עושות הסכם כזה או אחר - הן מצהירות מיהו יהודי לשיטתם, ואם כן חובה עליהם לא לוותר ולומר את שיטת הדת בגלוי שיהודי הוא רק מי שנולד לאם יהודיה או שנתגייר כהלכה בלבד ללא כל משמעות אחרת, "גיור רפורמי הוא פחות מהצהרה להיות יהודי שהתקבלה על ידי בית המשפט" - אמר הרבי "בגיור רפורמי מחר יכול האדם לבוא ולבקש להיות גוי והוא חוזר להיות גוי, וכל חודש להיפך".

ולטענתם שאם יתנהגו כך הכנסת לא תקבל כלל את ניסיון החקיקה הגיב הרבי שכל עניין שהוא רק חצי אמת לעולם לא ייתקבל, ולכן להצהרה שיהודי הוא גם מי שנתגייר בגיור רפורמי יש משמעות שהיהדות היא לא הלכתית וממילא ניתנת לשינויים, ובנוסף יטענו - אמר הרבי - שאין הבדל בין יהודי שהתגייר גיור רפורמי ורשום כיהודי, ליהודי אחר ולמה שאתו הרבנות לא תחתן. תשובתו המרכזית של הרבי לטענה זו הייתה שמה שהיה נדרש מהמפלגות הדתיות בעניין זה היה פשוט להתעקש עוד מעט, ואולי למצוא את עצמם באופוזיציה לשלושה ימים אך מיד הממשלה הייתה מחזירה אותם, פשוט היו צריכים לומר שההלכה זה היסוד היחיד והאמתי שלהם⁷.

בנוסף הרבי ענה על רוב הטענות שנשמעו בכנסת עצמה לגבי נידון זה⁸:

9. הרבי אף ציין כי בתנ"ך מסופר סיפור על מלחמה שנמשכה שישה ימים ונגמרה בניצחון סוחף של עם ישראל אך בגלל התרפסות בעיני האויבים נהפך הניצחון להפסד.
10. על אף שהיה לו כבוד ללויים ולמתנותיהם.
11. מסכת שבת דף לא א'.
12. כבר היה לעולמים שהיהודים המשיחיים ביקשו להיכנס לארץ ע"פ חוק השבות גם כן.

5. שיחת פורים תש"ל.

6. אף שלפי זה יוצא שמצהיר שמשקר ואפילו הפקיד המצווה יודע שזה שקר.

7. כמו שהיו בפועל הנחיות שר הפנים עד תביעתו של מר בנימין שליט.

8. על אף שהיה נגד החוק מצד עצמו, ביאר כמה טענות שהיו נגד החוק.

בהמשך המכתב כותב הרבי את עיקרי שיטתו:

נקודת התורפה בכל הענין, אבל גם לזה לא מצאתי מוצא במצב ההזה, הוא עצם המצב - שגוף הנבחר על ידי כל אחד ואחת הדרים בארץ ישראל, בלי הבדל דת או אפילו הלוחמים נגד הדת, ביזו להחליט בשאלה כזו. בלשון אחר, המזנה יהודי הוא מזנה בהלכה ובדת, זאת אומרת שאין כל מקום לחוות דעת של אלה שאינם מזמחים בעניני דת והלכה ולא מזדהים עמה, ועל אחת כמה וכמה - להצביע ולהחליט בזה. אלא כיון שכמדובר שהמצב בהוה הוא ששנים וחצי מיליון בני ישראל חקקו בשבילם חוק שהוא שקר עגמי - לומר שאפשר גיזר גם שלא על פי ההלכה, גיזר מני' ובי', הרי צריך למצוא עצה לבטל החוק בהקדם הכי אפשרי. ואם לערוך מלחמה להוכיח שגיזר זהו מזנה בהלכה, וכן יהודי זהו מזנה בהלכה וכו' וכו' נגד אלה שלא תועיל להם כל הוכחה בראיות ובמקורות, כי אם הוכחה אחת מכרעת לגבם והיא איזו מפלגה חזקה יותר, ומי מבעלי מפלגה פלוגית יש לו קשרים יותר וכו' הרי מלחמה זו תאריך ימים ושנים ואי אפשר לדעת כלל התוצאות. מה שאין כן הדרשה לכתוב "גיזר כהלכה" שאין זו אלא דרישה של סטאטוס קוו, שלא כסגנון העתונים והמתפלספים בזה שהיא דרישה חדשה וכו'. ואדרבה, עד ענין שליט הי' מזבן בפשטות מיהו יהודי ומהו גיזר, ובפרט לאחר המשאל שערך מר ב.ג. שי, ופשוט כל כך אשר תיכף ומיד הוציא כל הבעי' מסדר היום.

- מכתב מיום ה' מר חשוון תש"ל, אג"ק חכ"ז אגרת י" ב'

מסקנתו של הרבי הייתה כי המפלגות הדתיות גרמו למשבר חסר תקדים בתולדות היהדות, כשהכירו - כבאי כח הדת - בגיור שלא כהלכה! וכל מה שזה פעל היה רק חסרון ביחס אל הדת בעיני אלו שאינם דתיים.

קריאה שניה ושלישית

לאחר ההצבעה בקריאה ראשונה היה נראה כי נפתר משבר "מיהו יהודי", על ידי ויתורים משני הצדדים. ולכן ביום ג' אדר ב' תש"ל, התכנסה הכנסת לדון בחוק זה בקריאה שניה ושלישית.

במהלך הישיבה הציע לראשונה ר' מנחם פרוש לתקן את החוק ולהוסיף את המילה "כהלכה" לחוק, והיה ולא תתווסף המילה

"כהלכה" מפלגתו תצביע נגד החוק, במהלך הדברים הוציא סידור רפורמי להראות את האבסורד שישנו בגיור ע"י רבנים שאינם מאמינים בה' ובארץ הקודש, ובעודו קורא מתוך הסידור את ההשמטה המכוונת של המילים "ולירושלים עירך ברחמים תשוב", הוא השליך את הסידור על הריצפה ורקק עליו. הכנסת "הזדעזעה" (כביכול) ממהלך כזה המבזה אמונה דתית של יהודים אחרים ובפרט בסידור, וביקשו ממננו להתנצל, ואכן בסיום הישיבה הוא התנצל על זריקת הסידור ואמר שלא כאן היה המקום לעשות את זה - למרות שהיה בסערת רוחות, עם זאת היה מותר לו לזרוק את הסידור שהרי זה כעין ספר תורה שכתבו מין שמותר לשורפו.

הסתייגויותיהם הרבות של חברי הכנסת החרדיים לא נתקבלו והחוק נתקבל ברוב של 51 ח"כים.

באחרון של פסח אותה שנה תוך כדי שיחה ארוכה וכואבת בנושא הרבי התייחס לעניין הזה ואמר בחיך "כיוון שכבר הסתכסכתי עם חלק, אני יכול להסתכסך עם כולם", והתכוון לכך שיכול לדבר גם על אגודת ישראל:

לאו דווקא שהוא היה צריך לעשות זאת מראש, אבל אחרי שכבר עשה זאת היה אסור לו לחזור בו מזה שהרי לסידור זה יש גדר של מסית ומדיח ואין ללמד עליו זכות, הרבי הוסיף שאין כזה דבר ש"אין זה המקום לעשות זאת" שהרי "להוי' הארץ ומלואה", ובפרט שזה לא "ספר תורה שכתבו מין" אלא הרבה יותר גרוע, בסידור זה יש מינות בעצמה, זהו ספר של המינים בעצמם שהרי הם כופרים בתחיית המתים!

מהלך העניינים שהביא לפסק דין הרבנות הראשית

החל מהעת שהחוק התקבל בכנסת, הרבי פעל בכל תוקף שהמפד"ל יצאו מהקואליציה ואולי כך יתקנו את הנזק שכבר גרמו עם פעולתם בחקיקת ה"חוק האומלל" (כפי שהרבי כינה את חוק מיהו יהודי), הרבי הרבה להתייחס לכך בפומבי ותבע מאישי ציבור ורבנים למחות על שהיית המפד"ל בממשלה כזו. בתחילת חודש סיוון פסקה הרבנות הראשית שאסור לשהות בממשלה עפ"י ההלכה, אבל עד לפסק דין הרבי ביאר את מסקנתו בכמה אופנים.

לפי מהלך העניינים הנראה בארץ כולם אמרו שזה עוד ניצחון של הדתיים בממשלה זו, שהרי המדינה הסכימה וחקקה שהיהדות היא לא לאומיות בלבד (כפסק בית המשפט), אך הרבי התעקש לתבוע שיפרסמו בארץ שהחוק הזה הוא לא "חוק דתי", הוא לא

בארץ, אך עדיין נשארה הבעיה העיקרית שאומרים שחוק זה הוא חוק דתי.

לאחר תקופה הציע שר המשפטים את דעתו כי רק היא תחשב ליהודייה (מאחר ועתירתה קדמה לחקיקת החוק), אך הממשלה תתחייב בכתב כי לא ינתנו יותר גיורים רפורמים בארץ, המפד"ל לא קיבל את עמדתו וביקש לקבוע בחוק גם את העניין הזה. כאשר הדיון עבר לשינוי בחקיקה ההגיון אמר שישנה הזדמנות גם למחות על אי הוספת המילה כהלכה, ורבים אכן הבינו כי בזה תלוי העניין, והיה והמפד"ל יתפטר מהממשלה הם יחזרו רק אם יתוקן החוק כולו לכל פרטיו, וזה הוביל גורמים נוספים להתערב בעניין, ולתקן את חוק "מיהו יהודי" אחת ולתמיד.

בתחילת חודש סיוון הביעה הרבנות הראשית בראשות הרב אונטרמן את דעתה, כי על פי ההלכה אסור לרשום את הגרים הרפורמיים - שנתגיירו בארץ ובעולם - כיהודים, ועל השרים הדתיים להתפטר מהממשלה כל עוד לא יתוקן החוק, לשון ההחלטה¹⁵:

מועצת הרבנות הראשית לישראל בישיבתה מיום ה' ער"ח סיון תש"ל, דנה בכובד ראש על המצב המסוכן שיתחווה על-ידי שלא הודגש בפירוש בחק. שהגיון יה' כהלכה, דבר שיזעזע את כל בית ישראל מקצה עולם ועד קצהו, ויפגם את העם פילוג שלא הי' כמוהו למן סוד אפרים מעל יהודה, והחליטה פה אחד: א. כל גיור שנעשה, בין בארץ ובין בחו"ל, שלא כדין וכהלכה הקבועה ועומדת למן סיני ועד הנה, - איננו גיור. ואין לא-יהודי נעשה ליהודי אלא על ידי גיור כהלכה. ב. אסור על פי דין תורה לרושמי מרשם התושבים והאחראים עליהם, לרשום אינו יהודי כיהודי בעוד שלא נתגייד כהלכה. ג. הרבנות הראשית פונה לממשלה בבקשה נמרצה להביא בכנסת תיקון להחק ע"י תוספת המלה "כהלכה". ד. אם ח"ו לא יתוקן החק כנ"ל על נציגים הדתיים לעזוב את הממשלה, כי לא יתכן להשתתף באחריות הענין כחברי הממשלה

- לשון החלטת מועצת הרבנות הראשית ה' סיוון תש"ל.

הרב אונטרמן קיבל מכתב מפורש מהרבי ובו תביעה לפעול לתיקון החוק כולו:

"במענה למכתב כבוד הדר"ג, דעתי בהענינים מבוארת בְּדִבְרֵי בְּפִרְוִים וּבְל"ג בעומר, וּמֵאֵז

הישג לדת אלא להיפך. ברגע שהמפלגות הדתיות הסכימו שיהודי זה לא עניין אמיתי אלא כל מי שרוצה יכול לעשות בזה כרצונו - הרי זה חורבן לדת! רק כשזה יפורסם יוכלו הדתיים בכנסת לחזור בהם ולומר "טעינו, זהו לא חוק דתי אנו רוצים לחזור למצב הקודם כאשר לכולם היה ברור "מיהו יהודי" ומיהו לא, ולא חקיקה בכנסת תוכל לשנות ולתקן את ההגדרה".

באותה עת הממשלה בישראל ניסתה בכל כוחה להשאיר את ממשלת הליכוד הלאומי בארץ כדי לשמור על מורל העם היושב בציון במצב קשה של מלחמה¹³, ולכן - הסבירו אנשי המפד"ל את החלטותיהם - אין הם יכולים לצאת מהממשלה.

הרבי הגיב על כך בחומרה ואמר כי רופא לא יכול לומר לחולה שהוא בריא כדי לשמור על מורל גבוה של החולה! ומה גם ששמירה כזו על מורל העם היא שקר ולא תחזיק מעמד הרבה זמן¹⁴. היו שטענו כי כעת לא היה שום עליה של גר רפורמי וכשזה יהיה המפד"ל יצא מהממשלה. אך הרבי אמר שבמצב של פיקוח נפש לא יכולים לחכות אפילו רגע אחד וחייבים מיד לצאת מהממשלה, והם מצדם או יתקנו את החוק או יסכימו להורידו חזרה מסדר היום.

לאחר ל"ג בעומר נפגש חה"כ מטעם המפד"ל זבולון המר עם הרבי והרבי אמר לו שחובה לפרק את ממשלת הליכוד הלאומי אם לא יתוקן חוק מיהו יהודי מיד, הרבי ביאר את שיטתו בכך שגם חברי כנסת ממפלגת העבודה לא רוצים יותר את ממשלת הליכוד הלאומי וגם למפד"ל מותר לפרק את הממשלה הזו.

לפני חה"ש הורה הרבי לדבר על תיקון החוק בבתי הכנסת בדרשות חה"ש.

פרשת הלן זיידמן

מיוחדת מאוד הייתה פרשת גיורה של הלן זיידמן, האשה מקיבוץ נחל-עוז התגיירה בגיור רפורמי, והגישה תביעה לבג"ץ להירשם כיהודייה מיד לאחר פסק דין בית המשפט בעניין בני שליט, העתירה לא נידונה עד לאחר חקיקת החוק. שרי המפד"ל אמרו כי אם לא תתנגד הממשלה לבקשתה ייאלץ המפד"ל לשקול את שהייתו בממשלה, במשרד המשפטים הסבירו שגם המפד"ל מקבלת גיור רפורמי הנערך בחו"ל אך היא מתנגדת לגיור הנעשה בארץ, אך משרד המשפטים אינו מקבל עמדה זאת, ולכן לשיטתו חובה לרשום אותה כיהודייה.

הרבי התייחס למצב ואמר שהבעיה נשארה בעינה, מפד"ל רק אמרה שהיא תצא מהממשלה כי לא מכבדים את ההסכמים, או שלא מכבדים את הרבנות הראשית כי היא היחידה שיכולה לגייר

13. מלחמת ההתשה.

14. הרבי אף ציין למצע המפד"ל ארץ ישראל לעם ישראל על פי תורת ישראל, ואמר שבוודאי לפי זה הם חייבים לצאת מהממשלה.

15. שהובאה במכתביו של הרבי כלשונה פעמים רבות.

הבעיה המהותית לא נפתרה ע"י גיורו המהיר של הרב גורן וממילא לא תוקן החוק "כהלכה" למגינת ליבם של הרב אונטרמן וחסידיו חב"ד.

מאותה התקופה העיתונים הפסיקו לכתוב על סוגיית הגיור הרפורמי בארץ, הרב¹⁶ טען כי הצנזורה בישראל אסרה לכתוב יותר על מיהו יהודי, כדי שלא יתעוררו הצדדים הניצים וימשיכו להתווכח בעל כרחם. מכל ויכוח זה היה יכול לשרור שקט, ואף קול צעקה לא היה עוזר להחזיר את הדבר חזרה לסדר היום, כדי להחזיר את העניין לדיון היה צריך עניין גדול מאוד שיעורר את הסערה בנושא "תיקון החוק" שוב.

לאחר פסק הדין

לאחר סיום מערכה זו חשו חברי הכנסת הדתיים בנוח, גיור רפורמי בארץ לא הוכר עדיין כגיור, גיור רפורמי מחו"ל - עוד לא נפוץ כרגע, ולכן ראו שפסק הדין של הרבנות לא תקף במצב זה, הוא שייך כאשר ישנה סכנה דחופה למהות הגיור בארץ.

הרבי - לעומת זאת - המשיך לציין לפסק דין הרבנות הראשית, באומרו כי כל עוד לא תוקן החוק חובת ההתפטרות מהממשלה בעינה עומדת.

בעשרות משיחותיו ביאר הרבי את מסקנתו זו, בנוסף לנזק הכללי שיצרה עצם ההתעסקות במיהו יהודי, נוצר מצב שעשרות גוים ברחבי העולם מתגיירים גיור רפורמי בכדי לעלות לישראל ולקבל תעודת עליה, הרבי ציין מספר מקומות שבהם פשוט עסוקים בגיורים כאלו שיוצרים חורבן ובלבול לעם היהודי היושב בציון. המפד"ל לעומת זאת לא ראה את המצב הזה כנורא כל כך, בעיקר מפני שמצב העליה לארץ היה כל כך ירוד ולא היה נראה באופק אדם שיתגייר אך ורק בכדי לעלות לארץ¹⁷.

ביום י"ב בתמוז תש"ל נפטר ר' חיים משה שפירא שר הפנים, לאחר שנים רבות בהם היה מנהיג מפד"ל בארץ. סיפר הרב שמואל חפר מהעסקנים הבולטים בנושא שלימות העם: שבעת חוליו של הרב שפירא נכנסו לבקרו מנהלי הועד לשלימות העם ואמרו לו בשליחות הרבי כי אם יבטיח שיתפטר עד שיתוקן החוק, הוא יבריא ממחלתו! הוא סירב להצעתם ונפטר לאחר תקופה קצרה. בשל פטירתו, נכנס לכנסת ד"ר אבנר חי שאקי. מחליפו בתפקיד שר הדתות היה השר יוסף בורג.

בשבת נצבים וילך תש"ל ביקש הרבי שבראש השנה הקרב (תשל"א) ילכו החסידים אל בתי הכנסת וידברו איתם על תיקון

החששות וכו' נתבססו ביותר. הניסוח הקיים דחוקים אלו מתפרש ע"י רבים, ובפרט הנוער, לאמיתתו - היינו: כביטול, ר"ל, ולא רק במציאות אלא גם באופן רשמי וחוקי דהבדלת ה' יתברך בתורתנו הקדושה בין ישראל לעמים, והיא סכנה היל"ת לעצם קיום אומתנו בתפוצות ובארץ. כל בא-כח דתינו היושב עתה בממשלה מוסיף עוד לכל זה גושפנקא דתית - היפך דין תורת אמת! ואי אפשר לחזק הביטחון והמזרע דעם ישראל ע"י היפך האמת, ואדרבא. ויהי רצון מאלקי הצבאות שהצבא המגין במסירת נפש ממש על ארצנו הקדושה ועמנו היושב בה ינצח ובקרו ובנצחון גמור ובלי קרבנות, ח"ו, יבוא השלום בארץ "ושכתם ואין מחריד". והצבא דהעסקנים הדתיים שעליו לשמור על קדשי עמנו והרבנים בראשו יאמרו דעתם גלוי וברורה בחוקים הנ"ל עם כל המסקנות מזה. וסוף סוף גם אלה שאינם מכירים לעת עתה בסכנה האיזמה שבהחוקים, יצטרפו אליהם ויתקנו הפרצה, כי לב כל אחד ואחת בישראל ער הוא להשם ולתורתו אמת".

- אגרות קודש חלק כ"ו אגרת ט' תקנ"ו

המערך התנגדו לכל שינוי בחוק זה, והמפד"ל הודיע כי אם לא יתוקן החוק הם יפרשו מהממשלה ביום בו נגמר האולטימטום של בג"ץ לשר-הפנים לרשום את גב' זיידמן כיהודייה. המשבר נראה קרוב מתמיד ויד תומכי ההלכה הייתה על העליונה.

ביום בו פקע האולטימטום הצליחה אשתו של הרב שאר ישוב הכהן לשכנע את גב' זיידמן לעבור גיור אורתודוקסי מהיר אצל הרב גורן¹⁶, ואכן בצהרי היום הייתה גב' זיידמן גיורת כדת וכדין אצל הרב גורן בתל אביב ושמה בישראל "רבקה", מיד בעודה יהודייה כשרה פנתה אל בג"ץ וביקשה לבטל את הדיון עליה כדי למנוע את המשבר הממשלתי.

המפד"ל מיד אישר את גיורה, כדי שמבחינתו הוא כבר לא יהיה מחויב להתפטר מהממשלה ולתקן את החוק, ובזמן הקרוב יחשבו כיצד למנוע גיור רפורמי בארץ בעתיד - עניין שכעת אינו על הפרק¹⁷. ותקופה קצרה לאחמ"כ הם הביעו את דעתם שהמחלוקת תתוקן בדרכי שלום, ובשיתוף פעולה.

16. דיון הציע למערך לפנות לרב גורן וכן העניין ייפתר.

17. על הגיור המהיר התעוררו הרבה שאלות, הרבי אמר בשיחה שזה עניין של הרבנים בארץ ואין שום עניין לקשר את זה עם תיקון החוק ה"אומלל".

18. בהתועדות י"ט כסלו תשל"א.

19. מה שהתברר לכולם כטעות איזמה כנתגלתה פרשת גיורי וינה כדלהלן.

נושא זה הוא בעייתיות בפני עצמה בכל הקשר בין הרבנות בארץ לבין העולים וגיורם בחו"ל²⁰, אך הרבי רצה לומר שכשם שגיורים כאלו נערכים בוונה כדי שיהודים יכולו לעלות לארץ, כמו כן בכל העולם²¹ נערכים גיורים רפורמיים הגורמים שגם גויים יעלו לארץ ללא כל חשש.

הרבי²² אף הוכיח ששיטת המפלגות הדתיות היא בעד להקל בגיור גם כאשר הוא נגד ההלכה, שהרי בתחילה הודיעו מהמפד"ל שגיור זה הוא עפ"י הרבנות הראשית, בה בשעה שלרבנות לא היה מושג מה הולך שם, עד כדי כך שרוצים לבדוק בעצמם מה הולך שם, ושיטתם זו היא זו שגם גורמת להם לא לתקן את החוק, יתירה מזו - הוסיף הרבי - אנשי הרבנות עצמם לא ילכו להתפלל בבית הכנסת של הרב המגייר. בכך קישר הרבי פרשייה זו עם תיקון החוק, התיקון היחידי הוא לעורר את נציגי הדת שילחמו על כבוד הדת עד הקצה האחרון, לולא זאת מי יודע לאן נגיע.

וכאן הטיל הרבי את הפצצה ואמר שהבעיה בוונה היא אינה רק חשש לגיור שלא עפ"י ההלכה, הרבי אמר כי ידוע לו ממקורות נאמנים בוונה שכאשר באים למשרד הקליטה זוג יהודי וגויה על מנת לעלות לארץ, אומרים אנשי המשרד לגוי "למה לך להיכנס לכל הנושא של גיור עפ"י ההלכה, אנחנו נרשום שגם אתה יהודי!" על ראשי משרד הקליטה מוטלת האחריות על כל הגויים הללו שנכנסים לארץ, שומא עליהם להשיב את הפקידים חזרה לארץ ולשלוח לשם מישהו אמין²³.

דברי הרבי עוררו רעש גדול בארץ, עצם הדיבור נגד המפלגה באופן רשמי היה מפתיע לחלוטין. עקב כך היו מראשי המפד"ל שביקשו מהרבי את שמות הגויים נכנסים לארץ שדיווחו לו על "גיורם" החפוז, הרבי ביאר שלא ייתן ששמותיהם יתפרסמו ברבים כדי שלא יצירו את צעדיהם האנשים המבקשים להקל בגיור²⁴.

הועד לשלימות העם

בי"א ניסן תש"ל הורה הרבי להקים את הועד לשלימות העם, בראשו עמד הרב חיים יהודה פלדי יהודי שבצעירותו למד בשיבת בפרשבורג, מבית הונגרי, לימים היה עורך עיתון הונגרי של מפא"י. לאור בעיה בריאותית, הוא התחיל להתקרב לרבי ולבקש את עצותיו וברכותיו. כשהחל עניין "מיהו יהודי" להתעורר, הוא לקח זאת ללב והגה רעיון להקים תנועת המונים ולצאת למען

חוק מיהו יהודי, הרבי הסביר כי ביום ראש השנה מזכירים בתפילת המוסף על מתן תורה שעיקרו היה בחירת היהודים מכל העמים, ולכן חשוב ביום זה לעורר את לב העם היהודי בסכנה שבערעור על יסוד זה.

בו' תשרי תשל"א ביקש הרבי שוב מהחסידיים לדבר על תיקון החוק - והפעם ביום הכיפורים, הרבי שוב הסביר כי ביום כיפור היה מתן תורה הסופי באופן שלא ניתן לערעור נוסף, ולכן גם כעת יש לדבר על זה.

גיורי וינה

רקע כללי

בשנים הראשונות למדינה היה נתק עצום בין יהודי ברית המועצות ליהודי הארץ, התעמולה הסובייטית השקריה, וכן התנועה הקומוניסטית בישראל גרמו לרגשות לאומיים כלפי רוסיה, מיד לאחר מלחמת ששת הימים התחילה התעוררות גדולה מאוד בקרב יהודי ברית המועצות לשוב לצור מחצבתם, אנשי המדינה קישרו זאת עם רצונם לעלות למדינת ישראל ובחרו לסייע מאוד לכל המבקש לעלות ולהתגורר בארץ. כדי שיכולו להכניס לעלייתם לארץ עוד באירופה, הקים משרד העלייה והקליטה משרד מיוחד בוונה בו רשם את העולים לארץ, בדק את נכונותם ואת יהדותם, במשרד זה עברו רוב העולים מרוסיה בשנים תשכ"ט-תשל"א.

בוונה היה הרב באותה העת פרופסור עקיבא אייזנברג, רב זה הוסמך לרבנות בסמינר לרבנים של הקהילה הנאולוגית (הרבנות בארץ לא מכירה ברבנים אלו כרבנים), ובנוסף שימש כיו"ר ה"מזרחי" בוונה, ובראשותו הוקם בית דין מיוחד לגיורים, גיורים אלו סייעו לגויים שהתחתנו עם יהודים לעלות לארץ כיהודים. בתחילת השנה כתב אחד העיתונים שגיור זה הוא חשוד ומהיר מידי, ישיבת המפד"ל נתכנסה אז והודיעה כי גיור זה נעשה ע"י הרבנות הראשית ואין סיבה לדאגה, אך לאחר כמה ימים הודיעה הרבנות הראשית כי אין לה שום קשר ושייכות לגיור בוונה, ולכן הרבנות הראשית הודיעה כי היא תשלח משלחת לבדוק את הגיורים הללו.

עוד קודם שליחת הרבנים לוינה הרבי עורר את הנושא לראשונה כחלק מהמאבק על תיקון החוק בתוועדות י"ט כסלו תשל"א, הרבי אמר כי עצם זה שהתפרסם שגיור זה הוא על דעת הרבנות הראשית ואח"כ התברר כי "לא דובים ולא יער", זה כבר גורם לחשש כבד על אודות הגיור עצמו, בפרט שהרבנים הנוסעים לא יהיו יכולים לבדוק כיצד עבדו הגיורים אלא לבדוק מה קורה כעת.

20. שהרי גיור זה הוא גיור אורתודוקסי באופן רשמי.

21. הרבי מנה את צ"לה וקליפורניה.

22. במוצש"ק י"א שבט תשל"א.

23. שיחה זו של הרבי פורסמה בעיתונות דאז.

24. חלק זה המדבר על גיורי וינה עוד לא נשלם (אודות המשלחת הרבנית לוינה, ודברי הרבי עליהם וכו') וכן להשלים את שאר חלקי הסקירה, ועוד חזון למועד.

הפיגוע באביבים

ביום שישי ט"ז אייר תש"ל בשעות הבוקר המוקדמות, יצא אוטובוס ממושב אביבים, כאשר הוא מסיע תלמידים אל שני בתי ספר אזוריים, כמנהגו מדי יום, בהגיעו לנקודה מסוימת בכביש בה ארבו מחבלים, פתחו המחבלים לעברו בירי אוטומטי מאסיבי משני צידי הדרך, באוטובוס היו כ-30 ילדים מכיתות א' עד ג', מורות ושני מבוגרים נוספים. 9 ילדים נרצחו (בין הגילאים שש עד תשע), 3 מבוגרים נרצחו אף הם (ביניהם נהג האוטובוס) ו-19 ילדים אחרים נפצעו באופן רציני מן הירי.

ביום ראשון ל"ג בעומר נערך תהלוכה בהשתתפות הרבי בחזית 770 והרבי דיבר בכאב מול הילדים במשך זמן מה על ה"גזירה האיומה", וביקש משרי המפד"ל להתפטר. בין מנחה לערבית ערך הרבי התוועדות שלא מן המניין בה אמר שהתוועדות זו היא המשך למה שלא היה יכול לומר בבוקר מול הילדים, הוא ביאר כי זהו מצב לא רגיל, בדרך כלל בעת מלחמה יורים על חיילים וכאן היה רכב של חיילים לפני הילדים ובכל זאת לא ירו עליהם אלא על הילדים, זה לא הגיוני בשיטות מלחמה. אלא כשמכניסים גוים לארץ זה נותן פתח לכל גוי להיכנס לארץ ולערער את ביטחונה לכן גם קרה מאורע מזעזע זה!

הרבי אמר ששאלו אותו מניין לו הביטחון הכל כך גורף שכל הבעיות הביטחוניות הם בעקבות שינוי החוק, והוא ענה עפ"י הרמב"ם שאומר שבעת צרה על הציבור חובה לפשפש במעשים ולמצוא את הסיבה לכך, ומעשה כזה נורא (של רצח ילדים) קרה רק בעקבות עניין נורא כזה. ויתירה מזו: בד"כ הוא לא נוהג להתערב בחוקי מדינת ישראל על אף שהם נגד הלכה, אבל כאן זהו עניין של פיקוח נפש ואי אפשר לוותר עליו.

בשיחה מיוחדת שנשא הרבי ביקש מנשי חב"ד בעולם לשלוח מברקים לראש הממשלה ג. מאיר, ולבקש ממנה שמאחר ובניהם נופלים במאבק הן מבקשות ממנה לנסות לפתורת את הבעיה כדי שבניהם המשרתים בצבא יוכלו להגיע בשלום הביתה.

תיקון החוק. הוא כתב על כך לרבי והרבי קיבל את הצעתו. בוועד הראשוני היו שלושה חברים: פלדי, סגנו מר צבי נדיבי שהיה סגן מנהל התיכון צ'רניחובסקי בנתניה (הוא היה פצוע מלחמה ולא דתי, אבל התקרב בסוף ימיו והניח תפילין).

ועד זה החל מיד להרעיש את כל הציבור היהודי בכדי לתקן את החוק, מאבק זה נשא רק מעט מאוד סממנים חבדיים, בעיקר מפני שהרבי לא רצה שמאבק זה יתפס כמאבק שלו במדינה, אלא כמאבק היהדות כולה עבור שלימות העם²⁵.

הבעיות הבטחוניות בעקבות החוק

הרבי ציין שעל ידי הכנסת גוים לארץ גורמים לחוסר ביטחון שהרי הוא נשאר גוי ברוחו (שהרי התגייר רק על הנייר, ולא שינה את אורחות חייו), ואז כשיהיה מאבק בין מדינתו לבין ישראל הוא יהווה גיס חמישי לטובת מדינתו.

מעורבות רוסית במצרים

בסוף חודש ניסן תש"ל להפתעת הציבור בעולם כולו החלה מעורבות רוסית קיצונית ומפורשת בחזית המלחמה עם מצרים, מטוסים רוסיים החלו להתערב במרדפי האוויר של חיל האוויר הישראלי, וחיילים סובייטים רבים נשלחו עם ציוד כבד למצרים, חשש כבד היה באותה העת כי רוסיה הסובייטית רוצה להפוך את מצרים לחלק מברית המועצות.

בהתוועדות מיוחדת בשבת מברכים אייר הרבי ציין לדבריו של רב שאמר שבכלל אין להקל בגיור שלא כהלכה, אך בנוגע לרוסיה בלבד - כדי לפעול גידול בעליה ואי סכסוך עם רוסיה - ניצתן להקל בגיור וכל מי שרוצה להיות יהודי יוכל לעלות לארץ, ותוך כדי דיבור מצרים החלה להתערב גם בגלוי בעניינים הישראליים, והביאור בזה הוא: כשנותנים לגוי רוסי חלק בארץ ישראל ממילא רוסיה מקבלת ג"כ "בעלות" על ארץ ישראל ומתחילה להביע דעות בזה, ברגע שיתקנו את החוק הכל יבוא על מקומו בשלום.

25. וכשהפך לעניין חבדי" בלבד הורה הרבי להפסיק לפעול בעניין כדלהלן.

נספח

סקירה אודות מבצע יום הולדת

במהדורה שני' עם הוספות

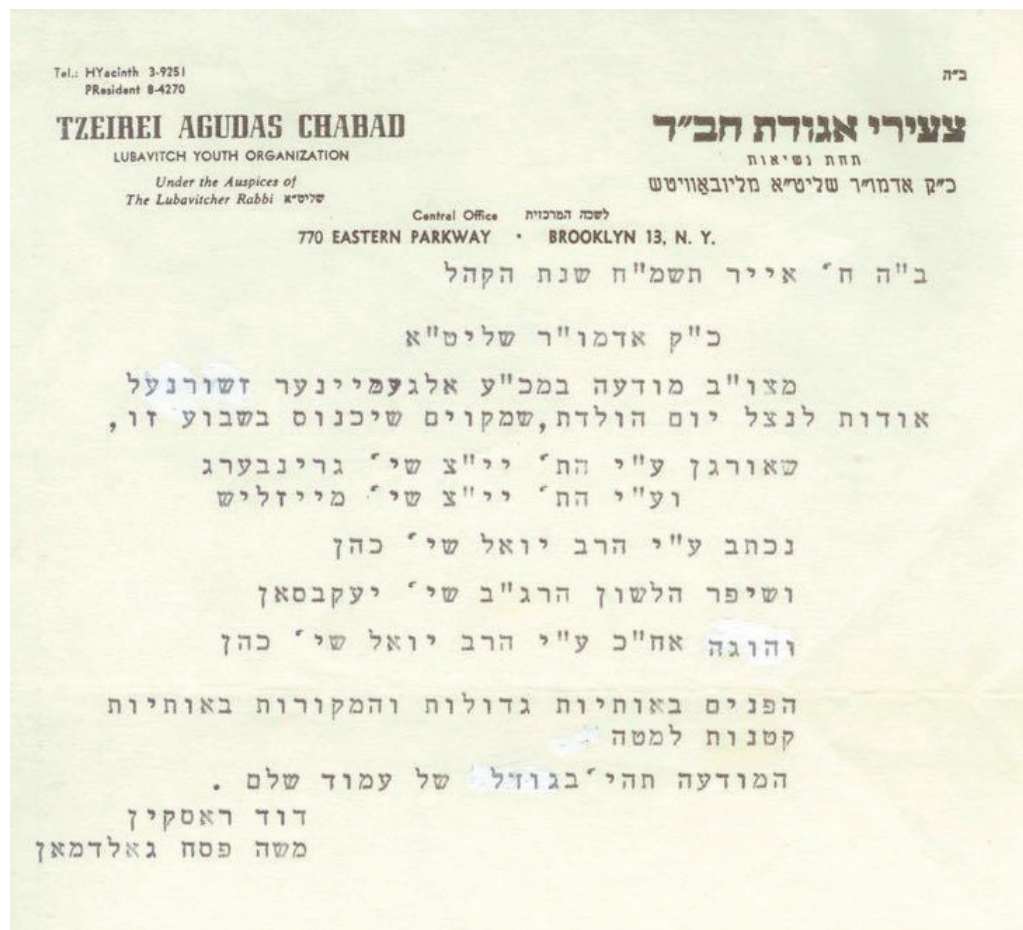
א. ידוע לכל אשר ביום הבהיר כ"ה אדר תשמ"ח, יום הולדת הרבנית הצדקנית נ"ע, וכשלושים יום לאחרי הסתלקותה בכ"ב שבט תשמ"ח, יצא הרבי במבצע יום הולדת לזכות ולעילוי נשמתה. הרבי הזכיר אז בשיחה את סדר ההנהגה של יום ההולדת שפירסם כ"ק אדמו"ר מהוריי"ץ נ"ע, שבדורות הקודמים היה ידוע רק ליחידי סגולה, וביקש לפרסם מנהג זה לכל בני ישראל, אנשים נשים וטף. הרבי סיים שמבצע יום הולדת תמחר ותזרו עוד יותר את לידת עם ישראל, בהגאולה האמיתית והשלימה, שנמשלה ללידה מהגלות הנמשל לעיבור.

ב. בהתוועדויות דש"פ ויקרא ובהשיחות די"א וי"ג ניסן המשיך הרבי לעשות שטורעם אודות מבצע זה ובמיוחד בהתוועדות אחרון של פסח תשמ"ח שדיבר בארוכה אודות מבצע זה.

בין הדברים שאל אז הרבי שלכאורה אפשר לתמוה על ענין השמחה שביום ההולדת, שהרי האדם נברא לשמש את קונו, ומכיון שאין אדם יודע מה יה' בסופו, שלכן אמרו שנוח לו שלא נברא, וא"כ מה מקום לשמחה על ענין ההולדת, וביאר שעל יסוד הכלל בהלכה שכל ישראל בחזקת כשרות, היינו שבודאי יקיים כל דיני התורה ומצוותי', ולכן יום ההולדת הוא יום שמחה כי זהו היום שבו ירדה נשמתו לעולם כדי שיוכל לשמש את קונו, ומצד חזקת כשרות בודאי יתנהג כן בפועל ממש. הרבי סיים שהשמחה ביום ההולדת היא שבח והודיה להשי"ת על עצם לידתו וכללות מציאותו.

ג. מיד לאחרי השיחות הנ"ל התעוררו אבי הכלה הרה"ת יוסף יצחק שי' גרינברג ביחד עם הרה"ת יוסף יצחק שי' מייזליש ועוד כמה מתלמידי התמימים לערוך מודעה ולפרסם בעתונים את המבצע לקהל הרחב כפי הוראת הרבי בשיחת כ"ה אדר.

החוזר הרה"ח הרב יואל כהן שי' כתב את הטיטה הראשונה, והחוזרים הרב דוד אולידורט, הרב סימון יעקובסון, הרב יוסף יצחק גרינברג והרב יוסף יצחק מייזליש שיחיו השתתפו בעריכה הוסיפו ושינו וכו', והעריכה הלשונית הסופית היתה ע"י העורך של עיתון האלגעמיינער זשורנאל הרב גרשון בער יעקובסון ע"ה. הפרויקט היה תחת הנהלת הרב דוד רסקין ע"ה יו"ר צא"ח והרב יוסף יצחק גוטניק שי' מימן את המודעה.

ד. הרב דוד רסקין הכניס את הטקסט של המודעה לרבי (ומצו"ב מכתבו לרבי) וזכינו שהרבי הגיה את המודעה ועשה בה כמה תיקונים והערות.

ר' גרשון בער כתב את הכותרת "פארפעלט ניט אפצו צייכנען דעם וויכטיקסטן טאג פון אייער לעבן אויף א געהעריקן אופן!"

כפי שאפשר לראות בתחילה הוציא הרבי מהכותרת של המודעה בכתי"ק את המילה "דעם", שפירושו שיום ההולדת הוא היום הכי חשוב בחיים, ושינה ל "א", דהיינו שזהו אחד מהימים החשובים בחיים, אבל לא היום הכי חשוב בחיי האדם.

אבל בהמשך המודעה בקטע השני היה כתוב "דער געבורטס טאג איז א וויכטיגער און א גליקליכער טאג". שוב שינה הרבי והוסיף בכי"ק בתחילת הקטע "די געבורט בריינגט זיין מציאות (זיין), און דעריבער איז דער געבורטסטאג דער וויכטיגסטער טאג".

היינו שהוסיף ביאור שהיה חסר במודעה, והיא שהיות והלידה מביאה את כל המציאות של האדם בעולם, ולכן יום ההולדת הוא אכן היום הכי חשוב בחיים, כי בלי ההולדת אין את כל מציאות החיים שלו שכולל את כל התומ"צ שיעשה במשך כל ימי חייו, מעין ובדוגמת הביאור בשיחת אחש"פ הנ"ל, אלא שלכאורה כאן במילים אחדות אלו חידד הרבי נקודה זו ביתר שאת.

ולכאורה הכוונה שבלי ביאור זה אכן קשה לומר שיום ההולדת הוא הכי חשוב בחיים, ורק לאחר ההוספה הנ"ל אפשר אכן לומר שיום ההולדת הוא היום הכי חשוב בחיים.

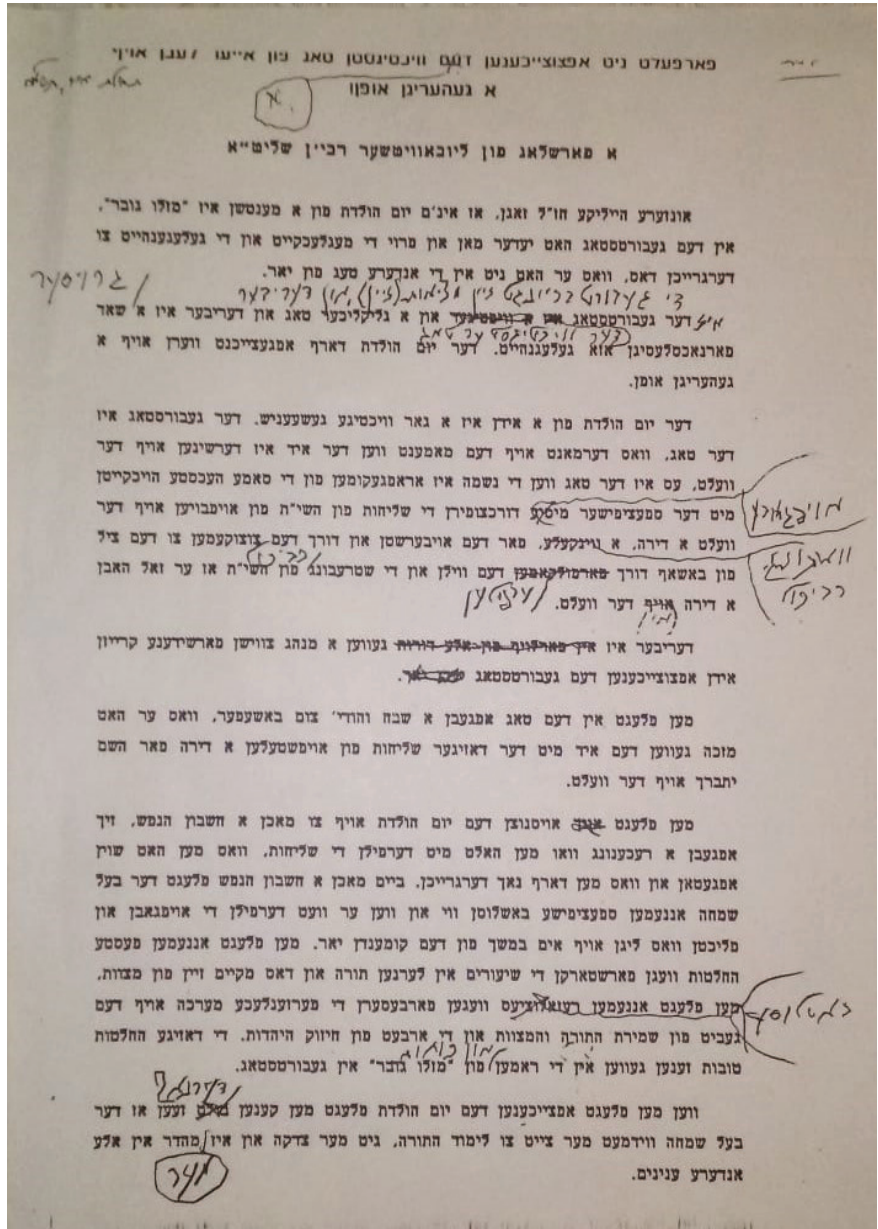
ה. בזכרוני שעל ה"א" שהרבי שינה בכותרת, עשה אח"כ מחיקה עם מוחק של עפרון, והיינו שהשאיר את הכותרת כמו שהיא, ושלכן הדפסנו כך את הכותרת בעיתון אלגעמיינער המצו"ב.

וכנראה מפני שהמוחק היה בעיפרון זה לא עבר היטיב בצילום. בשעתו נתתי את הכי"ק האורגינלי להרב דוד רסקין ע"ה, אבל כשביקשתי מנכדו התמים בן ציון פירסאן שי' לבדוק בארכיון, לא יכל למצוא את הכתי"ק. לתועלת הרבים אבקש את מי שהכתי"ק מונח אצלו לבדוק ולאשר את הנ"ל.

ו. בקטע השלישי על המילים "ספאציפישע מיסע" שהכוונה "שליחות מיוחדת", הרבי שינה ל"אויפגאבע", שפירושו "משימה מיוחדת", היינו שזה יותר חזק משליחות סתם, אלא שזוהי המשימה של החיים שהוטלה על כל אחד.

כמו"כ על המילים "א דירה, א ווינקעלע פאר דעם אויבערשטען", שפירושו "פינה" עבור הקב"ה בעולם, שינה הרבי וכתב "וואהנונג, כביכול", היינו שהכוונה שכל העולם יהי דירה עבור הקב"ה.

על המילים "דורך פארפאלקומען" שפירושו "להשלים" השליחות, שינה הרבי ל"ערפילן" שפירושו "למלאות" את השליחות שהוטלה עליו.

על המילים "דורך פארפאלקומען" שפירושו "להשלים" השליחות, שינה הרבי ל"ערפילן" שפירושו "למלאות" את השליחות שהוטלה עליו.

ז. אחד מהתיקונים הנוספים שהרבי עשה על המודעה היה בקטע הרביעי, שבו היה כתוב "דעריבער אין פארלויף פון אלע דורות געווען א מנהג אין פארשידנע קרייזען אפצו צייכנען דעם געבורטס טאג יעדן יאר". מטרת כתיבת קטע זה הייתה להראות לקהל הרחב שבעצם מנהג יום הולדת היה תמיד בכל החוגים ושזה לא חידוש של חב"ד, ורק שהרבי מציע לכולם לנהוג כך.

הרבי מחק את המילים "אין פארלויף פון אלע דורות", ורק השאיר שהיה מנהג לחגוג יום ההולדת בכמה חוגים, וכן מחק את המילים "יעדער יאר".

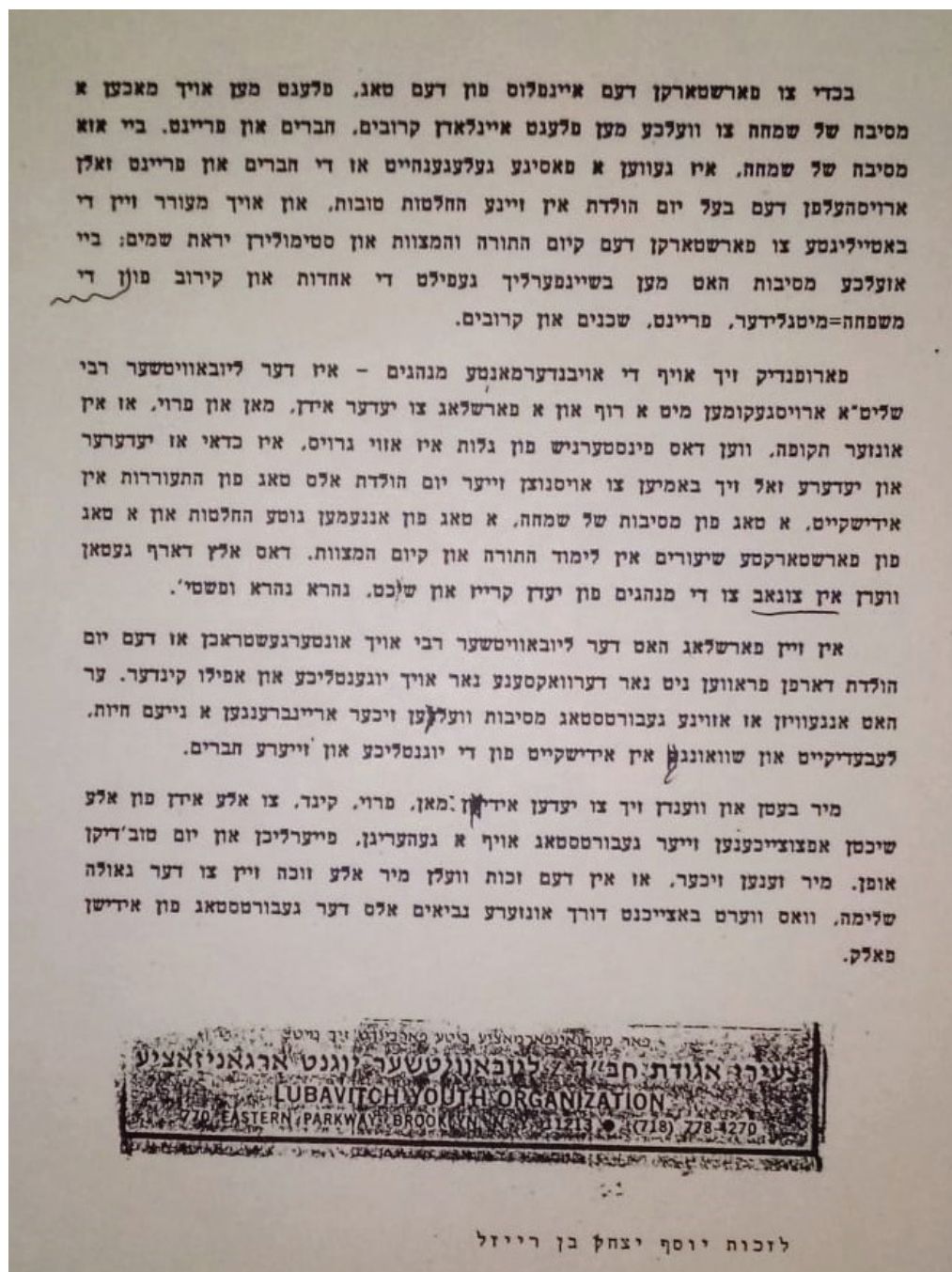
ח. בקטע השישי היה כתוב "מען פלעגט אויך" שפירושו שהיו "גם" מנצלים את היום הולדת בשביל לעשות חשבון הנפש, הרבי הוציא את המילה "אויך", ואולי מפני שענין חשבון הנפש הוא ענין עיקרי ביום הולדת כמובא בהיום יום.

הרבי גם שינה מ"רעזולוציעס" ל"באשלוסען", שלכאורה תירגום יותר נכון וראוי למילה "החלטות טובות", וגם יותר מדגיש את התוקף של ההחלטה טובה שהאדם מקבל ע"ע.

בסיום הקטע שההחלטות טובות ביום ההולדת היו "אין די ראמען פון "מזלו גובר", שפירושו בתוך המסגרת ופרמטרים של "מזלו גובר", שינה הרבי וכתב "מיט", שפירושו עם הפרמטרים של מזלו גובר. (לדאבוני נשמת ממני תיקון זה בשעתו ולא נכנס בדפוס). הרבי גם הוסיף "און כוחות פון מזלו גובר" להדגיש הכוחות מיוחדים שניתנים ביום ההולדת.

ט. בקטע השביעי על המילים "בולט זהען" שינה הרבי וכתב "דערנאך", היינו שלא רק ביום ההולדת עצמו ראו השינוי באופן בולט, אלא שגם לאח"ז ראו השינוי שנעשה בהנהגת האדם כאשר חגג את יום ההולדת שלו. הרבי גם הוסיף את המילה "מער" לפני מהדר, שחגיגת יום ההולדת פעלה שיהדר עוד יותר בקיים המצוות.

י. בקטע התשיעי הרבי הדגיש את המילים "אין צוגאב", היינו שההצעות של הרבי בקיום מנהגי יום ההולדת הם רק בהוספה למנהגים של כל חוג וחוג באופן של נהרא נהרא ופשטיה.

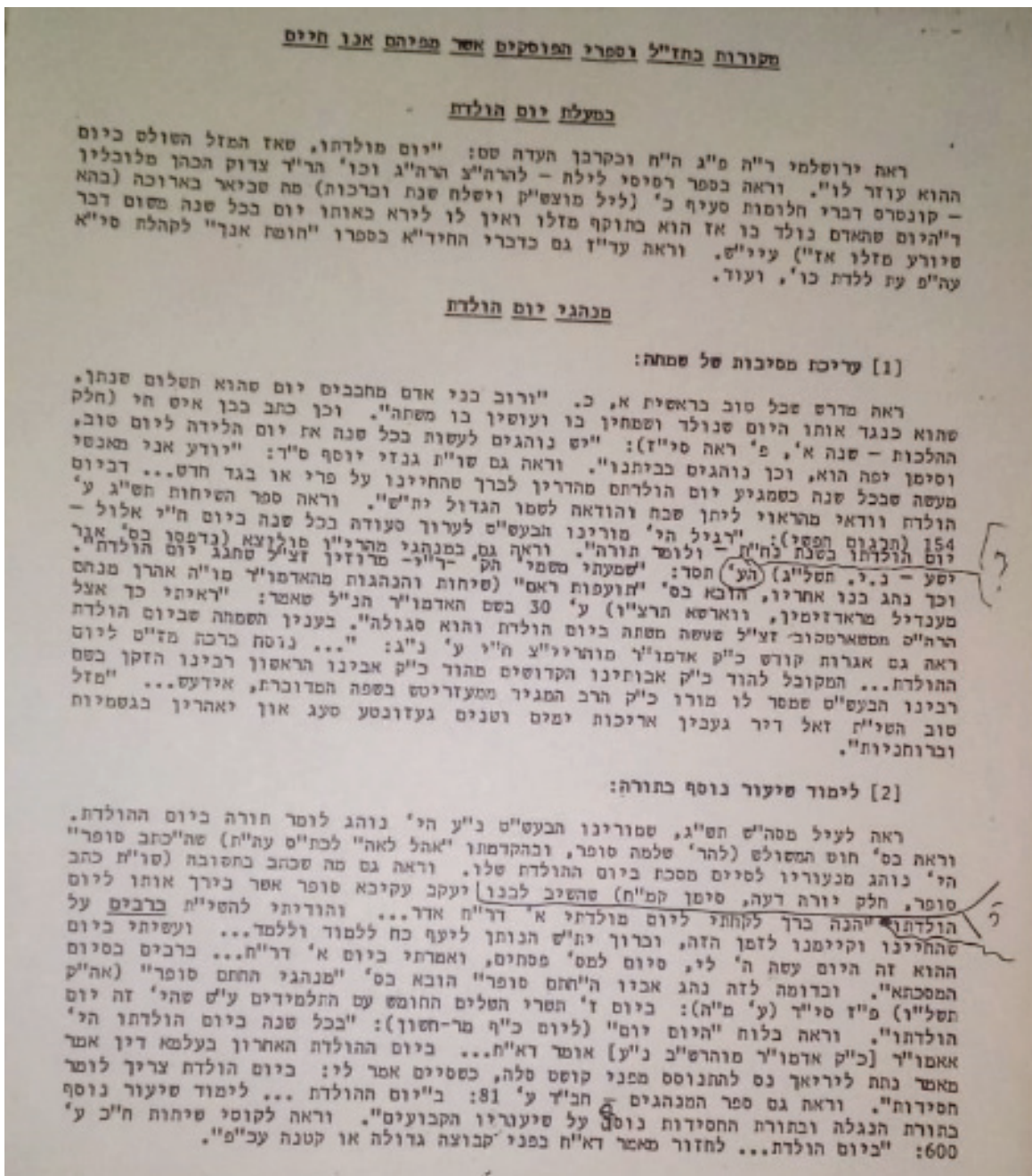

בקטע העשירי ד"ה "אין זיין פארשלאג", בשו"ה "האט" נדפס "וועלעכען" הרבי תיקן בכי"ק ל"וועלען". בקטע הנ"ל בשו"ה לעבעדיקייט נדפס "שוואונגט" הרבי תיקן בכי"ק ל"שוואונג". בקטע האחרון על המילה "אידשען", תיקן הרבי בכי"ק ל"אידן".

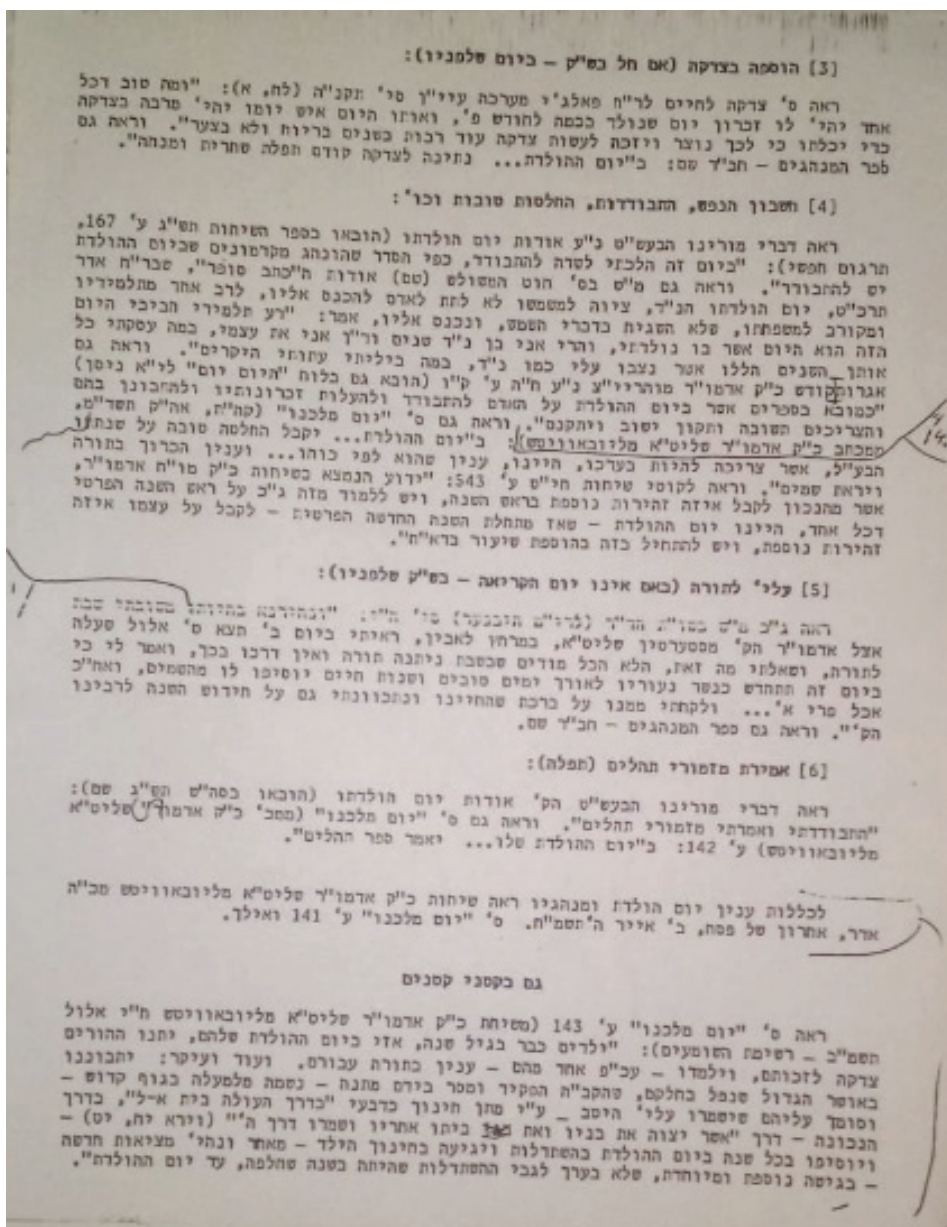
יא. בשיחות הנ"ל הרבה הרבי להדגיש שמנהג זה היה קיים אצל יחידי סגולה ורק שלא ידעו מזה עד שכ"ק אדמור מהוריי"ץ פירסם זאת. יתירה מזו באחש"פ הזכיר הרבי שמובא במדרש ש"רוב בני אדם מחבבים...יום שנולד ושמחים בו ועושים בו משתה", ובהערה שם ציין הרבי לכמה מגדולי ישראל, (שו"ת גני יוסף, בעל ישרי לב, ובן איש חי) שנהגו לחגוג את יום הולדתם.

כתוצאה מכך ערך אבי הכלה הרב יוסף יצחק שי' גרינברג בעזרתו של הרב דוד אולידורט שי' בחצי השני של העמוד "מקורות בחז"ל ובדברי הפוסקים", שבו הובאו מגדולי ישראל שנהגו לחגוג יום הולדת במנהגים שונים ובעריכת סעודות וכו' כדי להנגיש את המבצע הזה גם בחוגים חרדים שלא היו רגילים במנהגים אלו. (רוב המקורות הועתקו מהספר יום מלכנו בעריכת ידידי הרה"ת מרדכי מנשה לאופר שי').

יב. מצו"ב בעמודים הבאים צילום מההגהות שעשה הרבי למקורות בחז"ל וספרי הפוסקים.

כמה מההגהות הם בכתב ידי לפני שהכנסתים לרבי, ואציין רק אלו שקרוב לודאי שהם מהרבי. בעמוד הראשון בקטע 1 ד"ה "עריכת מסיבות של שמחה", בציטוט מספר אור ישע אודות מנהגי מהרי"ו סוליצא כתבתי "הע' תסד", והרבי ציין סימן שאלה על זה, ותיקנתי בדפוס "הערה תסד". בקטע 2 ד"ה "לימוד שיעור נוסף בתורה", בציטוט מספר המנהגים נדפס בטעות "נוסד על השיעורים הקבועים", כמדומני שהתיקון לאות "ף" הוא של הרבי ותוקן בדפוס "נוסף על השיעורים הקבועים". בעמוד ב' בקטע 6 "אמירת מזמורי תהלים" נכתב בטעות "ממכתב כ"ק אדמו"ר" עם הגרשיים אחרי הריש, כמדומני שהתיקון להכניס הגרשיים במילה אדמו"ר הוא בכ"ק, וכן תוקן בדפוס. בקטע "לכללות ענין יום הולדת" התיקון להוריד קטע זה לסוף העמוד אינו ברור אצלי באם זה כ"ק. בקטע האחרון בציטוט מהפסוק "אשר יצוה את בניו" נכתב בטעות "ואת בני ביתו אחריו", הרבי תיקן בכ"ק ומחק את המילה "בני", ולדאבוני נשמט ממני בשעתו תיקון זה ונדפס עם הטעות.

BIRTH days matter

They matter because they mark the day you began your life.

And that makes birthdays the perfect day for reflection along with celebration. It's time to think about your life as a life. About good deeds you'd like to perform, about relationships with friends and family, and about the little things you'd like to plan for in your life.

Your birthday is your day to get together and celebrate with the people you're close to.

At the party, say a prayer of thanks to G-d. Get money to charity. Help out someone in need. Celebrate your Jewish identity.

The Talmud says your birthday is your day when good angels come near you.

Put that good karma to work, and make your birthday matter.

LIBA TICH YOUTH ORGANIZATION

A Division of the B'nai B'rith International Movement

The Young People
Division, 1971, 101 St.

By the way, we have an exciting party! Please send me a free birthday card and my own birthday.

Name _____

Address _____

City _____ State _____ Zip _____

Phone _____

**We want you
to get the most out of
your birthday**

לזכות
החתן הת' מנחם מענדל שיחי'
והכלה רבקה תחי'
לרגל נישואיהם בשעתומו"צ
ביום ג' שהוכפל בו כי טוב, ג' ניסן ה'תשפ"א

♦

נדפס ע"י ולזכות הוריהם
הרה"ת שלום דובער זוגתו מרת דבורה שיחיו הרצל
הרה"ת יוסף יצחק זוגתו מרת אסתר שיחיו גרינברג

♦

ולזכות זקניהם
הרה"ח הרה"ת ר' יוסף זוגתו מרת לובא שיחיו הרצל
מרת שרה הינדא תחי' קפלן
הרה"ח ר' דוד משה שי' ליברמן
מרת דבורה תחי' גרינברג
הרה"ח הרה"ת ר' שלום דובער זוגתו מרת בת שבע שיחיו שם טוב